

V I Lenin:

”Vänsterismen” – kommunismens barnsjukdom

Har även publicerats på svenska under titeln ”Radikalismen” – kommunismens barnsjukdom

Innehållsförteckning

I. I vilken mening kan man tala om ryska revolutionens internationella betydelse?	1
II. Ett av huvudvillkoren för bolsjevikernas framgång	2
III. Huvudetapperna i bolsjevismens historia.....	4
IV. I kamp mot vilka fiender inom arbetarrörelsen växte bolsjevismen fram, stärktes och härdades?.....	6
V. ”Vänster”kommunismen i Tyskland. Ledare – parti – klass – massa	10
VI. Bör revolutionärerna arbeta i reaktionära fackföreningar?	14
VII. Bör man delta i de borgerliga parlamenten?.....	19
VIII. Inga kompromisser?	24
IX. ”Vänster”kommunismen i England	30
X. Några slutsatser	37
Tillägg	44
I. De tyska kommunisternas splittring.....	44
II. Kommunisterna och de oavhängiga i Tyskland.....	45
III. Turati & Co i Italien	47
IV. Oriktiga slutsatser ur riktiga premisser	47
V	50
Brev från Wijnkoop.....	50

För en kritik av denna skrift utifrån en ”vänsterkommunistisk” synvinkel, se:

[Öppet brev till kamrat Lenin](#) av Herman Gorter.

I. I vilken mening kan man tala om ryska revolutionens internationella betydelse?

Under de första månaderna efter proletariatets erövring av den politiska makten i Ryssland (den 25 oktober enligt gamla, 7 november enligt nya stilen 1917) kunde det förefalla att de väldiga skiljaktigheterna mellan det efterblivna Ryssland och de utvecklade västeuropeiska länderna skulle göra proletariatets revolution i dessa senare föga liknande vår. Nu äger vi redan en mycket avsevärd internationell erfarenhet, vilken med största bestämdhet vittnar om att några av grunddragen i vår revolution inte bara har en lokal, nationellt säregen, uteslutande rysk betydelse, utan en internationell sådan. Jag talar inte här om internationell betydelse i ordets vida bemärkelse: inte bara några, utan alla vår revolutions grundläggande och många sekundära drag äger internationell betydelse i den meningen, att den utöver inflytande på alla länder. Nej, jag talar härom i ordets mest inskränkta bemärkelse, dvs med internationell betydelse menar jag internationell vikt eller det historiskt oundvikliga i att det, som förekommit hos oss, upprepas i internationell omfattning. Och i denna bemärkelse måste man tillerkänna några av grunddragen i vår revolution internationell betydelse.

Det vore naturligtvis det största fel att överdriva denna sanning, att utvidga den till att gälla inte bara några av vår revolutions grunddrag. Likaså vore det fel att lämna ur sikte att efter den proletära revolutionens seger i låt vara bara ett enda av de framskridna länderna ett tvärt omslag med all sannolikhet kommer att inträda: Ryssland kommer snart därefter att bli inte ett mönsterland, utan åter ett efterblivet land (i ”sovjetisk” och socialistisk mening).

Men i nuvarande historiska ögonblick förhåller sig saken just så, att det ryska exemplet visar alla länder ett och annat ytterst väsentligt i deras oundvikliga och icke avlägsna framtid. De avancerade arbetarna i alla länder har för länge sedan förstått detta och oftast inte så mycket förstått som fattat det, annat det med sin revolutionära klassinstinkt. Därav kommer sig sovjetmaktens internationella ”betydelse” (i ordets inskränkta bemärkelse) och även den internationella ”betydelsen” av den bolsjevikiska teorins och taktikens grundvalar. Detta har Andra internationalens ”revolutionära” ledare – sådana som Kautsky i Tyskland, Otto Bauer och Friedrich Adler i Österrike – inte förstått. Därför har de också visat sig vara reaktionärer och försvarare av sämsta opportunism och socialförräderi. Bland annat visar den anonyma broschyren Världsrevolutionen (Weltrevolution), som utkom i Wien 1919 (Sozialistische Bücherei, Heft 11; Ignaz Brand), särskilt åskådligt hela tankegången och hela idékretsen eller rättare sagt hela avgrunden av tanklöshet, pedanteri, gemenhet och förräderi mot arbetarklassens intressen – och det till på köpet under skenet av ”försvar” för ”världsrevolutionens” idé.

Men denna broschyr får vi närmare gå in på någon annan gång. Här vill vi endast anmärka en sak: för mycket länge sedan när Kautsky ännu var marxist och inte renegat, behandlade han frågan såsom historiker och förutsåg möjligheten av att en sådan situation kunde inträffa, där det ryska proletariatets revolutionära anda skulle bli en förebild för Västeuropa. Det var år 1902, när Kautsky i den revolutionära Iskra publicerade artikeln Slaverna och revolutionen. I denna artikel skrev han följande:

”I närvarande tid [i motsats till 1848] kan man tänka sig inte endast att slaverna inträtt i de revolutionära folkens led, utan även att den revolutionära tankens och den revolutionära sakens tyngdpunkt alltmer förflyttas till slaverna. Det revolutionära centrum förflyttas från, väster mot öster. Under första hälften av 1800-talet låg det i Frankrike, tidvis i England. År 1848 inträdde även Tyskland i de revolutionära nationernas led ... Det nya seklet börjar med händelser, som bringar en på den tanken att vi går tillmötes en ytterligare förflyttning av det revolutionära centrum, nämligen dess förflyttning till Ryssland ... Ryssland, som mottagit så mycket revolutionärt initiativ

västerifrån, kan nu kanske självt vara berett att tjänstgöra som revolutionär energikälla åt västerlandet. Den uppflammande ryska revolutionsrörelsen kan kanske visa sig vara det mäktigaste medlet att driva ut den anda av gubbaktig brackighet och snusförnuftigt politiserande, som börjar breda ut sig i våra led, och skall måhända få stridslusten och den lidelsefulla hängivenheten för våra stora ideal att på nytt flamma upp i ljusan låga. Ryssland har för länge sedan upphört att vara uteslutande ett reaktionens och absolutismens bålverk för Västeuropa. Nu förhåller det sig kanske alldeles tvärtom. Västeuropa håller på att bli ett bålverk för reaktionen och absolutismen i Ryssland ... De ryska revolutionärerna hade måhända redan för länge sedan kunnat göra sig kvitt tsaren, om de inte samtidigt hade måst kämpa även mot hans bundsförvant, det europeiska kapitalet. Låt oss hoppas att de denna gång skall få bukt med båda fienderna och att den nya 'heliga alliansen' skall störtas snabbare än dess föregångare. Men hur än den nu pågående kampen i Ryssland slutar, skall de martyrer som den tyvärr kommer att frambringa mer än tillräckligt av ej ha gjutit sitt blod och lidit förgäves. De kommer att befrukta den sociala omvälvningens groddar i hela den civiliserade världen och få dem att växa yppigare och snabbare. År 1848 var slaverna en bister frost, som förödde folkvårens blomster. Kanske är det dem nu beskärt att vara den storm som skall bryta reaktionens is och oemotståndligt bringa med sig en ny lyckovår för folken." (Karl Kautsky, Slaverna och revolutionen, artikel i Iskra, rysk socialdemokratisk revolutionär tidning, nr 18, den 10 mars 1902)

Karl Kautsky skrev utmärkt för 18 år sedan!

II. Ett av huvudvillkoren för bolsjevikernas framgång

Säkerligen inser nu nästan envar, att bolsjevikerna inte skulle kunnat hålla sig kvar vid makten 2 ½, ja inte ens 2 ½ månad utan den strängaste, verkligt järnhårda disciplin inom vårt parti, utan det fullständigaste och mest hängivna understöd åt partiet från arbetarklassens hela massa, dvs från alla tänkande, hederliga, självupppoffrande och inflytelserika element i denna klass, i stånd att dra med sig eller entusiasmera de efterblivna skikten.

Proletariatets diktatur är den nya klassens mest oreserverade och mest skoningslösa krig mot en *mäktigare* fiende, mot bourgeoisin, vars motstånd *tiodubblats* genom dess störtande (om än bara i ett land) och vars makt ej blott består i det internationella kapitalets makt, i styrkan och fastheten av bourgeoisins internationella förbindelser, utan även i *vanans makt*, i *småproduktionens* makt. Ty av småproduktionen finns det tyvärr ännu väldigt mycket kvar i världen, och småproduktionen *föder* kapitalism och bourgeoisin oavlåtligt, dagligen och stundligen, spontant och i massomfattning. Av alla dessa orsaker är proletariatets diktatur nödvändig. Och seger över bourgeoisin är omöjlig utan ett långt, ihärdigt, förtvivlat krig på liv och död – ett krig, som kräver uthållighet, disciplin, fasthet, oböjlighet och enhetlig vilja.

Jag upprepar: erfarenheten av proletariatets segerrika diktatur i Ryssland har påtagligt visat t o m dem som ej förmår tänka eller som ej kommit att reflektera över denna fråga, att proletariatets ovillkorliga centralisation och strängaste disciplin är ett av huvudvillkoren för seger över bourgeoisin.

Vid detta uppehåller man sig ofta. Men man reflekterar långt ifrån tillräckligt över vad detta innebär och under vilka förutsättningar det är möjligt. Borde ej de till sovjetmakten och bolsjevikerna riktade bifallsropen *oftare* ledsagas av en *grundlig analys* av varför bolsjevikerna kunnat åstadkomma den för det revolutionära proletariatet nödvändiga disciplinen?

Bolsjevismen existerar som politisk ideriktning och som politiskt parti sedan år 1903. Endast bolsjevismens historia under hela dess existens tid kan tillfredsställande förklara, varför den kunnat åstadkomma och under de svåraste förhållanden vidmakthålla den järnhårda disciplin som är nödvändig för proletariatets seger.

Och då uppstår framför allt frågan: hur upprätthålls disciplinen inom proletarietets revolutionära parti, hur prövas den och hur stärks den? För det första genom det proletära avantgardets klassmedvetenhet och hängivenhet för revolutionen, dess uthållighet, självupppoffring och hjältemod. För det andra genom dess förmåga att förbinda sig med, närma sig till, om ni så vill, till en viss grad smälta samman med de arbetandes breda massa, i främsta rummet den proletära *men även den icke proletära* arbetande massan. För det tredje genom riktigheten i detta avantgardes politiska ledning, riktigheten i dess politiska strategi och taktik, under förutsättning att de allra bredaste massorna *genom egen erfarenhet* förvissat sig om denna riktighet. Utan dessa förutsättningar är disciplinen inom ett revolutionärt parti, vilket verkligen är i stånd att vara ett parti för den progressiva klassen som har till uppgift att störta bourgeoisin och omdana hela samhället, omöjlig att genomföra. Utan dessa förutsättningar förvandlas försöken att skapa disciplin ovillkorligen till ett bländverk, en fras, ett clowneri. Men dessa förutsättningar kan å andra sidan inte uppkomma genast. De frambringas endast genom långvarigt arbete och dyrköpta erfarenheter. Deras frambringande underlättas av en riktig revolutionär teori, vilken i sin tur ej utgör en dogm utan slutgiltigt utformas först i intimt samband med den verkliga massrörelsens, den verkligt revolutionära rörelsens praktiska verksamhet.

Om bolsjevismen kunnat utarbeta och under de oerhört svåra förhållandena 1917-20 framgångsrikt genomföra den strängaste centralisation och den mest järnhårda disciplin, så ligger orsaken därtill helt enkelt i en rad av Rysslands historiska säregenheter.

Å ena sidan uppstod bolsjevismen 1903 på den marxistiska teorins fasta grundval. Denna – och endast denna – revolutionära teorins riktighet bevisades inte bara av hela 1800-talets globala erfarenheter, utan i synnerhet av alla de erfarenheter av förvirring och vacklan, fel och misräkningar som den revolutionära tanken i Ryssland rönt. Under loppet av omkring ett halvsekel, ungefär från 1840-talet till 1890-talet, sökte framstegstanken i Ryssland under den oerhört brutala och reaktionära tsarismens förtryck girigt efter en riktig revolutionär teori och följde med häpnadsväckande iver och omsorg varje Europas och Amerikas ”sista ord” på detta område. Marxismen, såsom den enda riktiga revolutionära teorin, har Ryssland sannerligen *lidit sig till* genom ett halvsekel av oerhörda kval och offer, exempellös revolutionär heroism, otrolig energi och hängivenhet i att söka, lära och praktiskt pröva, att lida misräkningar, undersöka och jämföra erfarenheterna från Europa. Tack vare den av tsarismen framtvungade emigrationen ägde det revolutionära Ryssland under andra hälften av 1800-talet en sådan rikedom av internationella förbindelser, en sådan ypperlig kunskap om den revolutionära världsrörelsens former och teorier, som inget annat land i världen.

Å andra sidan hade den på denna granitfasta teoretiska grundval uppkomna bolsjevismen bakom sig en femtonårig (1903-17) praktisk historia, som ifråga om rikedom på erfarenheter saknar motstycke i världen. Ty i inget annat land har man under dessa femton år ens tillnärmelsevis haft så mycket av revolutionära erfarenheter, av snabb och brokig växling av olika rörelseformer: legal och illegal, fredlig och våldsam, hemlig och öppen, på cirklar uppbyggd och massomfattande, parlamentarisk och terroristisk. I inget annat land har på en så kort tidsrymd koncentrerats en sådan rikedom av former, nyanser och metoder för kampen av det moderna samhällets alla klasser, och därtill en kamp, som på grund av landets efterblivenhet och tsarismens tunga förtryck särskilt snabbt mognade, särskilt begärligt och framgångsrikt tillägnade sig den amerikanska och den europeiska politiska erfarenhetens ”sista ord” i hithörande frågor.

III. Huvudetapperna i bolsjevismens historia

Revolutionens förberedelseår (1903-05). Överallt spåras den stora stormens annalkande. Bland alla klasser jäsning och förberedelse. Utom landets gränser behandlar emigrantpressen teoretiskt revolutionens alla huvudfrågor. Representanterna för de tre huvudklasserna, de tre politiska huvudriktningarna – den liberalt borgerliga, den småborgerligt demokratiska (dold bakom den ”socialdemokratiska” och den ”socialrevolutionära” riktningens skyltar) och den proletärt revolutionära – föregriper och förbereder den kommande öppna klasskampen i en ytterst förbittrad strid om programmatiska och taktiska uppfattningar. Alla de frågor, som massornas väpnade kamp 1905-07 och 1917-20 gällde, kan (och måste) man i embryonal form följa i den dåtida pressen. Och mellan de tre huvudriktningarna finns naturligtvis hur många som helst mellan-, övergångs- och halvmesyrgruppbildningar. Rättare sagt: i pressorganens, partiernas, fraktionernas och gruppernas strid utkristalliseras de ideologiskt politiska riktningar som är verkliga klassriktningar. Klasserna smider sig de erforderliga ideologiska och politiska vapnen för de kommande drabbningarna.

Revolutionsåren (1905-07). Alla klasser framträder öppet. Alla programmatiska och taktiska uppfattningar prövas genom massornas aktioner. En hittills oanad bredd och skärpa i strejkkampen. Den ekonomiska strejken växer över i politisk och den politiska strejken i uppror. Praktisk prövning av det inbördes förhållandet mellan det ledande proletariatet och de ledda, vacklande, vankelmodiga bönderna. Uppkomsten av sovjeter som organisationsform under kampens spontana utveckling. De dåtida striderna rörande sovjeternas betydelse föregriper den stora kampen 1917-20. Växlingen mellan parlamentariska och utomparlamentariska kampformer, mellan taktiken att bojkotta parlamentet och att delta i det, mellan legala kampformer och illegala, och likaså deras samband och växelförhållanden – allt detta utmärks av en förvånande innehållsrikedom. Varje månad av denna period var lika med ett år av ”fredlig” och ”konstitutionell” utveckling när det gällde lärospån i den politiska vetenskapens grunder – både för massorna och för ledarna, både för klasserna och partierna. Utan ”generalrepetitionen” 1905 skulle Oktoberrevolutionens seger 1917 ha varit omöjlig.

Reaktionsåren (1907-10). Tsarismen har segrat. Alla revolutionära och oppositionella partier är slagna. Förfall, demoralisering, splittring, upplösning, överlöperi och pornografi i stället för politik. Ökad dragning till den filosofiska idealismen. Mysticism som mask för kontra-revolutionära stämningar. Men samtidigt ger just det stora nederlaget de revolutionära partierna och den revolutionära klassen en verklig och högst nyttig läxa, en läxa i historisk dialektik, en läxa i att förstå och begripa den politiska kampen och konsten att föra den. Vännerna lär man känna i nöden. Slagna arméer lär sig mycket.

Efter segern måste tsarismen skyndsamt bryta ned resterna av det förborgerliga, patriarkaliska levnadssättet i Ryssland. Landets borgerliga utveckling går utomordentligt snabbt framåt. Illusionerna om ett tillstånd vid sidan av och ovan klasserna, illusionerna om möjligheten att undgå kapitalismen går upp i rök. Klasskampen framträder på ett helt nytt och mycket klarare sätt.

De revolutionära partierna måste slutföra skolgången. De hade lärt sig att gå till angrepp. Nu gäller det att inse, att denna kunskap måste kompletteras med förmåga att retirera på ett riktigare sätt. Det gäller att förstå – och den revolutionära klassen lär sig att förstå genom egna bittra erfarenheter – att man inte kan segra utan att ha lärt sig att både anfalla och retirera på rätt sätt. Av alla slagna oppositionella och revolutionära partier retirerade bolsjevikerna med den bästa ordningen, med de minsta förlusterna för sin ”armé”, med bäst bibehållen kärntrupp, med de ringaste (ifråga om djup och obotlighet) splittringarna, med den minsta demoraliseringen samt med den största förmågan att återuppta arbetet så brett, riktigt och energiskt som möjligt. Och detta hade bolsjevikerna uppnått endast därför att de skoningslöst

avslöjade och jagade bort fransrevolutionärerna, som inte ville förstå att man måste retirera, att man måste förstå att retirera och att man ovillkorligen måste lära sig arbeta legalt i de mest reaktionära parlament, i de mest reaktionära fackföreningar, kooperativa föreningar, försäkringskassor och dylika organisationer.

Uppsvingsåren (1910-14). I början gick uppsvinget otroligt långsamt. Senare, efter Lena-händelserna 1912, en smula hastigare. Med övervinnande av oerhörda svårigheter trängde bolsjevikerna undan mensjevikerna, vilkas roll som borgerliga agenter i arbetarrörelsen utmärkt väl insågs av hela bourgeoisin efter 1905 och vilka hela bourgeoisin därför på tusen sätt stödde mot bolsjevikerna. Men bolsjevikerna skulle aldrig ha lyckats med detta om de inte hade genomfört den riktiga taktiken att förena det illegala arbetet med ett ovillkorligt utnyttjande av de ”legala möjligheterna”. I den ärkereaktionära duman erövrade bolsjevikerna hela arbetarkurian*.

Det första imperialistiska världskriget (1914-17). Trots ”parlamentets” ytterligt reaktionära karaktär, är den legala parlamentarismen till synnerligen stor nytta för det revolutionära proletariats parti, bolsjevikerna. De bolsjevikiska deputeraderna vandrar till Sibirien. Alla nyanser av socialimperialism, socialchauvinism, socialpatriotism, inkonsekvent och konsekvent internationalism, pacifism och revolutionärt förnekande av de pacifistiska illusionerna finner ett fullödigt uttryck i vår emigrantpress. Andra internationalens lärda dumhuvuden och gamla tanter, som nonchalant och högmodigt rynkade på näsan åt de talrika ”fraktionerna” inom den ryska socialismen och den förbittrade kampen dem emellan, förmådde inte – då kriget tog bort den omskrutna ”legaliteten” i *alla* de utvecklade länderna – organisera ens tillnärmelsevis så fritt (illegalt) meningsutbyte och så fri (illegal) utveckling av riktiga åsikter, som de ryska revolutionärerna organiserade i Schweiz och i en rad andra länder. Just därför visade sig både de öppna socialpatrioterna och ”kautskyanerna” i alla länder vara proletariats värsta förrädare. Och när bolsjevismen segrade 1917-20, så var en av huvudorsakerna till denna seger den, att bolsjevismen redan från slutet av 1914 skoningslöst avslöjade socialchauvinismens och ”kautskyanismens” (vilken motsvaras av longuetismen i Frankrike, av åsikterna hos det oavhängiga arbetarpartiets ledare och fabianerna i England, hos Turati i Italien osv) hela gemenhet, skändlighet och nedrighet, och massorna förvissade sig sedan genom egna erfarenheter allt mer om riktigheten av bolsjevikernas åsikter.

Den andra revolutionen i Ryssland (från februari till oktober 1917). Tsarismens otroliga ålderdomssvaghet och skröplighet skapade (med det ytterst plågsamma krigets hemsökelse och bördor som ytterligare bidrag) en mot den själv riktad oerhörd nedbrytande kraft. På några dagar förvandlades Ryssland till en demokratisk borgerlig republik, friare – under krigsförhållanden – än något annat land i världen. Liksom i ytterst ”strängt parlamentariska” republiker började de oppositionella och revolutionära partiernas ledare bilda regering, varvid egenskapen att vara ledare för ett oppositionsparti i parlamentet, hur reaktionärt detta parlament än var, *underlättade* en sådan ledares senare roll i revolutionen.

Mensjevikerna och ”socialistrevolutionärerna” tillägnade sig på några få veckor alldeles ypperligt de metoder och manér, de argument och sofismer, som förekommer hos Andra internationalens europeiska hjältar, ministersocialisterna och det övriga opportunistiska packet. Allt vad vi nu läser om sådana män som Scheidemann och Noske, Kautsky och Hilferding, Renner och Austerlitz, Otto Bauer och Friedrich Adler, Turati och Longuet, fabianerna och ledarna för det oavhängiga arbetarpartiet i England, allt detta tycks oss vara (och är verkligen också) en trist upprepning, ett omkväde av ett gammalt och välkänt motiv.

* Vid val till riksduman delades befolkningen upp efter egendomsförhållanden och klasstillhörighet i s k kurior (jordägar-, stadsborgar-, bonde- och arbetarkurior). – *Red*

Allt detta har vi redan sett hos mensjevnikerna. Historien spelade ett spratt och lät opportunisterna i ett efterblivet land förekomma opportunisterna i en rad framskridna länder.

När Andra internationalens alla hjältar led bankrutt och blamerade sig ifråga om sovjeternas och sovjetmaktens betydelse och roll, när ledarna för de tre mycket viktiga, nu ur Andra internationalen utträdde partierna (nämligen det tyska oavhängiga socialdemokratiska partiet, det franska longuetistiska och det engelska oavhängiga arbetarpartiet), blamerade sig på ett särskilt ”effektfullt” sätt och råkade i förvirring i denna fråga, när de alla visade sig vara slavar under den småborgerliga demokratins fördomar (alldeles i samma anda som de småborgare som år 1848 kallade sig ”socialdemokrater”), så hade vi *redan sett allt detta* i mensjevnikernas exempel. Historien spelade det sprattet att sovjeterna uppstod i Ryssland 1905, att de från februari till oktober 1917 förfalskades av mensjevnikerna, som led bankrutt på grund av oförmåga att förstå deras roll och betydelse, och att sovjetmaktens ide nu uppstått *i hela världen* och med enastående hastighet sprider sig bland proletariatet i alla länder, varvid Andra internationalens gamla hjältar *överallt* likaså lider bankrutt på grund av sin oförmåga att förstå sovjeternas roll och betydelse, alldeles som våra mensjeviker. Erfarenheten har bevisat, att i några av den proletära revolutionens ytterst väsentliga frågor måste *alla* länder oundvikligen genomgå det som Ryssland har genomgått.

Sin segerrika kamp mot den parlamentariska (de facto) borgerliga republiken och mot mensjevnikerna började bolsjevnikerna mycket försiktigt och förberedde den på ett allt annat än enkelt sätt – tvärtemot de föreställningar, som man nu inte sällan möter i Europa och Amerika. I början av den nu omtalade perioden förordade vi *inte* regeringens störtande, utan klarlade att det var omöjligt att störta den *utan* föregående förändringar av sammansättningen och opinionen i sovjeterna. Vi proklamerade inte bojkott mot det borgerliga parlamentet, konstituerande församlingen, utan från och med vårt partis aprilkonferens (1917) sade vi officiellt å partiets vägnar, ett en borgerlig republik med konstituerande församling var bättre än en sådan republik utan denna församling, men att en ”arbetar- och bonderepublik”, en sovjetrepublik, är bättre än varje borgerligt demokratisk, parlamentarisk republik. Utan ett sådant försiktigt, grundligt, omsorgsfullt och ihållande förberedelsearbete hade vi inte kunnat segra i oktober 1917 och inte heller konsolidera denna seger.

IV. I kamp mot vilka fiender inom arbetarrörelsen växte bolsjevismen fram, stärktes och härdades?

För det första och framför allt gjorde den det i kampen mot opportunisterna, som 1914 slutgiltigt växte över i socialchauvinism och definitivt ställde sig på bourgeoisins sida mot proletariatet. Det var naturligtvis bolsjevismens huvudfiende inom arbetarrörelsen. Denna fiende förblir även huvudfienden i internationell skala. Åt denna fiende ägnade och ägnar bolsjevismen alltså framför allt sin uppmärksamhet. Denna sida av bolsjevikernas verksamhet är nu redan tämligen välkänd även utomlands.

Något annat måste sägas om bolsjevismens andra fiende inom arbetarrörelsen. Utomlands känner man ännu alltför litet till att bolsjevismen vuxit fram, utformats och härdats i mångårig kamp mot den *småborgerliga revolutionismen*, som påminner om anarkismen eller lånar ett och annat av denna och som i allt väsentligt avviker från den konsekventa proletära klasskampens villkor och behov. Teoretiskt står det fullständigt klart för marxisterna – och det har helt bekräftats av alla europeiska revolutioners och revolutionära rörelsers erfarenhet – att de små egendomsägarna, småföretagarna (en social typ som i många europeiska länder är synnerligen rikt och brett representerad), vilka under kapitalismen ständigt förtrycks och mycket ofta erfar en otroligt plötslig och snabb försämring av sina levnadsvillkor och ruineras, lätt grips av en extrem revolutionär stämning, men ej är i stånd att visa uthållighet,

organisation, disciplin och ståndaktighet. En småborgare som ”blivit desperat” av kapitalismens fasor är en social företeelse, som liksom anarkismen utmärker alla kapitalistiska länder. En sådan revolutionär stämnings obeständighet, dess ofruktbarhet, dess egenskap att snabbt förvandlas till undergivenhet, apati, fantasi, ja, till ”vild” hänförelse för den ena eller andra borgerliga ”mode”-riktningen – allt detta är allmänt bekant. Men ett teoretiskt, abstrakt erkännande av dessa sanningar befriar på intet sätt de revolutionära partierna från de gamla felen, vilka alltid framträder av någon oväntad anledning, i en något ny form, i förut okänd täckmantel eller omgivning, i en originell – mer eller mindre originell – situation.

Anarkismen har icke sällan utgjort ett slags straff för arbetarrörelsens opportunistiska synder. De båda lytena har kompletterat varandra. Och om anarkismen i Ryssland, oaktat dess befolknings mera småborgerliga sammansättning jämfört med de europeiska länderna, under de båda revolutionerna (1905 och 1917) och under deras förberedande hade jämförelsevis obetydligt inflytande, så får man otvivelaktigt i viss mån skriva detta på bolsjevismens konto, som alltid fört den mest skoningslösa och oförsonliga kamp mot opportunismen. Jag säger ”i viss mån”, ty en ännu större roll för att försvaga anarkismen i Ryssland har den omständigheten spelat, att den haft möjlighet att i det förflutna (1870-talet) utveckla sig utomordentligt yppigt och definitivt demonstrera sin oriktighet och sin olämplighet som ledande teori för den revolutionära klassen.

Bolsjevismen övertog vid sin uppkomst år 1903 traditionen att oförsonligt bekämpa den småborgerliga, halvanarkistiska (eller med anarkismen koketterande) revolutionismen, en tradition som den revolutionära socialdemokratin alltid ägt och som hos oss särskilt befästes 1900-03, då grundvalarna till det revolutionära proletariats massparti lades i Ryssland. Bolsjevismen övertog och fortsatte kampen mot det parti som mest gav uttryck åt den småborgerliga revolutionismens tendenser, nämligen ”socialistrevolutionärerna”, i tre huvudpunkter. För det första ville detta parti, som förnekade marxismen, alls inte (eller kanske riktigare: kunde inte) förstå nödvändigheten av att före varje politisk aktion företa en strängt objektiv uppskattning av klasskrafterna och deras inbördes förhållande. För det andra ansåg sig detta parti vara speciellt ”revolutionärt” eller ”vänster” därför att det hyllade den individuella terrorn, attentaten, som vi marxister bestämt förkastade. Självfallet förkastade vi den individuella terrorn endast på grund av lämplighetsskäl, men folk som var i stånd att ”principiellt” utdöma den stora franska revolutionens terror eller överhuvudtaget terrorn från ett segrande revolutionärt partis sida, vilket belägras av hela världens bourgeoisie, sådant folk hade redan Plechanov 1900-03, när han var marxist och revolutionär, gjort till föremål för hån och spe. För det tredje betraktade ”socialistrevolutionärerna” det som ”vänster” att flina åt den tyska socialdemokratin jämförelsevis små opportunistiska synder, medan de samtidigt efterhärjade samma partis yttersta opportunistiska exempelvis i agrarfrågan eller i fråga om proletariats diktatur.

I förbigående sagt har historien nu i stor, världshistorisk måttstock bekräftat den uppfattning som vi alltid hävdade, nämligen att den *revolutionära* tyska socialdemokratin (observera att redan Plechanov 1900-03 krävde Bernsteins uteslutning ur partiet och att bolsjevikerna, ständigt fullföljande denna tradition, 1913 avslöjade Legiens hela låghet, gemenhet och förräderi) – att den revolutionära tyska socialdemokratin kom *närmast* ett sådant parti som det revolutionära proletariats behöver för att kunna segra. Nu, år 1920, efter krigs- och de första efterkrigsårens alla nesliga krascher och kriser, är det klart och tydligt att av alla västerlandets partier just den tyska revolutionära socialdemokratin har frambragt de bästa ledarna och kryat på sig, läkts och hämtat krafter före alla andra. Detta syns både på spartakisterna och på Tysklands oavhängiga socialdemokratiska partis vänstra, proletära flygel, som kämpar ståndaktigt mot Kautskys, Hilferdings, Ledebours, Crispiens m fl opportunism och karaktärslöshet. Om vi nu kastar en allmän blick på den fullt första socialistiska

sovjetrepubliken, så framträder marxismens förhållande till anarkismen överhuvudtaget i skarp och klar silhuett. Marxismen har till slut fått rätt, och om anarkisterna med fullt fog pekat på opportunisten i den uppfattning om staten som råder bland majoriteten av de socialistiska partierna, så har för det första denna opportunist varit förenad med en förvrängning och rent av ett direkt fördöjande av Marx' åsikter om staten (i min bok *Staten och revolutionen* har jag påpekat att Bebel under 36 år, från 1875 till 1911, hemlighållit ett brev från Engels, där denne särskilt påtagligt, skarpt, direkt och klart avslöjade opportunisten i de gängse socialdemokratiska åsikterna om staten); för det andra skedde korrigeringen av dessa opportunistiska åsikter samt erkännandet av sovjetmakten och dess överlägsenhet över den borgerliga parlamentariska demokratin snabbast och mest djupgående just i de mest marxistiska riktningarna inom de europeiska och amerikanska socialistiska partierna.

I två fall har bolsjevismens kamp mot avvikelserna ”åt vänster” inom det egna partiet varit särskilt omfattande: år 1908 då frågan stod om att delta eller inte i det ärkereaktionära ”parlamentet” och i de av de mest reaktionära lagar kringskurna legala arbetarföreningarna samt år 1918 (Brestfreden) då frågan stod om den ena eller andra ”kompromissen” var acceptabel.

År 1908 uteslöts ”vänster”bolsjevikerna ur vårt parti för att de envist vägrade att inse nödvändigheten av att delta i det ärkereaktionära ”parlamentet”. ”Vänstermännen” – bland vilka fanns många utmärkta revolutionärer som sedermera med heder blev (och fortfarande är) medlemmar av kommunistiska partiet – åberopade sig särskilt på det lyckade resultatet av bojkotten år 1905. Då tsaren i augusti 1905 proklamerade att ett rådgivande ”parlament” skulle inkallas, förklarade bolsjevikerna – emot alla oppositionspartier och mot mensjevikerna – bojkott mot detta, och revolutionen i oktober 1905 sopade verkligen bort det. Då visade sig bojkotten vara riktig, inte emedan det är riktigt att överhuvudtaget vägra delta i reaktionära parlament, utan därför att man riktigt hade värderat det objektiva läget, vilket ledde till att masstrejkerna snabbt förvandlades till politisk, sedan till revolutionär strejk och därefter till uppror. Därvid gällde striden då om man skulle låta tsaren sammankalla den första representantförsamlingen eller försöka rycka detta sammankallande ur händerna på den gamla statsmakten. Och eftersom det inte fanns och inte heller kunde finnas någon visshet om att det förelåg ett analogt objektiva sakläge vars utveckling gick i samma riktning och hade samma takt, så upphörde bojkotten att vara riktig.

Den bolsjevikiska bojkotten av ”parlamentet” år 1905 berikade det revolutionära proletariatet med en ytterst värdefull politisk erfarenhet. Den visade nämligen att när både legala och illegala, parlamentariska och utomparlamentariska kampformer förekommer, så är det ibland nyttigt och rent av absolut nödvändigt att avstå från de parlamentariska formerna. Men ett blint, efterhärmande, okritiskt överförande av denna erfarenhet på andra förhållanden och i en annan situation är det största fel. Ett fel, fast ett mindre och lätt rättat sådant,* var redan bolsjevikernas bojkott av ”duman” 1906. Ett mycket allvarligt fel och ett svår rättat sådant var bojkotten 1907, 1908 och följande år, då man å ena sidan inte kunde vänta någon mycket snabbt stigande revolutionsvåg som skulle gå över i uppror, och då å andra sidan nödvändigheten att koppla samman legal verksamhet med illegal framgick av hela den historiska situationen i den borgerliga monarki som höll på att renoveras. När vi nu blickar tillbaka på en fullständigt avslutad historisk period, vars samband med de följande perioderna redan tydligt framträtt, så framstår det särskilt klart att bolsjevikerna 1908-14 *inte skulle ha kunnat* bibehålla (långt mindre befästa, utveckla och förstärka) en fast kärna inom proletariatets

* På politiken och partierna kan tillämpas – med vederbörliga korrigeringar – vad som gäller enskilda personer. Klok är inte den som ej gör några fel. Sådana människor finns det inte och kan inte heller finnas. Klok är den som gör oväsentliga fel och som förstår att lätt och snabbt rätta dem.

revolutionära parti, om de ej i bittraste kamp hade hävdat *oundgängligheten* att förena illegala kampformer med legala under *obetingat* deltagande i det ärkereaktionära parlamentet och i en rad andra av reaktionära lagar kringskurna institutioner (försäkringskassor etc).

År 1918 kom det inte till en sprängning. ”Vänster”kommunisterna bildade då bara en särskild grupp eller ”fraktion” inom vårt parti, vilken dessutom inte var långlivad. Samma år – 1918 – medgav de mest framstående representanterna för ”vänster”-kommunismen, exempelvis kamraterna Radek och Bucharin, öppet sitt fel. De hade tyckt att Brestfreden var en principiellt oacceptabel och för det revolutionära proletariats parti skadlig kompromiss med imperialisterna. Det var verkligen en kompromiss med imperialisterna, men just en sådan kompromiss var *absolut nödvändig* i en sådan situation.

När jag i dag får höra angrepp på vår taktik vid Brestfredens undertecknande från exempelvis ”socialistrevolutionärerna” eller när jag får höra kamrat Lansburys anmärkning i ett samtal med mig: ”Våra engelska tradeunionledare säger att kompromisser är acceptabla även för dem om de varit acceptabla för bolsjevismen”, så svarar jag vanligen först och främst med en enkel och ”populär” jämförelse:

Föreställ er att er bil blir hejdat av beväpnade banditer. Ni ger dem era pengar, passet, revolvern och bilen. Ni blir kvitt banditernas trevliga sällskap. Här föreligger otvivelaktigt en kompromiss. ”Do ut des” (”jag ger” dig pengar, vapen och bil, ”för att du skall ge” mig möjlighet att dra mig undan helskinnad). Men det är svårt att finna en människa med förståndet i behåll, som skulle förklara en sådan kompromiss ”principiellt oacceptabel”, eller förklara den person som slutit en dylik kompromiss för banditernas medbrottsling (ehuru banditerna kunde sätta sig i bilen och begagna den och vapnen till nya rån). Vår kompromiss med den tyska imperialismens banditer liknade en sådan kompromiss.

Men när mensjevnikerna och socialistrevolutionärerna i Ryssland, Sheidemann med gelikar (och i hög grad även kautskyanerna) i Tyskland, Otto Bauer och Friedrich Adler (för att nu inte tala om herrarnas Renner & Co) i Österrike, Renaudel, Longuet & Co i Frankrike, fabianerna, ”de oavhängiga” och ”labourmännen” i England 1914-18 och 1918-20 ingick kompromisser med sin egen och stundom även med den ”allierade” bourgeoisins banditer *mot* sitt eget lands revolutionära proletariat, då handlade alla dessa herrarnas *banditismens medbrottslingar*.

Slutsatsen är klar: att ”principiellt” förkasta kompromisser, att förkasta varje möjlighet av kompromisser överhuvudtaget, hurudana de än är, det är en barnslighet som det är svårt att ens ta på allvar. En politiker, som önskar vara till nytta för det revolutionära proletariatet, måste förstå att urskilja de *konkreta* fallen av just oacceptabla kompromisser, i vilka opportunist och *förräderi* tar sig uttryck, och inrikta hela kritikens skärpa, hela udden av skoningslöst avslöjande och oförsonlig kamp mot *dessa konkreta* kompromisser, och inte tillåta de rutinerade ”geschäft”socialisterna och parlamentsjesuiterna att slingra sig undan och komma ifrån ansvaret genom resonemang om ”kompromisser överhuvudtaget”. Det är just på det sättet som herrarnas tradeunion”ledare” och likaså Fabian Societys och det ”oavhängiga” arbetarpartiets ledare söker slingra sig undan ansvaret *för det av dem begångna förräderiet*, för den av dem ingångna kompromissen, som verkligen innebär den värsta opportunist, förräderi och svek.

Det är skillnad på kompromisser och kompromisser. Man måste förstå att analysera situationen och de konkreta villkoren för varje kompromiss eller varje art av kompromisser. Man måste lära sig att skilja en person, som gett banditerna pengar och vapen för att minska det onda banditerna förorsakar och underlätta deras gripande och arkebusering, från den person som givit banditerna pengar och vapen för att vara med och dela bytet. I politiken är det inte alltid så lätt som i vårt barnsligt enkla exempel. Men den som åt arbetarna önskade

fundera ut ett recept som på förhand skulle ge färdiga lösningar för livets alla skiften eller som lovade att det i det revolutionära proletariats politik aldrig skall förekomma svårigheter eller invecklade situationer, han skulle helt enkelt vara en charlatan.

För att inte lämna rum åt några misstolkningar skall jag försöka att om än i all korthet ange några grundsatser för analys av konkreta kompromisser.

Det parti som med de tyska imperialisterna slöt en kompromiss, vilken bestod i undertecknandet av Brestfreden, hade praktiskt utformat sin internationalism sedan slutet av 1914. Det fruktade inte att förkunna den tsaristiska monarkins nederlag och att brännmärka "fosterlandsförsvaret" i ett krig mellan två imperialistiska roffare. De parlamentariska representanterna för detta parti vandrade till Sibirien i stället för att följa den väg som ledde till ministerportföljer i en borgerlig regering. Revolutionen, som störtade tsarismen och skapade den demokratiska republiken, satte detta parti på ett nytt och mycket svårt prov: det inlät sig inte på några som helst överenskommelser med "sina egna" imperialister, utan förberedde deras störtande och störtade dem. Då detta parti tagit den politiska makten, lämnade det inte sten på sten kvar av vare sig godsägaregömd eller kapitalistisk egendom. Detta parti offentliggjorde och bröt imperialisternas hemliga avtal och erbjöd *alla* folk fred samt underkastade sig breströvarnas övervåld först sedan de engelska och franska imperialisterna omintetgjort denna fred och bolsjevikerna gjort allt som stod i mänsklig makt för att påskynda revolutionen i Tyskland och i andra länder. Den fullständiga riktigheten av en sådan kompromiss, slutet av ett sådant parti i en sådan situation, blir med var dag allt klarare och påtagligare för alla.

Mensjevikerna och socialistrevolutionärerna i Ryssland (liksom även alla Andra internationalens ledare i hela världen 1914-20) började med ett förräderi genom att direkt eller indirekt rättfärdiga "fosterlandsförsvaret", dvs försvaret av sin rövarbourgeois. De fortsatte förräderiet genom att gå i koalition med sitt lands bourgeois och tillsammans med sin bourgeois kämpa mot det revolutionära proletariats i sitt land. Deras block, först med Kerenskij och kadeterna, sedan med Koltjak och Denikin i Ryssland, liksom även deras utländska meningsfränders block med bourgeoisin i deras länder, innebar att ta parti för bourgeoisin mot proletariats. *Deras kompromiss med imperialismens banditer bestod från början till slut i att de gjorde sig till den imperialistiska banditismens medbrottslingar.*

V. "Vänster"kommunismen i Tyskland. Ledare – parti – klass – massa

De tyska kommunister, som vi nu måste tala om, kallar sig inte "vänster" utan – om jag inte misstar mig – en "principiell opposition". Men att de visar alla symptom på "barnsjukdomen vänsterism", det kommer att framgå av den fortsatta framställningen.

Den för oppositionens ståndpunkt pläderande lilla broschyren Klyvningen av Tysklands kommunistiska parti (Spartacusförbundet), som utgivits av "lokalorganisationen i Frankfurt am Main", framställer i högsta grad åskådligt, exakt, klart och kortfattat det väsentliga i denna oppositions uppfattningar. Några citat skall vara nog att göra läsaren bekant med det:

"Det kommunistiska partiet är den mest resoluta klasskampens parti..."

"Politiskt utgör denna övergångstid [mellan kapitalismen och socialismen] den proletära diktaturens period."

"Nu uppstår frågan: vem skall vara bärare av diktaturen: *det kommunistiska partiet eller den proletära klassen?*... Bör man *principiellt* sträva efter det kommunistiska partiets diktatur eller den proletära klassens diktatur?" (Kursiveringen är överallt originalets.)

Vidare anklagas det tyska kommunistiska partiets centralkommitté av broschyrens författare för att den söker en väg till *koalition med Tysklands oavhängiga socialdemokratiska parti*, för att ”*frågan om det principiella erkännandet av alla politiska kampmedel*”, däribland även parlamentarismen, blivit framförd av denna centralkommitté endast för att dölja dess verkliga och viktigaste strävan till koalition med de oavhängiga. Och broschyren fortsätter:

”Oppositionen har valt en annan väg. Den är av den mening, att frågan om det kommunistiska partiets herravälde och partidiktaturen endast är en taktikfråga. I varje fall är det kommunistiska partiets herravälde den slutliga formen för varje partiherravälde. *Principiellt* måste man sträva efter den proletära klassens diktatur. Och alla partiets mått och steg, dess organisation, dess kampform, dess strategi och taktik måste anpassas härefter. I enlighet härmed måste med största bestämdhet varje kompromiss med andra partier, varje återvändande till de historiskt och politiskt förlegade parlamentariska kampformerna, varje manöver- och kompromisspolitik förkastas. De specifikt proletära metoderna för revolutionär kamp bör särskilt framhävas. Och för att omfatta de bredaste proletära kretsar och skikt, vilka skall delta i den revolutionära kampen under kommunistiska partiets ledning, måste det skapas nya organisationsformer på den bredaste basis och inom vidaste ram. Denna samlingsplats för alla revolutionära element är *arbetarunionen*, byggd på grundvalen av fabriksorganisationer. I den bör alla arbetare förenas, vilka följer parollen: ut ur fackförbunden! Här formeras det kämpande proletariatets bredaste kämpaled. Erkännande av klasskampen, rådsystemet och diktaturen är tillräckligt för inträde. Hela den fortsatta politiska orienteringen i kampen är kommunistiska partiets uppgift, vilket står utanför arbetarunionen ...”

”Två kommunistiska partier står sålunda nu emot varandra:

Det ena, ledarnas parti, vilket strävar efter att organisera den revolutionära kampen och leda den *ovanifrån*, under kompromisser och bedrivande av parlamentarisk verksamhet, för att skapa sådana situationer som kunde tillåta dem att inträda i en koalitionsregering, i vars händer diktaturen skulle befinna sig.

Det andra, masspartiet, vilket väntar den revolutionära kampens uppsving *nedifrån*, vilket väl känner och tillämpar i denna kamp blott en enda målmedveten metod och avböjer alla parlamentariska och opportunistiska metoder. Denna enda metod är det ovillkorliga *störtandet av bourgeoisin* för att sedan upprätta den proletära klassdiktaturen för socialismens förverkligande ...”

”Där ledarnas diktatur – här massornas diktatur! Så lyder vår paroll.”

Detta är de väsentligaste satser som karakteriserar åsikterna hos oppositionen i det tyska kommunistiska partiet.

Varje bolsjevik, som medvetet deltagit i eller på nära håll iakttagit bolsjevismens utveckling sedan år 1903, kommer genast efter att ha läst dessa funderingar att säga: ”Sådant gammalt, ökänt trams! Vilken ‘vänster’ barnslighet!”

Men låt oss närmare betrakta de uttalanden vi anfört.

Redan själva frågeställningen – ”partiets diktatur *eller* klassens diktatur? ledarnas diktatur (parti) *eller* massornas diktatur (parti)?” – vittnar om den mest otroliga och hopplösa tankeförvirring. Man anstränger sig att *tänka ut* något enastående och gör sig i sitt ivriga grubbleri bara löjlig. Alla vet att massorna delas i klasser; att man kan ställa massor och klasser mot varandra bara om man ställer den stora majoriteten överhuvudtaget, som inte är sönderdelad med hänsyn till sin ställning i den sociala produktionsordningen, mot kategorier som intar en särskild ställning i den sociala produktionsordningen; att klasserna vanligen och i de flesta fall, åtminstone i de moderna civiliserade länderna, leds av politiska partier; att de politiska partierna såsom allmän regel styrs av mer eller mindre fasta grupper av de mest auktoritativa, inflytelserika, erfarna, till de ansvarsfullaste posterna valda personer, som kallas ledare. Allt detta är ABC. Allt detta är enkelt och klart. Varför skall allt detta ersättas med någon sorts mesopotamiska, någon sorts ny volapük? Å ena sidan har man tydligen förvirrats då man råkat i ett svårt läge, när den hastiga växlingen mellan legalitet och illegalitet för

partiet stör det vanliga, normala, enkla förhållandet mellan ledare, partier och klasser. I Tyskland har man liksom i andra europeiska länder övermåttan vant sig vid legaliteten, vid fritt och regelrätt val av "ledare" på reguljära partikongresser, vid en bekväm verifiering av partiernas klassammansättning medelst parlamentsval, medelst möten, pressen, stämningen inom fackföreningarna och andra förbund osv. Då man på grund av revolutionens våldsamma förlopp och inbördeskrigets utveckling blev tvungen att från detta invanda hastigt övergå till att skifta från legalitet till illegalitet, till att förena dem, till "obekväma", "odemokratiska" metoder för att utse, bilda eller bibehålla "ledargrupper" – då blev man förvirrad och började tänka ut övernaturligt svammel. Antagligen har några medlemmar av det holländska kommunistpartiet, som haft olyckan att födas i ett litet land med en särskilt privilegierad och särskilt solid legal situations traditioner och förhållanden, folk som inte skådat någon växling mellan legalitet och illegalitet, själva förvirrats och förlorat fattningen och stött de absurda påhitten.

Å andra sidan kan man märka ett helt enkelt föga genomtänkt och osammanhängande användande av vår tids "mode"-ord om "massan" och "ledarna". Man har hört mycket om och fast inpräntat i sig angreppen mot "ledarna" och att de står i motsättning till "massan", men man har inte förstått att tänka efter hur det verkligen ligger till och göra saken klar för sig.

"Ledarnas" och "massornas" avlägsnande från varandra yttrade sig i alla länder särskilt tydligt och skarpt mot slutet av det imperialistiska kriget och efter detsamma. Huvudorsaken till denna företeelse hade Marx och Engels 1852-92 många gånger förklarat med England som exempel. Englands monopolställning utskilde ur "massan" en halvt kalkborgerlig, opportunistisk "arbetararistokrati". Ledarna för denna arbetararistokrati ställde sig ständigt på bourgeoisins sida, underhölls – direkt eller indirekt – av denna. Marx förvärvade sig till sin heder detta slödders hat genom att öppet brännmärka dem som förrädare. Den moderna imperialismen (1900-talet) har skapat en privilegierad monopolställning för några avancerade länder, och på denna grund avtecknar sig överallt inom Andra internationalen de förrädiska ledarnas, opportunisternas och socialchauvinisternas typ som försvarar sitt skräms, sitt arbetararistokratiska skikts intressen. De opportunistiska partierna förlorade kontakten med "massorna", dvs med de arbetandes breda lager, med deras flertal, med de sämst betalda arbetarna. Det revolutionära proletariatets seger är omöjlig utan kamp mot detta onda, utan avslöjande, brännmärkande och utdrivande av dessa opportunistiska socialförrädiska ledare. En sådan politik har Tredje internationalen också följt.

Att av denna anledning gå så långt som att **överhuvudtaget** ställa massornas diktatur mot ledarnas diktatur är en löjeväckande orimlighet och dumhet. Särskilt komiskt är att man faktiskt i stället för de gamla ledarna, som har allmänmänskliga synpunkter på enkla saker, i själva verket för fram (under betäckning av parollen: "Ned med ledarna!") *nya ledare* som pratar övernaturlig smörja och gallimatias. Sådana är i Tyskland Laufenberg, Wolffheim, Horner, Karl Schröder, Friedrich Wendel, Karl Erler.* Den sistnämndes försök att "fördjupa" frågan och att överhuvudtaget proklamera de politiska partiernas obehövlighet och "borgerlighet" är redan det en sådan Herakles' stod av dumhet, att man inte kan göra annat än rycka på axlarna.

* *Kommunistische Arbeiterzeitung* (Hamburg, den 7 februari 1920, nr 32 – artikeln *Partiets upplösning av Karl Erler*): "Arbetarklassen kan inte krossa den borgerliga staten utan att tillintetgöra den borgerliga demokratin, och den kan inte tillintetgöra den borgerliga demokratin utan att slå partierna i spillror."

De virrigaste huvuden bland de romanska syndikalisterna och anarkisterna kan känna sig "tillfredsställda": solida tyskar, vilka tydligen anser sig vara marxister (K Erler och K Horner visar genom sina artiklar i nämnda tidning på ett särskilt eftertryckligt sätt, att de anser sig vara solida marxister. De pratar en särskilt löjlig och otrolig rappakalja och ådagalägger en fullständig oförståelse för marxismens ABC), går i sitt prat så långt att de säger fullständigt orimliga saker. Blotta erkännandet av marxismen är inte nog för att befria sig från fel. Ryssarna vet detta särskilt väl, ty hos oss har marxismen särskilt ofta varit "ett mode".

Sannerligen: ett litet fel kan anta enorma proportioner om man envist håller fast vid det, om man ger det en fördjupad motivering, om man ”drar de yttersta konsekvenserna” därav.

Förnekande av partiväsendet och partidisciplinen är alltså vad oppositionen *kommit till*. Och det är liktydigt med proletariats fullständiga avvärjning *till förmån för bourgeoisin*. Det är liktydigt just med den småborgerliga splittring, obeständighet, bristande förmåga till uthållighet, till samling, till enhetlig aktion, som ovillkorligen bringar varje revolutionär proletär rörelse till undergång, om man ger efter för den. Att förneka partiväsendet innebär ur kommunismens synvinkel att göra ett språng från kapitalismens förestående sammanbrott (i Tyskland), inte till kommunismens lägsta eller till dess mellersta fas, utan till dess högsta. I Ryssland upplever vi (tredje året efter kapitalismens störtande) de första stegen i övergången från kapitalism till socialism eller till kommunismens lägsta stadium. Klasserna finns kvar och kommer att finnas kvar *i åratal* och överallt *efter* proletariats erövring av makten. Möjligen kommer denna tid att bli kortare i England, där det inte finns bönder (men dock småföretagare!). Att avskaffa klasserna innebär inte bara att jaga bort godsägare och kapitalister – det har vi gjort tämligen lätt – det innebär även att *avskaffa de små varuproducenterna*, och dem **kan man inte jaga bort**, dem kan man inte undertrycka, med dem *måste man samsas*, dem kan (och måste) man omdana och omskola endast genom ett mycket långvarigt, långsamt och försiktigt organisatoriskt arbete. De omger proletariatet från alla håll med ett småborgerligt element, genomtränger det därmed, demoraliserar det därmed, framkallar ständigt och jämt bland proletariatet recidiv till småborgerlig karaktärlöshet, söndring och individualism, omslag från entusiasm till modlöshet. Det behövs den strängaste centralisation och disciplin inom proletariatets politiska parti för att motstå detta, för att riktigt, framgångsrikt och segerrikt genomföra proletariatets *organisatoriska* roll (och det är dess *huvudroll*).

Proletariats diktatur är en hårdnackad kamp – blodig och oblodig, våldsam och fredlig, militär och ekonomisk, pedagogisk och administrativ – mot det gamla samhällets krafter och traditioner. Vanans makt hos miljoner och tiotals miljoner människor är en fruktansvärd makt. Utan ett järnhårt och kamphärdat parti, utan ett parti som åtnjuter förtroende hos alla hederliga element i den givna klassen, utan ett parti som förstår att ge akt på massans stämning och påverka den, är det omöjligt att med framgång föra en sådan kamp. Att besegra den centraliserade storbourgeoisin är tusen gånger lättare än att ”besegra” miljoner och åter miljoner småföretagare. Dessa genomdriver medelst sin dagliga, osynliga, ogripbara, upplösande verksamhet *just de* resultat som bourgeoisin behöver och som *restaurerar* bourgeoisin. Den som ens i ringaste mån försvagar det proletära partiets järndisciplin (i synnerhet under proletariatets diktatur), han bistår faktiskt bourgeoisin mot proletariatet.

Jämte frågan om ledarna – partiet – klassen – massan bör frågan om de ”reaktionära” fackföreningarna ställas. Men först skall jag tillåta mig ännu ett par avslutande anmärkningar på grundval av vårt partis erfarenheter. Angrepp mot ”ledardiktatur” har *alltid förekommit* inom vårt parti: jag minns dylika angrepp allra först från 1895, då ett parti formellt ännu inte existerade men då en central grupp i Petersburg började utforma sig och måste åta sig ledningen av grupperna i de olika distrikten. På vårt partis nionde kongress (april 1920) förekom en mindre opposition, som också talade om ”ledardiktatur”, ”oligarki” osv. Det finns därför intet märkvärdigt, intet nytt, intet förskräckligt i den ”vänsteristiska barnsjukdomen” hos tyskarna. Denna sjukdom går över utan fara, och organismen blir efteråt t o m kraftigare. Å andra sidan medförde den snabba växlingen av legal och illegal verksamhet, vilken gjorde det nödvändigt att speciellt ”dölja” och hålla i djupaste hemlighet just generalstaben, just ledarna, ibland hos oss ytterst farliga företeelser. Det värsta var att en provokatör, Malinovskij, år 1912 kom in i bolsjevikernas centralkommitté. Han bringade tiotals och åter tiotals av de bästa och mest hängivna kamraterna i fördärvet, såg till att de hamnade på straffkoloni och påskyndade döden för många av dem. Att han inte åstadkom ännu större

skada berodde på att förhållandet mellan det legala och det illegala arbetet var ordnat på ett riktigt sätt. För att vinna vårt förtroende måste Malinovskij som medlem av partiets centralkommitté och som dumaledamot hjälpa oss att utge legala dagliga tidningar, vilka även under tsartiden kunde inriktas på att bekämpa mensjevikernas opportunistiska och förkunna bolsjevismens grundsatser i en på tillbörligt sätt maskerad form. Medan Malinovskij med ena handen skickade tiotals och åter tiotals av bolsjevismens bästa krafter till tukthus och till döden, var han tvungen att med andra handen hjälpa till att skola tiotusen och åter tiotusen nya bolsjeviker med den legala pressens hjälp. Det skadar inte de tyska (och även engelska, amerikanska, franska och italienska) kamraterna, vilka står inför uppgiften att lära sig utföra revolutionärt arbete inom de reaktionära fackföreningarna, att väl begrunda detta faktum.*

I många länder, även i de mest utvecklade, sänder bourgeoisin otvivelaktigt nu in och kommer att sända in provokatörer i de kommunistiska partierna. Ett medel att bekämpa denna fara är att skickligt förena det legala och det illegala arbetet.

VI. Bör revolutionärerna arbeta i reaktionära fackföreningar?

Den tyska ”vänstern” anser denna fråga för sitt vidkommande ovillkorligen med nej besvarad. Enligt dess mening räcker det med deklamationer och vreda utrop mot de ”reaktionära” och ”kontrarevolutionära” fackföreningarna (särskilt ”solitt” och särskilt dumt verkar detta hos K Horner) för att ”bevisa” onödigheten, ja, rent av otillåtligheten av att revolutionärer, kommunister arbetar i de gula, socialchauvinistiska, kompromissande, legienska, kontra-revolutionära fackföreningarna.

Men hur övertygad den tyska ”vänstern” än är om det revolutionära i denna taktik, så är den dock faktiskt i grund och botten oriktig och innebär ingenting annat än tomma fraser.

För att klargöra detta vill jag utgå från vår egen erfarenhet – i enlighet med den allmänna planen i denna artikel som syftar till hur man på Västeuropa skall kunna tillämpa det, som är allmänt tillämpligt, av allmän betydelse och allmänt obligatoriskt i bolsjevismens historia och nutida taktik.

Inbördesförhållandet mellan ledarna, partiet, klassen och massorna och samtidigt även den proletära diktaturens och det proletära partiets förhållande till fackföreningarna framträder för närvarande hos oss konkret i följande form. Diktaturen utövas av det i sovjeterna organiserade proletariatet, som ledes av bolsjevikernas kommunistiska parti, vilket enligt den senaste partikongressens (april 1920) uppgifter äger 611 000 medlemmar. Medlemsantalet har både före och efter Oktoberrevolutionen starkt fluktuerat och har förut, t o m 1918 och 1919, varit betydligt lägre. Vi fruktar en alltför stark utvidgning av partiet, ty vid ett regeringsparti strävar oundvikligen karriärjägare och bedragare, som endast förtjänar att skjutas, att klamra sig fast. Sista gången vi öppnade partiets dörrar på vid gavel – endast för arbetare och bönder – var under de dagar (vintern 1919) då Judenitj stod ett fåtal verst från Petrograd och Denikin i Orjol (omkring 350 verst från Moskva), dvs då sovjetrepubliken hotades av en förtvivlad dödsfara och då äventyrare, karriärjägare, bedragare och överhuvudtaget opålitliga element

* Malinovskij var i krigsfångenskap i Tyskland. När han återvände till Ryssland sedan bolsjeviker tagit makten, blev han omedelbart ställd inför rätta och skjuten av våra arbetare. Mensjeviker angrep oss särskilt ilsket för vårt fel, nämligen att vi hade en provokatör i vårt partis centralkommitté. Men när vi under Kerenskij tid krävde, att dumans ordförande Rodzianko skulle fängslas och ställas inför rätta för att han redan före kriget fått reda på Malinovskij provokatörsroll och inte underrättat trudovikerna och arbetarna i duman om det, så stöddes vårt krav varken av mensjeviker eller socialistrevolutionärerna, vilka jämte Kerenskij deltog i regeringen, och Rodzianko blev kvar på fri fot och kunde ostört bege sig till Denikin.

inte alls kunde räkna med en fördelaktig karriär (utan snarare kunde vänta galge och tortyr) av att sluta sig till kommunisterna. Partiet, som årligen samlas till kongress (på den sista: 1 representant för vart tusental medlemmar), ledes av en på kongressen vald centralkommitté på 19 personer, och det löpande arbetet i Moskva måste utföras av ännu mindre kollegier, nämligen de så kallade orgbyrån (organisationsbyrån) och politbyrån (politiska byrån), vilka väljes på plenarsammanträden inom centralkommittén och består av fem CK-medlemmar vardera. Här har vi således den mest påtagliga ”oligarki”. Ingen enda viktig politisk eller organisatorisk fråga avgöres av en enda statsinstitution i vår republik utan ledande anvisningar av partiets centralkommitté.

Partiet stöder sig i sitt arbete direkt på *fackföreningarna*, vilka nu enligt uppgifterna från senaste kongressen (april 1920) räknar över 4 miljoner medlemmar och formellt är *partilösa*. I praktiken består alla ledande institutioner inom det stora flertalet fackförbund och främst naturligtvis den fackliga allryska centralen eller byrån (Sovjetrysslands centrala fackföreningsråd) av kommunister och genomför alla partiets direktiv. Således har vi en i det stora hela formellt icke-kommunistisk, elastisk och jämförelsevis bred och mäktig proletär apparat, genom vilken partiet är intimt förbundet med *klassen* och *massan* och medelst vilken *klassens diktatur* under partiets ledning genomförs. Styra landet och genomföra proletariatets diktatur utan den intimaste förbindelse med fackföreningarna, utan deras entusiastiska stöd, utan det mest självupppoffrande arbete från deras sida inte bara i det ekonomiska *utan även i det militära* uppbyggnadsarbetet, skulle vi naturligtvis inte ha kunnat i två och ett halvt års tid eller ens två och en halv månader. Det är klart att dessa nära band praktiskt innebär en mycket komplicerad och mångsidig verksamhet med propaganda, agitation och konferenser, vilka genomförs ofta och i rätt tid med inte blott ledande, utan överhuvudtaget inflytelserika fackföreningsfunktionärer, med energisk kamp mot mensjevikerna som ännu äger ett visst om än mycket ringa antal anhängare, vilka de lär alla möjliga kontrarevolutionära knep – från ideologiskt försvar av (*den borgerliga*) demokratin och förkunnelse av fackföreningarnas ”oavhängighet” (oavhängighet – av den proletära statsmakten!) till sabotage av den proletära disciplinen osv, osv.

Förbindelsen med ”massorna” genom fackföreningarna anser vi vara otillräcklig. Praktiken har under revolutionens gång hos oss skapat en sådan institution som *partilösa arbetar- och bondekonferenser*, och vi försöker helt och fullt stödja, utveckla och utvidga den för att kunna följa massornas stämningar, närma oss dem, svara på deras förfrågningar och föra fram de bästa personerna till statliga befattningar osv. I ett av de senaste dekreten om folkkommissariatets för statskontroll ombildning till Arbetar- och bondeinspektionen har överlåtit åt partilösa konferenser av detta slag att välja medlemmar i statskontrollen för olika slags revisioner osv.

Dessutom utförs naturligtvis partiets hela arbete genom sovjeterna, vilka sammansluter de arbetande massorna utan yrkesbegränsningar. Sovjeternas kretskongresser utgör en demokratisk institution, vars motsvarighet ännu aldrig skådats ens i den borgerliga världens bästa demokratiska republiker, och genom dessa kongresser (som partiet söker följa så uppmärksamt som möjligt) samt likaledes genom att klassmedvetna arbetare ständigt beordras till alla slags befattningar på landsbygden, förverkligas proletariatets ledande roll gentemot bönderna, förverkligas stadsproletariatets diktatur och den systematiska kampen mot de rika, borgerliga, exploaterande och spekulerande bönderna osv.

Sådan är den proletära statsmaktens allmänna mekanism; betraktad ”ovanifrån”, med hänsyn till diktaturens praktiska förverkligande. Läsaren kan, får man hoppas, förstå varför en rysk bolsjevik, som är förtrogen med denna mekanism och som iakttagit hur denna mekanism under loppet av 25 år vuxit upp ur små, illegala, underjordiska cirklar, inte kan undgå att finna allt tal om ”ovanifrån” *eller* ”nedifrån”, ledarnas diktatur *eller* massans diktatur osv vara

löjligt barnkammarjoller, något i stil med en tvist om huruvida människan har mest nytta av vänstra foten eller högra handen.

Som likadant barnkammarjoller måste vi även beteckna den tyska vänsterns arroganta, ofantligt lärda och förfärligt revolutionära prat om att kommunisterna inte kan och inte får arbeta i de reaktionära fackföreningarna, att det går att avvisa detta arbete, att man måste utträda ur fackföreningarna och ovillkorligen bilda en splitter ny, skinande ren, av ytterst hyggliga (och antagligen till största delen ytterst unga) kommunister uppfunnen ”arbetarunion” osv osv.

Kapitalismen efterlämnar ovillkorligen som arv åt socialismen å ena sidan gamla, under århundradenas lopp utvecklade fackliga och yrkesmässiga skillnader mellan arbetarna, å andra sidan fackföreningar, vilka endast mycket långsamt, under loppet av många år, kan och kommer att utveckla sig till bredare, mindre skråmässiga industriförbund (omfattande hela industrigrenar och inte bara skrån, hantverk och yrken) och sedan genom dessa industriförbund övergå till att upphäva arbetsdelningen människorna emellan, till att fostra, lära och utbilda *allsidigt utvecklade och allsidigt utbildade* människor, människor som *förstår att göra allt*. Dithän går kommunismen, dithän måste och *kommer* den *att nå*, men först efter en lång följd av år. Att i dag försöka praktiskt föregripa detta framtidsresultat av den fullt utvecklade, fullt konsoliderade och utformade, fullt utbildade och mognade kommunismen, det är precis detsamma som att lära ett fyraårigt barn högre matematik.

Vi kan (och måste) börja bygga upp socialismen inte av ett fiktivt eller av oss speciellt skapat människomaterial, utan av det som kapitalismen lämnat oss i arv. Detta är utan tvivel mycket ”svårt”, men varje annan metod att ta sig an uppgiften är så föga allvarlig att det inte ens är lönt att tala om det.

Som en övergång från arbetarnas splittring och hjälplöshet till *det första embryot* av en klassammanslutning var fackföreningarna ett väldigt framsteg för arbetarklassen i början av kapitalismens utveckling. Då *proletariatets revolutionära parti* (som inte kommer att förtjäna sitt namn förrän det lärt sig att förena ledarna med klassen och massorna till ett helt, till något oupplösligt), den proletära klassammanslutningens *högsta* form började växa fram, då började fackföreningarna oundvikligen att förete vissa reaktionära drag, en viss skråmässig snävhets, en viss benägenhet för att bli opolitiska, en viss förbening osv. Men på något annat sätt än genom fackföreningarna, genom en samverkan mellan dem och arbetarklassens parti har proletariatets utveckling ingenstans i hela världen gått eller kunnat gå. Proletariatets erövring av den politiska makten är ett jättesteg framåt av proletariatet som klass, och partiet måste alltmer och på ett helt nytt sätt – inte bara på det gamla – fostra fackföreningarna och leda dem, men samtidigt dock inte glömma att de förblir och länge kommer att förbli en nödvändig ”skola i kommunism” och en förberedande skola för proletärerens genomförande av sin diktatur, en nödvändig sammanslutning av arbetarna för en gradvis övergång av landets hela folkhushållnings förvaltning i *arbetarklassens* (och inte enskilda yrkens) och därefter i alla arbetandes händer.

En *viss* i sagda mening ”reaktionär anda” hos fackföreningarna är *oundviklig* under proletariatets diktatur. Att inte förstå detta är att absolut inte förstå huvudvillkoren för *övergången* från kapitalism till socialism. Att frukta *denna* ”reaktionära anda” och försöka *klara sig* utan den, att hoppa över den är den allra största dumhet, ty det innebär att vara rädd för det proletära avantgardets roll, som består i att lära, upplysa, fostra och dra in i det nya livet arbetarklassens och böndernas mest efterblivna skikt och massor. Å andra sidan skulle det vara ett ändå större fel att uppskjuta förverkligandet av proletariatets diktatur till dess det inte längre återstår en enda fackligt trångsynt arbetare, inte en enda arbetare med skråmässiga och tradeunionistiska fördomar. Politikerns konst (och kommunistens rätta insikt om sina

uppgifter) består just i att riktigt beräkna de förhållanden och det ögonblick, då proletariats avantgarde med framgång kan överta makten, då det därunder och därefter kan erhålla tillräckligt stöd från tillräckligt breda skikt av arbetarklassen och de icke proletära arbetande massorna, då det därefter skall kunna förstå att uppehålla, befästa och utvidga sitt välde, medan det uppfostrar, lär och rycker med sig allt större arbetande massor.

Vidare. I de länder som är mer utvecklade än Ryssland har en viss reaktionär anda inom fackföreningarna yttrat sig och måste utan tvivel yttra sig vida kraftigare än hos oss. Hos oss bar mensjevikerna haft (och har ännu delvis i några få fackföreningar) ett stöd i den fackliga rörelsen just tack vare dessas skråmässiga trångsynthet, yrkesegoism och opportunist. I väster har de därvarande mensjevikerna vida kraftigare "satt sig fast" i fackföreningarna, där har utkristalliserat sig ett skikt av en *skråmässig, trångsynt, egenkär, hård, vinningslysten, källborgerlig, imperialistiskt sinnad och av imperialismen mutad, av imperialismen korrumpad "arbetararistokrati"*, som är vida starkare än hos oss. Det är obestridligt. Kampen mot Gompers, herrar Jouhaux, Henderson, Merrheim, Legien & Co i Västeuropa är vida svårare än kampen mot våra mensjeviker, vilka utgör en *fullständigt ensartad social och politisk typ*. Denna kamp måste föras skoningslöst och, liksom vi gjorde, ovillkorligen föras ända därefter att alla oförfärdiga ledare för opportunisten och socialchauvinismen brännmärks och jagas ut ur fackföreningarna. Man kan inte erövra den politiska makten (och man bör inte försöka att gripa den politiska makten) förrän denna kamp förts till ett visst stadium. Detta "vissa stadium" är olika i olika länder och under olika förhållanden, och det kan riktigt beräknas endast av proletariats besinningsfulla, erfarna och kunniga politiska ledare i varje enskilt land. (Hos oss utgjordes måttstocken på framgången i denna kamp bl a av valen till konstituerande församlingen i november 1917, några dagar efter den proletära omvälvningen den 25 oktober 1917. Vid dessa val blev mensjevikerna i grund slagna; de erhöll 0,7 miljoner röster – 1,4 miljoner om Transkaukasien medräknas – mot 9 miljoner för bolsjevikerna: se min artikel "Valen till konstituerande församlingen och proletariats diktatur" i "Kommunistiska internationalen" nr 7-8.)

Men kampen mot "arbetararistokratin" för vi i arbetarmassornas namn och för att dra dessa över på vår sida; kampen mot de opportunistiska och socialchauvinistiska ledarna för vi för att dra arbetarklassen över på vår sida. Det skulle vara dumt att glömma denna ytterst elementära och självklara sanning. Men just en sådan dumhet begår de tyska "vänster"kommunisterna, vilka av den reaktionära och kontrarevolutionära andan bland fackföreningarnas *toppskikt* drar den slutsatsen att – man bör gå ut ur fackföreningarna, vägra att arbeta i dem, skapa nya, *utspekulerade* organisationsformer för arbetarna!! Detta är en sådan oförlätlig dumhet, att den kan likställas med den största tjänst kommunisterna kan göra bourgeoisin. Ty liksom alla opportunistiska, socialchauvinistiska, kautskyanska fackföreningsledare är våra mensjeviker intet annat än "bourgeoisins agenter inom arbetarrörelsen" (som vi alltid hävdade mot mensjevikerna) eller "kapitalistklassens arbetsförmän" (labor lieutenants of the capitalist class) enligt det utmärkta och mycket riktiga uttrycket hos Daniel De Leons efterföljare i Amerika. Att inte arbeta inom de reaktionära fackföreningarna innebär att lämna de otillräckligt utvecklade eller efterblivna arbetarmassorna under inflytande av de reaktionära ledarna, bourgeoisins agenter, arbetararistokraterna eller "förborgerligade arbetarna" (jämför Engels' uttalande 1858 i ett brev till Marx om de engelska arbetarna).

Just den absurda "teori" om att kommunisterna inte skulle delta i de reaktionära fackföreningarna visar på det mest påtagliga sätt, hur lättsinnigt dessa "vänster"kommunisterna förhåller sig till frågan om inflytande över "massorna", vilket missbruk de bedriver med sitt skrik om "massan". Vill man hjälpa "massan" och vinna "massans" sympati, bifall och stöd får man inte frukta svårigheter, inte frukta kverulantiska anmärkningar, hugg i ryggen, förnärmelser och förföljelser från "ledarna" (vilka som opportunisterna och socialchauvinisterna i

de flesta fall är direkt eller indirekt förbundna med bourgeoisin och polisen), utan man måste ovillkorligen *arbeta där massan finns*. Man måste kunna bringa alla slags offer, övervinna de största hinder för att systematiskt, hårdnackat, ihärdigt och tåligt propagera och agitera just i de institutioner, föreningar och förbund, där den proletära eller halv-proletära massan finns, även om de är aldrig så reaktionära. Och fackföreningarna och arbetarnas kooperativa föreningar (de sistnämnda åtminstone ibland) är just sådana organisationer där massan finns. Enligt den svenska tidningen Folkets Dagblad Politiken (den 10 mars 1920) hade i England trade unions medlemsantal från slutet av 1917 till slutet av 1918 stigit från 5,5 miljoner till 6,6 miljoner dvs ökat med 19 procent. I slutet av 1919 räknar man upp till 7,5 miljoner. Jag har inte till hands motsvarande uppgifter om Frankrike och Tyskland, men det föreligger absolut obestridliga och allmänt kända fakta som vittnar om en stor medlemsökning i fackföreningarna även i dessa länder.

Dessa fakta vittnar solklart om det som bekräftas även av tusentals andra uppgifter: klass-medvetandet och organisationssträvan växer just bland de proletära massorna, bland de ”undre skikten”, bland de eftersläpande. Miljoner arbetare i England, Frankrike och Tyskland går för första gången över från fullständig organisationslöshet till den elementära, lägsta, enklaste och (för dem som ännu är helt genomsyrade av borgerligt demokratiska fördomar) mest tillgängliga organisationsformen, just till fackföreningarna – medan de revolutionära, men oförståndiga vänsterkommunisterna står bredvid och skriker ”massan!” ”massan!” – och vägrar att *arbeta inom fackföreningarna!!* Vägrar under förevändningen att de är ”reaktionära”!! Spekulerar ut en splitter ny, ren och av borgerligt demokratiska fördomar obefläckad, från skrämmässiga och trångbröstat fackliga synder fri ”arbetarunion”, som påstås skall bli (bli!) bred och där det för medlemskap krävs endast (endast!) ”erkännande av råds-systemet och diktaturen” (se citatet ovan)!!

Man kan inte föreställa sig ett större oförstånd, en större skada för revolutionen från ”vänster”revolutionärernas sida! Och om vi nu i Ryssland efter två och ett halvt års enastående segrar över Rysslands och ententens bourgeoisier skulle ställa ”erkännande av diktaturen” som villkor för inträde i fackföreningarna, så skulle vi göra en dumhet, fördärva vårt inflytande över massorna och hjälpa mensjevnikerna. Ty kommunisternas hela uppgift består i att kunna *övertyga* de eftersläpande, förstå att arbeta bland dem och inte *avstånga sig* från dem genom utspekulerade barnsliga ”vänster”paroller.

Det är intet tvivel underkastat, att herrar Gompers, Henderson, Jouhaux, Legien & Co är ytterst tacksamma mot sådana ”vänster”revolutionärer, som i likhet med den tyska ”principiella” oppositionen (gud bevara oss för en sådan ”principfasthet”!) eller några revolutionärer bland de amerikanska IWW-anhängarna predikar utträde ur de reaktionära fackföreningarna och vägran att arbeta i dem. Det är intet tvivel underkastat, att herrar ”ledare” för opportunisten kommer att ta sin tillflykt till alla den borgerliga diplomatins knep, till de borgerliga regeringarnas, prästernas, polisens och domstolarnas hjälp för att utestänga kommunisterna från fackföreningarna, på alla möjliga sätt tränga ut dem därifrån, göra arbetet inom fackföreningarna så obehagligt som möjligt för dem, skymfa, trakassera och förfölja dem. Man måste kunna hålla stånd mot allt detta, kunna bringa alla slags offer, t o m – om det behövs – tillgripa all möjlig list och slughet, illegala metoder, förtigande och döljande av sanningen bara för att kunna tränga in i fackföreningarna och stanna där samt till varje pris utföra kommunistiskt arbete där. Under tsarismen, före 1905, hade vi inte några som helst ”legala möjligheter”, men då polismannen Zubatov organiserade ärkereaktionära arbetarmöten och arbetarföreningar för att infånga revolutionärer och bekämpa dem, så sände vi partimedlemmar (bland dessa minns jag personligen kamrat Babusjkin, en framstående arbetare i Petersburg, som tsargeneralerna sköt 1906) till dessa möten och föreningar. De upprättade förbindelse med massorna, förde en skicklig agitation och ryckte arbetarna undan

zubatovarnas inflytande.* I Västeuropa, som är särskilt genomsyrat av speciellt inrotade legalistiska, konstitutionella och borgerligt demokratiska fördomar, är det naturligtvis svårare att utföra något dylikt. Men det kan och måste göras, och göras systematiskt.

Tredje internationalens exekutivkommitté måste – det är min personliga mening – direkt utdöma och föreslå Kommunistiska internationalens nästkommande kongress att uttala sin förkastelse över både över den politik, som går ut på att i allmänhet inte delta i de reaktionära fackföreningarna (med en utförlig motivering av det oförnuftiga och det ytterst skadliga för den proletära revolutionens sak i att inte delta däri), och i synnerhet över handlingssättet hos vissa medlemmar i Hollands kommunistiska parti, vilka understött denna oriktiga politik – likgiltigt om de gjorde det direkt eller indirekt, öppet eller maskerat, helt eller delvis. Tredje internationalen måste bryta med Andra internationalens taktik och inte kringgå, inte sudda ut ömtåliga frågor, utan ställa dem knivskarpt. ”De oavhängiga” (Tysklands oavhängiga socialdemokratiska parti) sade man hela sanningen rakt i ansiktet, och man bör säga även ”vänster”-kommunisterna hela sanningen rakt i ansiktet.

VII. Bör man delta i de borgerliga parlamenten?

Denna fråga besvarar de tyska ”vänster”kommunisterna med den största nonchalans – och det största lättsinne – nekande. Deras argument? I det ovan anförda citatet har vi sett:

”... i enlighet härmed måste med största bestämdhet ... varje återvändande till de historiskt och politiskt förlegade parlamentariska kampformerna ... förkastas.”

Detta är löjligt pretentiöst sagt och uppenbart oriktigt. ”Återvändande” till parlamentarismen! Kanske det redan existerar en sovjetrepublik i Tyskland? Det ser inte så ut! Hur kan man då tala om ett ”återvändande”? Är det inte en tom fras?

Parlamentarismen skulle vara ”historiskt förlegad”. Det stämmer då det gäller propagandan. Men var och en vet, att därifrån och till det *praktiska* övervinnandet är det ännu mycket långt. Kapitalismen kunde redan för många årtionden sedan och med full rätt förklaras vara ”historiskt förlegad”, men det utesluter inte alls nödvändigheten av en mycket lång och mycket hårdnackad kamp på kapitalismens *grund*. ”Historiskt förlegad” är parlamentarismen i *världshistorisk* mening, dvs den borgerliga parlamentarismens *epok* är avslutad, den proletära diktaturens *epok har börjat*. Det är obestridligt. Men i världshistorisk måttstock räknar man i årtionden. 10-20 år förr eller senare, det är mått efter världshistorisk måttstock likgiltigt, det är – sett från världshistoriens synpunkt – en bagatell, som man inte ens tillnärmelsevis kan beräkna. Men just därför är det den mest skriande teoretiska oriktighet att i den praktiska politiken åberopa sig på den världshistoriska måttstocken.

Parlamentarismen skulle vara ”politiskt förlegad”? Det är en annan sak. Om det vore sant så skulle ”vänstern” ha en solid ståndpunkt. Men det måste bevisas genom den allvarligaste analys, och ”vänstern” kan inte ens ta itu med en sådan. I de ”teser om parlamentarismen”, som publicerats i nr 1 av Kommunistiska internationalens provisoriska Amsterdamsbyrås bulletin (Bulletin of the Provisional Bureau in Amsterdam of the Communist International, February 1920) och som tydligt ger uttryck åt den holländska vänsterriktningen eller den vänsterholländska riktningen, är analysen också, som vi skall få se, den sämsta tänkbara.

För det första. Den tyska ”vänstern” ansåg som bekant redan i januari 1919 parlamentarismen vara ”politiskt förlegad”, i strid med vad så framstående politiska ledare som Rosa Luxemburg och Karl Liebknecht ansåg. Det är känt att ”vänstern” hade fel. Redan detta

* Herrar Gompers, Henderson, Jouhaux och Legien är ingenting annat än zubatovar, som skiljer sig från vår Zubatov genom europeisk dräkt och polityr, genom civiliserade och raffinerade, demokratiskt avslipade metoder för sin gemena politik.

grusar genast och i grund tesen, att parlamentarismen skulle vara ”politiskt förlegad”. ”Vänstern” har skyldighet att bevisa, varför dess dåvarande obestriddiga misstag nu upphört att vara ett misstag. Den anför inte ens skymten av bevis och kan inte göra det. Ett politiskt partis förhållande till sina misstag är ett av de viktigaste och säkraste kriterierna på partiets allvar och dess *praktiska* uppfyllande av sina skyldigheter mot sin *klass* och mot de arbetande *massorna*. Att öppet erkänna ett fel och avslöja dess orsaker, att analysera den situation som framkallat det, att omsorgsfullt diskutera medlen att korrigera felet – det är kännetecknet på ett allvarligt parti, det är att uppfylla sina skyldigheter, det är att fostra och skola *klassen* och sedan även *massorna*. När ”vänstern” i Tyskland (och i Holland) inte uppfyller denna sin skyldighet, inte med största uppmärksamhet, omsorg och försiktighet tar itu med studiet av sitt tydliga fel så visar den just att den inte är *klassens parti* utan en cirkel, inte *massornas parti* utan en grupp av intellektuella och ett fåtal arbetare som efterapar de intellektuellas sämsta sidor.

För det andra. I samma broschyr av ”vänsterns” Frankfurt-grupp, varur vi ovan anförde utförliga citat, läser vi:

”Miljoner arbetare, som ännu följer centrums [det katolska ‘centrum’-partiets] politik är kontrarevolutionära. Landsbygdsproletärerna uppställer legioner av kontrarevolutionära trupper.”
(Sid 3 ovannämnda broschyr)

Det framgår klart att detta är alltför storordigt och överdrivet uttryckt. Men det huvudfaktum som här framlagts är obestriddigt, och ”vänsterns” erkännande av det vittnar särskilt påtagligt om dess fel. Hur kan man egentligen säga att ”parlamentarismen är politiskt förlegad”, när ”miljoner” och ”legioner” av *proletärer* fortfarande inte bara gillar parlamentarismen överhuvudtaget, utan är direkt ”kontrarevolutionära”? Det är tydligt att parlamentarismen i Tyskland *ännu inte* är politiskt förlegad. Det är tydligt att ”vänstern” i Tyskland tagit *sin önskan* och sin egen ideologiskt politiska inställning för att vara objektiv verklighet. Det är det farligaste fel som revolutionärer kan göra. I Ryssland, där tsarismens oerhört brutala och grymma ok särskilt länge och i särskilt växlande former framskapade revolutionärer av olika riktningar, revolutionärer med förvånande hängivenhet, entusiasm, heroism och viljekraft – i Ryssland har vi på särskilt nära håll iakttagit detta fel hos revolutionärerna och särskilt uppmärksamt studerat det, vi känner det särskilt väl och ser det därför särskilt tydligt även hos andra. För kommunisterna i Tyskland är parlamentarismen naturligtvis ”politiskt förlegad”, men det gäller just att *inte* anse det *för oss* förlegade som förlegat *för klassen*, som förlegat *för massorna*. Just här ser vi återigen att ”vänstern” inte förmår att tänka sig för och inte förstår att uppträda som *klassens parti*, som *massornas parti*. Ni får inte sänka er till *massornas nivå*, till nivå med *klassens* efterblivna skikt. Det är obestriddigt. Ni måste säga dem den bittra sanningen. Ni måste kalla deras borgerligt demokratiska och parlamentariska fördomar för fördomar. Men samtidigt måste ni nyktert ge akt på just hela *klassens* (och ej blott dess kommunistiska avantgardes), just hela den arbetande *massans* (och ej blott dess avancerade representanters) *verkliga* grad av medvetenhet och beredskap.

Även om det inte är ”miljoner” och ”legioner”, utan endast en tämligen betydande *minoritet* av industriarbetarna, som följer de katolska prästerna, och av lantarbetarna, som följer godsägarna och kulakerna (Grossbauern, storbönderna) så framgår därav *otvivelaktigt* att parlamentarismen i Tyskland *ännu inte* är politiskt förlegad, att deltagande i parlamentsvalen och i kampen på parlamentstribunen är *ovillkorligt nödvändigt* för det revolutionära proletariatets parti *just* för att fostra de efterblivna skikten av *den egna klassen*, just för att väcka och upplysa den outvecklade, kuvade, okunniga *massan* på landsbygden. Så länge ni inte har kraft att fördriva det borgerliga parlamentet och alla slags reaktionära institutioner av annan typ så är ni *skyldiga* att arbeta inom dem, *just* därför att där ännu finns arbetare som

blivit fördummade av prästerna och av landsbygdens efterblivenhet. Eljest riskerar ni att bli blott och bart pratmakare.

För det tredje. ”Vänster”kommunisterna säger mycket gott om oss bolsjeviker. Ibland skulle man ha lust att säga: om de bara ville prisa oss mindre, om de bara ville tränga mera in i bolsjevikernas taktik och göra sig närmare bekant med den! Vi deltog i valen till det ryska borgerliga parlamentet, konstituerande församlingen, i september-november 1917. Var vår taktik riktig eller inte? Om inte, så måste det tydligt sägas ut och bevisas: det är nödvändigt för att den internationella kommunismen skall kunna utarbeta en riktig taktik. Om den däremot var riktig måste motsvarande slutsatser dras. Självfallet kan det inte ens bli tal om att likställa förhållandena i Ryssland och förhållandena i Västeuropa. Men då det speciellt gäller frågan om vad som ligger i begreppet: ”parlamentarismen är politiskt förlegad”, så måste man ovillkorligen noga tillägna sig vår erfarenhet, ty dylika begrepp förvandlas lätt till tomma fraser om inte den konkreta erfarenheten tas i betraktande. Hade inte vi ryska bolsjeviker i september-november 1917 *större* rätt än vilka västliga kommunister som helst att anse, att parlamentarismen var politiskt förlegad i Ryssland? Naturligtvis hade vi det, ty det väsentliga är ju inte, om de borgerliga parlamenten existerat under lång eller kort tid, utan frågan är i vad mån de breda arbetande massorna *är* (ideologiskt, politiskt och praktiskt) *beredda* att anta sovjetsystemet och fördriva det borgerligt demokratiska parlamentet (eller tillåta att det drivs bort). Att städernas arbetarklass, soldaterna och bönderna i Ryssland i september-november 1917 till följd av en rad speciella förhållanden var sällsynt väl förberedda att anta sovjetsystemet och att fördriva det mest demokratiska borgerliga parlament, det är ett fullkomligt obestridligt och fullt konstaterat historiskt faktum. Men icke desto mindre bojkottade bolsjevikerna inte konstituerande församlingen, utan deltog i valen både före *och efter* proletariats erövring av den politiska makten. Att dessa val lämnade utomordentligt värdefulla (och för proletariats i hög grad nyttiga) politiska resultat, det har jag, som jag vågar hoppas, bevisat i den ovannämnda artikeln, vilken ingående analyserar uppgifterna om valen till konstituerande församlingen i Ryssland.

Härav framgår en fullständigt obestridlig slutsats: det är bevisat att deltagandet i det borgerligt demokratiska parlamentet t o m några veckor före sovjetrepublikens seger, t o m *efter* denna seger, inte skadar det revolutionära proletariats, utan tvärtom underlättar dess möjlighet att för de efterblivna massorna bevisa varför dylika parlament förtjänar att bli fördrivna, *gör det lättare* att jaga bort dem och *underlättar* att den borgerliga parlamentarismen blir ”politiskt förlegad”. Att inte ta hänsyn till denna erfarenhet men samtidigt göra anspråk på att tillhöra Kommunistiska *internationalen*, som måste utarbeta sin taktik *internationellt* (inte som en trångsynt eller ensidigt nationell, utan just som en internationell taktik), det innebär att begå det största fel och just att avvika från internationalismen i handling, fast man erkänner den i ord.

Låt oss nu se på de ”hollandsvänsterns” argument mot att delta i parlamenten. Här följer översättningen (från engelska) av tes 4, den viktigaste av de ovannämnda ”holländska” teserna:

”När det kapitalistiska produktionssystemet är krossat och samhället befinner sig i revolutions-tillstånd, förlorar den parlamentariska verksamheten så småningom sin betydelse jämfört med massornas egen verksamhet. När parlamentet under sådana förhållanden blir ett kontra-revolutionens centrum och organ och å andra sidan arbetarklassen skapar ett verktyg för sin maktutövning i form av råd, så kan det rent av visa sig nödvändigt att helt avstå från varje som helst deltagande i den parlamentariska verksamheten.”

Den första satsen är uppenbart oriktig, ty massornas aktioner – exempelvis en storstrejk – är *alltid* viktigare än den parlamentariska verksamheten och inte bara under en revolution eller i en revolutionär situation. Detta tydligt ohållbara samt historiskt och politiskt oriktiga

argument visar endast särskilt påtagligt, att författarna absolut inte tar hänsyn till vare sig de allmänt europeiska (franska före revolutionerna 1848 och 1870, tyska 1878-90 osv) eller den ryska (se ovan) erfarenheterna ifråga om betydelsen av att *förena* legal och illegal kamp. Denna fråga har en oerhörd betydelse överhuvudtaget såväl som även speciellt, emedan i *alla* civiliserade och utvecklade länder den tid snabbt nalkas då en sådan förening alltmer blir – delvis redan blivit – nödvändig för det revolutionära proletariats parti, på grund av att proletariats inbördeskrig mot bourgeoisin växer fram och rycker närmare och på grund av republikanska och överhuvudtaget borgerliga regeringars rasande förföljelser mot kommunisterna under allehanda kränkningar av legaliteten (Amerikas exempel är tillräckligt belysande) osv. Denna utomordentligt viktiga fråga har holländarna och vänstern överhuvudtaget inte förstått.

Den andra satsen är för det första historiskt oriktig. Vi bolsjeviker har deltagit i de mest kontrarevolutionära parlament, och erfarenheten har visat att ett dylikt deltagande inte bara var nyttigt, utan även nödvändigt för det revolutionära proletariats parti just efter den första borgerliga revolutionen i Ryssland (1905) för att förbereda den andra borgerliga (februari 1917) och sedan den socialistiska revolutionen (oktober 1917). För det andra är denna sats påfallande ologisk. Av att parlamentet blir kontrarevolutionens organ och ”centrum” (i förbigående sagt har det i själva verket aldrig varit och kan inte vara ”centrum”) och att arbetarna skapar verktyg för sin maktutövning i form av sovjeter följer att arbetarna måste förbereda sig – förbereda sig ideologiskt, politiskt och tekniskt – för sovjeternas kamp mot parlamentet, för att sovjeterna skall fördriva parlamentet. Men därav följer inte alls att en sovjetopposition inom det kontrarevolutionära parlamentet skulle försvåra eller inte underlätta ett sådant fördrivande. Under vår segerrika kamp mot Denikin och Koltjak har vi inte en enda gång märkt, att förekomsten av en proletär sovjetopposition i deras läger skulle varit betydelslös för våra segrar. Vi vet mycket väl, att konstituerande församlingens fördrivning den 5 januari 1918 inte försvårades, utan tvärtom underlättades genom att det fanns både en konsekvent bolsjevikisk och en inkonsekvent vänstersocialistrevolutionär sovjetopposition inom den kontrarevolutionära församling som skulle fördrivas. Tesens författare har fullständigt trasslat in sig och glömt bort de erfarenheter från en hel rad om inte alla revolutioner, som bevisar att det i revolutionstider är särskilt fördelaktigt att *förena* massaktionen utanför det reaktionära parlamentet med en inom detta parlament verkande opposition som sympatiserar med revolutionen (eller ännu bättre direkt stöder revolutionen). Holländarna och ”vänstern” överhuvudtaget resonerar här som revolutionsdoktrinärer, vilka aldrig deltagit i en verklig revolution eller inte tänkt över revolutionens historia eller naivt betraktar det subjektiva ”förnekandet” av en viss reaktionär institution som dess faktiska avskaffande genom en hel rad objektiva faktorer samverkande krafter. Det säkraste medlet att diskreditera och skada en ny politisk (och inte bara politisk) ide är att under förebärande av att försvara den driva den till det absurda. Ty varje sanning kan, om den görs ”översvallande” (som Dietzgen d ä uttryckte sig), om man överdriver den, om man tillämpar den utom gränsen för dess verkliga giltighet, ledas in absurdum, ja, den förvandlas under sådana förhållanden oundvikligen till en absurditet. Just en sådan björntjänst gör de holländska och tyska vänsternmännen den nya sanningen om sovjetmaktens överlägsenhet över de borgerligt demokratiska parlamenten. Det är klart att den, som på gammalt maner och överhuvudtaget skulle börja tala om att man inte under några förhållanden kan tillåta sig att avstå från deltagande i borgerliga parlament, skulle ha orätt. Att här försöka formulera de villkor, under vilka en bojkott är nyttig, kan jag inte ty denna artikels uppgift är vida blygsammare: att penetrera de ryska erfarenheterna i samband med några av den internationella kommunistiska taktikens brännande frågor. De ryska erfarenheterna har skänkt oss en framgångsrik och riktig (1905) samt en annan, oriktig (1906), tillämpning av bojkott från bolsjevikerens sida. En analys av det förra fallet ger vid handen, att vi lyckades *förhindra* den reaktionära regeringen att *sammankalla* det reaktionära

parlamentet i en situation, då massornas utomparlamentariska revolutionära aktioner (speciellt strejkerna) växte med utomordentlig hastighet, då inte ett enda skikt av proletariatet och bönderna på något sätt kunde stödja den reaktionära regeringen, då det revolutionära proletariatet tryggat sitt inflytande över de breda, efterblivna massorna genom strejkkampen och agrarrörelsen. Fullkomligt uppenbart är, att *denna* erfarenhet inte kan tillämpas på de nuvarande europeiska förhållandena. Det är även fullkomligt uppenbart – på grund av ovan anförda skäl – att holländarnas och ”vänsterns” försvar, om än endast villkorligt, för vägran att delta i parlamenten i grunden är oriktigt och skadligt för det revolutionära proletariatets sak.

I Västeuropa och Amerika har parlamentet blivit särskilt förhatligt för arbetarklassens revolutionära avantgarde. Det är obestriddigt. Det är fullt begripligt, ty man kan svårligen föreställa sig något mera avskyvärt, gement och förrädiskt än det sätt på vilket det överväldigande flertalet socialistiska och socialdemokratiska deputerade uppträdde i parlamentet under och efter kriget. Men det skulle inte endast vara oklokt, det skulle vara direkt brottsligt att ge efter för denna sinnesstämning vid avgörandet av frågan, *hur* det allmänt erkända onda bör bekämpas. I många av Västeuropas länder är den revolutionära stämningen nu, kan man säga, en ”nyhet” eller en ”sällsynthet” som man alltför länge, förgäves och otåligt väntat på, och kanske man därför så lätt ger efter för stämningen. Naturligtvis kan den revolutionära taktiken inte omsättas i handling utan en revolutionär stämning hos massorna och utan de förutsättningar som gynnar utvecklingen av en sådan stämning. I Ryssland har vi emellertid genom en alltför lång, tung och blodig erfarenhet lärt oss den sanningen, att man inte får bygga den revolutionära taktiken endast på en revolutionär stämning. Taktiken måste vila på en nykter och strängt objektiv beräkning av *alla* klasskrafter i den givna staten (även i de omgivande staterna och i alla stater, i världsmått) samt med hänsyn tagen till de revolutionära rörelsernas erfarenheter. Att demonstrera sin ”revolutionära anda” bara genom att skälla på den parlamentariska opportunisten och vägra att delta i parlamentariskt arbete är mycket lätt, men just därför att det är alltför lätt är det ingen lösning på den svåra, ytterst svåra uppgiften. Att skapa en verkligt revolutionär parlamentsgrupp i de västeuropeiska parlamenten är vida svårare än vad det var i Ryssland. Det stämmer. Men det är endast ett speciellt uttryck för den allmänna sanningen, att det var lätt för Ryssland att i den konkreta, historiskt sett högst originella situationen 1917 *börja* den socialistiska revolutionen, medan det kommer att vara svårare för Ryssland än för de västeuropeiska länderna *att fortsätta* den och att slutföra den. Redan i början av 1918 fick jag anledning att påpeka denna omständighet, och de följande två årens erfarenhet har fullständigt bevisat riktigheten av denna bedömning. Sådana specifika förutsättningar som: 1) möjligheten att förena sovjetomvälvningen med att man, tack vare den, kunde uppnå ett slut på det imperialistiska kriget vilket i otrolig grad utpinat arbetarna och bönderna; 2) möjligheten att under viss tid utnyttja kampen på liv och död mellan de två mäktiga världsgrupperna av imperialistiska rövare som inte kunde ena sig mot sovjetfienden; 3) möjligheten att uthärda ett jämförelsevis långvarigt inbördeskrig, delvis tack vare landets väldiga storlek och de dåliga kommunikationsmedlen; 4) förefintligheten av en så djupgående borgerligt demokratisk revolutionär rörelse bland bönderna att proletariatets parti upptog bondepartiets revolutionära krav (socialistrevolutionärernas, vilka till sitt stora flertal avgjort var fientligt stämda mot bolsjevismen) och genast förverkligade dem tack vare proletariatets erövring av den politiska makten – sådana specifika förhållanden förefinns inte nu i Västeuropa och ett upprepande av dylika eller liknande förhållanden kommer inte att äga rum så lätt. Det är bl a därför – jämte en rad andra orsaker – som det är svårare för Västeuropa än för oss att *börja* den socialistiska revolutionen. Att försöka ”kringgå” denna svårighet genom att ”hoppa över” det svåra arbetet att för revolutionära syften utnyttja de reaktionära parlamenten är rena rama barnsligheten. Ni vill skapa ett nytt samhälle? Och ni är rädda för svårigheterna att skapa en duglig parlamentsgrupp av övertygade, hängivna och hjältemodiga

kommunister i ett reaktionärt parlament! Är det inte barnsligt? Om Karl Liebknecht i Tyskland och Z Höglund i Sverige t o m utan masstöd underifrån kunde ge prov på verkligt revolutionärt utnyttjande av de reaktionära parlamenten, varför skall då inte ett snabbt växande revolutionärt massparti under ett tillstånd av missträknung och förbittring bland massorna efter kriget vara i stånd att *smida* sig en kommunistgrupp i sämre parlament?! Just därför att de efterblivna arbetarmassorna och – i ännu högre grad – småbondemassorna i Västeuropa vida starkare än i Ryssland är genomsyrade av borgerligt demokratiska och parlamentariska fördomar, just på grund härav kan (och måste) kommunisterna *blott* inifrån sådana institutioner som borgerliga parlament föra en långvarig, hårdnackad kamp för att avslöja, skingra och övervinna dessa fördomar, utan att rygga tillbaka för några som helst svårigheter.

Den tyska ”vänstern” klagar på sitt partis dåliga ”ledare”, faller i förtvivlan samt går så långt som till att helt löjligt ”förneka” ”ledare”. Men under förhållanden då man ofta måste hålla ”ledarna” gömda är det särskilt svårt att *utbilda* goda, pålitliga, beprövade och auktoritativa ”ledare”, och dessa svårigheter *kan inte* framgångsrikt övervinnas utan att man förenar det legala och det illegala arbetet, *utan att ”ledarna” prövas bland annat även* på den parlamentariska arenan. Kritiken – och den skarpaste, mest skoningslösa, oförsonliga kritik – bör inte riktas mot parlamentarismen eller den parlamentariska verksamheten, utan mot de ledare som inte kan – och ännu mer mot dem som *inte vill* – utnyttja parlamentsvalen och parlamentstribunen på revolutionärt, kommunistiskt sätt. Endast en sådan kritik, naturligtvis i förening med att de odugliga ledarna bortjagas och ersätts med dugliga, kommer att vara ett nyttigt och fruktbringande revolutionärt arbete som samtidigt uppfostrar både ”ledarna”, så att de blir värdiga arbetarklassen och de arbetande massorna, och massorna, så att de lär sig att riktigt orientera sig i en politisk situation och att förstå de ej sällan ytterst komplicerade och invecklade uppgifter som framgår ur denna situation.*

VIII. Inga kompromisser?

Vi såg i citatet ur Frankfurtbroschyren med vilken beslutsamhet ”vänstern” framför denna paroll. Det är sorgligt att se hur folk, som utan tvivel anser sig vara marxister och vill vara marxister, glömt marxismens huvudsanningar. Se här vad Engels 1874 skrev mot de 33 blanquistiska kommunardernas manifest – han tillhörde liksom Marx de sällsynta, ytterst sällsynta skribenter som i varje sats i vart och ett av sina stora verk nedlägger ett utomordentligt djupt innehåll:

* Jag har haft alltför liten möjlighet att lära känna ”vänster”kommunismen i Italien. Otvivelaktigt har kamrat Bordiga och hans fraktion, ”bojkottkommunisterna” (*Comunista astensionista*), orätt då de försvarar vägran att delta i parlamentet. Men han har, enligt min mening, rätt i en punkt, i den, mån man kan döma av de två numren av hans tidning *Il Soviet* (nr 3 och 4 av den 18 januari och 1 februari 1920) och de fyra numren av kamrat Serratis utmärkta tidskrift *Comunismo* (nr 1-4, den 1 oktober-30 november 1919) och de spridda nummer av italienska borgerliga tidningar som jag lyckats ta del av. Kamrat Bordiga och hans fraktion har nämligen rätt i sina angrepp mot Turati och hans meningsfränder, vilka stannar kvar i ett parti som erkänner sovjetmakten och proletariatets diktatur, stannar kvar som medlemmar av parlamentet och fortsätter sin ytterst skadliga, gamla, opportunistiska politik. Naturligtvis begår kamrat Serrati och hela det italienska socialistiska partiet ett fel när de tolererar detta, ett fel som hotar med lika obotlig skada och fara som i Ungern, där de ungerska herrarna Turati inifrån saboterade såväl partiet som rådsmakten. Ett sådant oriktigt, inkonsekvent eller karaktärlöst ställningstagande till de opportunistiska parlamentsmedlemmarna framkallar å ena sidan ”vänster”kommunism och rättfärdigar å andra sidan *i viss mån* dess existens. Kamrat Serrati har uppenbart orätt, då han beskyller deputeraden Turati för ”inkonsekvens” (*Comunismo*, nr 3), medan det just är det italienska socialistiska partiet som är inkonsekvent när det tolererar sådana opportunistiska parlamentsmedlemmar som Turati & Co.

” ‘... Vi är kommunister’ [skrev de blanquistiska kommunarderna i sitt manifest] ‘därför att vi vill nå vårt mål utan att stanna vid mellanliggande stationer, utan att göra kompromisser, som endast uppskjuter segrans dag och förlänger slaveriet’.

De tyska kommunisterna är kommunister, emedan de tvärsigenom alla mellanliggande stationer och kompromisser, vilka inte skapats av dem utan av den historiska utvecklingen, tydligt ser och ständigt strävar mot slutmålet: klassernas avskaffande och skapandet av ett sådant samhällssystem, där det inte längre existerar någon privatäganderätt till jorden och till produktionsmedlen. De 33 blanquisterna är kommunister, emedan de inbillar sig att så snart de har den goda viljan att hoppa över de mellanliggande stationerna och kompromisserna, så är saken klar, och att om – varom de är fullt och fast övertygade – det ‘bryter löst’ endera dagen och makten plötsligt faller i deras händer, så ‘kommer kommunismen att vara genomförd’ i övermorgon. Om det inte kan göras ögonblickligen så är de följaktligen heller inga kommunister.

Vilken barnslig naivitet att utge sin egen otålighet som teoretiskt övertygande argument!” (Fr. Engels, De blanquistiska kommunardernas program i den tyska socialdemokratiska tidningen Volksstaat, nr 73, 1874; Artiklar från 1871-75, ry övers, Petrograd 1919, sid 52-53.)

I samma artikel uttrycker Engels sin djupa aktning för Vaillant och talar om hans ”obestridliga förtjänst” (han var liksom Guesde en av den internationella socialismens största ledare före deras förräderi mot socialismen i augusti 1914). Men Engels lämnar inte det påtagliga felet utan en ingående analys. Naturligtvis tycker mycket unga och oerfarna revolutionärer och likaså småborgerliga revolutionärer, t o m av mycket hedervärd ålder och med stor erfarenhet, att det är ytterst ”farligt”, obegripligt och oriktigt att ”tillåta kompromisser”. Och många sofistikerade resonerar (eftersom de är ytterligt eller övermåttan ”erfarna” politiska kannstöpere) just så som de av kamrat Lansbury nämnda engelska opportunistiska ledarna: ”Om det är tillåtet för bolsjevikerna att göra den eller den kompromissen, varför då inte tillåta oss att göra vilka kompromisser som helst?” Men proletärer, som skolats i mångfaldiga strejker (för att ta endast denna yttring av klasskampen), tillägnar sig vanligen utmärkt den av Engels framförda djupa (filosofiska, historiska, politiska och psykologiska) sanningen. Varje proletär har varit med om att strejka, att ingå ”kompromisser” med de förhatliga förtryckarna och exploatörerna när arbetarna blivit tvungna att återgå till arbetet, antingen utan att vinna något eller efter att man gått med på att delvis tillfredsställa deras krav. Varje proletär märker, tack vare den situation av masskamp och stark skärpning av klassmotsättningarna som han lever i, skillnaden mellan å ena sidan en kompromiss som framtvings av de objektiva förhållandena (strejkkassan är mager, de strejkande får inget understöd från annat håll, de är svultna och utpinade till det yttersta) – en kompromiss som på intet sätt förminskar de kompromisslutande arbetarnas revolutionära hängivenhet och beredvillighet till fortsatt kamp – och å andra sidan en kompromiss av förrädare, vilka på de objektiva förhållandena skjuter skulden för sin egoism (strejkbrytare sluter också ”kompromisser”!), sin feighet, sin önskan att ställa sig in hos kapitalisterna, sin undfallenhet för hot, ibland övertalning, ibland mutor, ibland smicker från kapitalisternas sida (särskilt många sådana förrädarkompromisser har den engelska arbetarrörelsens historia att uppvisa från de engelska tradeunionledarnas sida, men i den ena eller andra formen har nästan alla arbetare i alla länder iakttagit analoga företeelser).

Naturligtvis finns det enstaka ytterst svåra och komplicerade fall, då man endast med största svårighet lyckas riktigt fastställa den ena eller den andra ”kompromissens” verkliga karaktär – liksom det förekommer fall av mord, där det är ytterst svårt att avgöra, om det var fullt berättigat och rent av nödvändigt (exempelvis nödvärn) eller oförlätlig vårdslöshet eller rent av en raffinerat genomförd lömsk plan. I politiken, där det ibland gäller ytterst komplicerade – nationella och internationella – förhållanden mellan klasser och partier, blir naturligtvis ytterst många fall vida svårare än frågan om en ”kompromiss” vid en strejk är berättigad eller om det rör sig om en förrädisk ”kompromiss” av en strejkbrytare, en svekfull ledare osv. Att sätta ihop ett recept eller en allmän regel (”inga kompromisser!”) som skulle passa för samtliga fall

är en absurditet. Man måste ha ett eget huvud på axlarna för att kunna orientera sig i varje särskilt fall. Betydelsen av partiorganisationen och de partiledare, som är värda detta namn, består för övrigt just i att de genom långvarigt, ihärdigt, olikartat och allsidigt arbete av alla tänkande representanter för den givna klassen* förvärvar de nödvändiga kunskaperna, den nödvändiga erfarenheten och den förutom kunskap och erfarenhet nödvändiga politiska instinkten för att snabbt och riktigt avgöra komplicerade politiska frågor.

Naivt och fullständigt oerfaret folk inbillar sig, att det är tillräckligt att gå med på att kompromisser *överhuvudtaget* är acceptabla, för att varje gräns mellan den opportunisten, som vi oförsonligt bekämpar och måste bekämpa, och den revolutionära marxismen eller kommunismen skall bli utplånad. Men om sådant folk ännu inte vet, att alla gränser både i naturen och samhället är rörliga och i viss mån relativa, så hjälper inte annat än långvarig undervisning, fostran, upplysning samt den politiska och dagliga erfarenheten. Bland de praktiskt politiska frågorna i varje enskilt eller specifikt historiskt ögonblick är det av vikt att kunna framhäva sådana som uttrycker det viktigaste slaget av otillåtliga och förrädiska kompromisser, som förkroppsligar den för den revolutionära klassen ödesdigra opportunisten, samt inrikta alla krafter på att klarlägga och bekämpa dem. Under det imperialistiska kriget 1914-18 mellan två grupper likadana rövar- och roffarländer var socialchauvinismen, dvs stödandet av "fosterlandsförsvaret", vilket i ett *sådant* krig var praktiskt taget liktydigt med försvar av den "egna" bourgeoisins plundringsintressen, en sådan väsentlig huvudart av opportunisten. Efter kriget var det försvaret av roffarnas "Nationernas Förbund", försvaret av de direkta eller indirekta förbunden med det egna landets bourgeois mot det revolutionära proletariatet och "sovjet"rörelsen samt försvaret av den borgerliga demokratin och den borgerliga parlamentarismen mot "sovjetmakten" som var de viktigaste yttringarna av de otillåtliga och förrädiska kompromisser, vilka sammanlagt utgjorde den för det revolutionära proletariatet och dess sak ödesdigra opportunisten.

"I enlighet härmed måste med största bestämdhet varje kompromiss med andra partier ... varje manöver- och kompromisspolitik förkastas",

skriver den tyska vänstern i Frankfurtsbroschyren.

Det väcker förvåning att en vänster med sådana åsikter inte uttalar en bestämd förkastelse över bolsjevismen! Den tyska vänstern kan inte undgå att veta att hela bolsjevismens historia, både före och efter Oktoberrevolutionen, är *full* av manövrer, överenskommelser och kompromisser med andra partier, även borgerliga!

Att föra krig för att störta den internationella bourgeoisin, ett krig som är hundrafalt svårare, långvarigare och mera komplicerat än det mest hårdnackade vanliga krig mellan stater, och härvid på förhand avstå från att manövrera och utnyttja intressekonflikter (låt vara tillfälliga) mellan fienderna, att avstå från överenskommelser och kompromisser med eventuella (låt vara tillfälliga, osäkra, vacklande, villkorliga) bundsförvanter, är det inte ett gränslöst löjligt beteende? Är det inte ungefär som om vi vid det svåra bestigandet av ett ännu outforskat, hittills otillgängligt berg på förhand avstod från att ibland gå i sicksack och ibland gå tillbaka eller från att välja en annan riktning än den en gång fastställda och pröva olika riktningar? Och folk som är så föga medvetna och så oerfarna (det är bra om denna omständighet kan förklaras med deras ungdom: det hör ungdomen till att under en viss tid

* Inom varje klass, tom i det mest upplysta land, t o m inom den mest avancerade klass som genom ögonblickets förhållanden försatts i ett sådant läge att alla dess andliga krafter nått en högsta lyftning, finns det alltid – och så länge klasserna fortfar att existera, så länge inte det klasslösa samhället fullständigt befasts, konsoliderats och utvecklats på sin egen grundval, *kommer det* oundvikligen att finnas – representanter för klassen, som *inte* tänker och inte är i stånd att tänka. Kapitalismen skulle inte vara den massorna förtryckande kapitalismen, om det inte förhöll sig så.

prata sådana dumheter) har en del medlemmar i holländska kommunistiska partiet kunnat stödja – oavsett om det skett direkt eller indirekt, öppet eller i förtäckt form, helt eller delvis!!

Efter proletariatets första socialistiska revolution, efter bourgeoisins störtande i ett enda land, kommer detta lands proletariat att *under en lång tid* förbli *svagare* än bourgeoisin, helt enkelt på grund av dennas väldiga internationella förbindelser och dessutom i kraft av det spontana och ständiga återupprättandet, den ständiga pånyttfödelsen av kapitalism och bourgeoisin genom de små varuproducenterna inom det land där bourgeoisin störtats. En mäktigare motståndare kan man besegra endast genom den största kraftansträngning och *ovillkorligen* under det mest noggranna, omsorgsfulla, försiktiga och skickliga utnyttjande av varje, även den minsta ”spricka” mellan fienderna, varje intressemotsättning mellan de skilda ländernas bourgeoisin, mellan skilda grupper eller slag av bourgeoisin i de enskilda länderna – och likaså av varje, även den minsta möjlighet att erhålla en massbundsförvant, låt vara en tillfällig, vacklande, ostadig, opålitlig, villkorlig. Den som inte förstått detta, han har inte heller förstått ett dyft av marxismen och av den moderna vetenskapliga socialismen *överhuvudtaget*. Den som inte under en tämligen betydande tidsrymd och ganska skilda politiska situationer *praktiskt* bevisat sin förmåga att tillämpa denna sanning i handling, han har inte ännu lärt sig hjälpa den revolutionära klassen i dess kamp för hela den arbetande mänsklighetens befrielse från exploatörerna. Och det sagda gäller i lika hög grad perioden *före* och perioden *efter* proletariatets erövring av den politiska makten.

Vår teori är ingen dogm, utan en *vägledning till handling*, sade Marx och Engels, och det är sådana ”patent”marxisters som Karl Kautsky, Otto Bauer o a största fel och största brott att de inte förstått detta, inte kunnat tillämpa det under den proletära revolutionens viktigaste ögonblick. ”Politisk verksamhet är inte detsamma som trottoaren på Nevskij prospekt” (den rena, breda, jämna trottoaren på Petersburgs snörräta huvudgata), sade redan den store ryske socialisten från den förmarxiska tiden, N G Tjernysjevskij. De ryska revolutionärerna har alltifrån Tjernysjevskijs tid med otaliga offer fått sona att de ignorerat eller glömt denna sanning. Man måste till varje pris uppnå att vänsterkommunisterna och de arbetarklassen hängivna revolutionärerna i Västeuropa och Amerika inte får betala lika dyrt för att tillägna sig denna sanning som de efterblivna ryssarna fick göra.

Före tsarismens fall begagnade sig de ryska revolutionära socialdemokraterna ofta av de borgerliga liberalernas tjänster, dvs de gjorde en mängd praktiska kompromisser med dem. Åren 1901-02, redan före bolsjevismens uppkomst, ingick Iskras gamla redaktion (till denna redaktion hörde Plechanov, Axelrod, Zasulitj, Martov, Potresov och jag) ett formellt politiskt förbund (visserligen inte långvarigt) med Struve, den borgerliga liberalismens politiska ledare, men förstod att på samma gång oavbrutet föra den mest skoningslösa ideologiska och politiska kamp mot den borgerliga liberalismen och mot de minsta tecken på dess inflytande inom arbetarrörelsen. Bolsjevikerna har ständigt fortsatt samma politik. Sedan 1905 har de systematiskt förfäktat arbetarklassens förbund med bönderna mot den liberala bourgeoisin och tsarismen utan att någonsin vägra att samtidigt stödja bourgeoisin mot tsarismen (exempelvis vid valens andra fas eller vid omval) och utan att upphöra med den mest oförsonliga ideologiska och politiska kamp mot det borgerligt revolutionära bondepartiet, ”socialist-revolutionärerna”, vilka de avslöjade som småborgerliga demokrater som bedrägligt räknar sig till socialisterna. År 1907 bildade bolsjevikerna för en kort tid ett formellt politiskt block med ”socialistrevolutionärerna” vid dumavalen. Med mensjevikerna befann vi oss 1903-12 av och till under några års lopp formellt i ett enhetligt socialdemokratiskt parti utan att *någonsin* inställa den ideologiska och politiska kampen mot dem som bärare av borgerligt inflytande över proletariatet och som opportunist. Under krigstiden ingick vi en viss kompromiss med ”kautskyanerna”, vänstermensjevikerna (Martov) och en del av ”socialistrevolutionärerna” (Tjernov, Natanson) då vi sammanträdde tillsammans i Zimmerwald och Kienthal och ut-

färdade gemensamma manifest, men vi avbröt aldrig och försvagade aldrig den ideologiskt politiska kampen mot "kautskyanerna", Martov och Tjernov (Natanson dog 1919 – han stod oss då mycket nära och var en med oss nästan solidarisk "revolutionär kommunist"-narodnik). Just under själva Oktoberomvälvningen bildade vi ett icke formellt, men mycket viktigt (och mycket framgångsrikt) politiskt block med de småborgerliga bönderna genom att *helt och hållet*, utan en enda förändring anta det *socialistrevolutionära* agrarprogrammet, dvs ingick en otvivelaktig kompromiss för att visa bönderna att vi inte önskar kujanera dem genom röstövervikt utan sluta överenskommelse med dem. Samtidigt föreslog vi "vänstersocialist-revolutionärerna" (och genomförde kort därefter) ett formellt politiskt block med deltagande i regeringen. Efter Brestfreden sprängde de blocket och gick sedan, i juli 1918, till väpnat uppror och därefter till väpnad kamp mot oss.

Det är därför förståeligt att den tyska vänsterns angrepp mot Tysklands kommunistiska partis centralkommitté för att den medgivit möjligheten av ett block med "de oavhängiga" (tysklands oavhängiga socialdemokratiska parti, kautskyanerna) från vår synpunkt är helt grundlösa och uppenbart visar att "vänstern" har *fel*. I Ryssland hade vi även högermensjeviker (som inträdde i Kerenskijs regering), motsvarande Scheidemann & Co i Tyskland, och vänstermensjeviker (Martov), som befann sig i opposition mot högermensjevikerna och som motsvarar de tyska kautskyanerna. Arbetarmassornas successiva övergång från mensjevikerna till bolsjeviker kunde vi tydligt iaktta år 1917. På den första allryska sovjetkongressen i juni 1917 hade vi inalles 13 procent. Socialistrevolutionärerna och mensjevikerna befann sig i majoritet. På den andra sovjetkongressen (den 25 oktober 1917 gamla stilen) hade vi 51 procent av rösterna. Varför har *samma* fullständigt *likartade* dragning bland arbetarna från höger åt vänster i Tyskland inte genast lett till förstärkande av kommunisterna, utan till en början av "de oavhängigas" mellanparti, fast detta parti aldrig haft några som helst självständiga politiska idéer och ingen som helst självständig politik, utan endast vacklat mellan Scheidemann & Co och kommunisterna?

En av orsakerna var tydligen de tyska kommunisternas *felaktiga* taktik. Och detta fel bör de oförskräckt och ärligt erkänna samt lära sig att rätta till det. Felet bestod i vägran att delta i det reaktionära, borgerliga parlamentet och i de reaktionära fackföreningarna, felet bestod i talrika yttringar av den "vänsteristiska" barnsjukdom som nu trätt i dagen och därför kan botas lättare, snabbare och till större nytta för organismen.

Det tyska "oavhängiga socialdemokratiska partiet" saknar tydligen inre homogenitet: vid sidan av de gamla opportunistiska ledarna (Kautsky, Hilferding, i betydlig grad synbarligen även Crispian, Ledebour m fl), vilka bevisat sin oförmåga att förstå betydelsen av sovjetmakten och proletariats diktatur och sin oförmåga att leda proletariats revolutionära kamp, har bildats och växer med anmärkningsvärd hastighet en proletär vänsterflygel fram inom detta parti. Hundratusentals medlemmar av detta parti (som troligen har cirka 3/4 miljon medlemmar) är proletärer som vänder Scheidemann ryggen och hastigt vandrar över till kommunismen. Denna proletära flygel föreslog redan på "de oavhängigas" kongress i Leipzig (1919) omedelbart och obetingat inträde i Tredje internationalen. Att frukta en "kompromiss" med denna flygel av partiet är rent av löjligt. Tvärtom måste kommunisterna *ovillkorligen* söka *och finna* en passande form för kompromiss med dem, en kompromiss som å ena sidan skulle underlätta och påskynda den nödvändiga fullständiga sammansmältningen med denna flygel, men som å andra sidan inte på något sätt skulle hindra kommunisterna i deras ideologiska och politiska kamp mot "de oavhängigas" opportunistiska högerflygel. Förmodligen kommer det inte att bli lätt att utarbeta en passande kompromissform, men endast en charlatan skulle kunna lova de tyska arbetarna och de tyska kommunisterna en "lätt" väg till segern.

Kapitalismen skulle inte vara kapitalism om inte det ”rena” proletariatet från alla sidor vore omgivet av en massa ytterst brokiga övergångstyper från proletär till halvproletär (en sådan som till hälften förtjänar sitt dagliga bröd genom att sälja sin arbetskraft), från halvproletär till småbonde (samt småhantverkare, hemslöjdsidkare och småägare överhuvudtaget), från småbonde till medelbonde osv; om det inte inom själva proletariatet finnes uppdelningar i mer och mindre utvecklade skikt, uppdelningar på grund av hemort, yrke, ibland religion osv. Och härav framgår absolut nödvändigheten, den ovillkorliga nödvändigheten för proletariatets avantgarde, för dess medvetna del, för det kommunistiska partiet att tillgripa manövrer, överenskommelser och kompromisser med olika proletärgrupper, olika partier av arbetare och småägare. Det gäller att förstå att tillämpa denna taktik för att höja och inte för att sänka den *allmänna* nivån av proletär medvetenhet, revolutionär anda samt förmåga till kamp och seger. Det bör för övrigt anmärkas, att bolsjevikernas seger över mensjevikerna inte bara före *utan även efter* Oktoberrevolutionen 1917 krävde en taktik med manövrer, överenskommelser och kompromisser – naturligtvis sådana som underlättade, påskyndade, befäste och stärkte bolsjevikerna gentemot mensjevikerna. De småborgerliga demokraterna (och bland dem även mensjevikerna) vacklar oundvikligen mellan bourgeoisin och proletariatet, mellan den borgerliga demokratin och sovjetsystemet, mellan reformism och revolutionära stämningar, mellan kärlek till arbetarna och fruktan för den proletära diktaturen osv. En riktig kommunistisk taktik måste bestå i att *utnyttja* denna vacklan och absolut inte i att ignorera den. Utnyttjandet kräver eftergifter åt de element, som vänder sig till proletariatet, då och i den mån de gör detta, och samtidigt kamp mot dem, som vänder sig till bourgeoisin. Resultatet av att en riktig taktik tillämpades har blivit att mensjevismen hos oss alltmer sönderfallit och fortsätter att sönderfalla, att de förstockade opportunistiska ledarna isoleras och de bästa arbetarna, de bästa elementen av den småborgerliga demokratin kommer över till vårt läger. Detta är en långvarig process, och genom ett överilat ”beslut” – ”inga kompromisser, ingen manövrering” – kan man endast skada stärkandet av det revolutionära proletariatets inflytande och ökandet av dess krafter.

Ett otvivelaktigt fel, som ”vänstern” i Tyskland gör sig skyldig till, är slutligen dess direkta fasthållande vid att inte erkänna Versaillesfreden. Ju ”solidare” och ”grundligare”, ju mer ”avgörande” och kategoriskt denna uppfattning formuleras, exempelvis av K Horner, desto oförnuftigare blir det hela. Under den internationella proletära revolutionens nuvarande betingelser räcker det inte med att avsvärja sig de skriande absurditeterna hos ”national-bolsjevismen” (Laufenbergs o a), som gått så långt att den kräver ett block med den tyska bourgeoisin för krig mot ententen. Man måste förstå, att det vore en grundfalsk taktik att inte acceptera nödvändigheten för ett Rådstyskland (om en tysk rådsrepublik snart skulle uppstå) att under en viss tid erkänna Versaillesfreden och underkasta sig den. Därav följer inte att ”de oavhängiga” hade rätt i att framföra kravet på Versaillesfredens undertecknande *under dåvarande förhållanden* – när Scheidemann & Co satt i regeringen, när rådsmakten ännu inte var störtad i Ungern och när möjligheten av en rådsrevolution i Wien till hjälp åt Rådsungern ännu inte var utesluten. Då laborerade och manövrerade ”de oavhängiga” mycket dåligt, ty de tog på sig större eller mindre ansvar för Scheidemannförrädarna och gled mer eller mindre över från en skoningslös (och ytterst kallblodig) klasskamp mot Scheidemann et consortes till en ”utom klasserna” eller ”över klasserna” befintlig ståndpunkt.

Men under nuvarande förhållanden får Tysklands kommunister uppenbarligen inte binda sina händer genom att lova att ovillkorligen och obetingat förkasta Versaillesfreden ifall kommunismen skulle segra. Detta vore dumt. Man bör säga: Scheidemann med anhang och kautskyanerna har begått en hel rad förrådiska handlingar, vilka försvårat (delvis rentav förstört) möjligheten av ett förbund med Sovjetryssland och Rådsungern. Vi kommunister kommer att med alla medel *underlätta* och *förbereda* ett sådant förbund, och vi är inte alls förpliktade att

absolut och till på köpet omedelbart förkasta Versaillesfreden. Möjligheten att med framgång förkasta den beror inte bara på rådsrörelsens tyska, utan även på dess internationella framgångar. Denna rörelse har hindrats av Scheidemann & Co och kautskyanerna, vi stöder den. Det är sakens kärna, däri består den grundläggande olikheten. Och om våra klassfiender, exploatörerna och deras lakejer, Scheidemann & Co och kautskyanerna, har försummat många möjligheter att förstärka såväl den tyska som den internationella rådsrörelsen, förstärka såväl den tyska som den internationella rådsrevolutionen, så faller skulden på dem. En rådsrevolution i Tyskland kommer att förstärka den internationella rådsrörelsen, vilken är det kraftigaste bålverket (och det enda säkra, okuvliga, världsomfattande mäktiga bålverket) mot Versaillesfreden och mot den internationella imperialismen överhuvudtaget. Att ställa befrielse från Versaillesfreden ovillkorligen och obetingat och ofördröjligen i främsta rummet, *före frågan* om befriandet av *de övriga* av imperialismen förtryckta länderna från detta förtryck, det är kälkborgerlig nationalism (värdig herrar Kautsky, Hilferding, Otto Bauer & Co) och inte revolutionär internationalism. Bourgeoisins störtande i vilket stort europeiskt land som helst, även i Tyskland, är ett sådant plus för den internationella revolutionen, att man för dess skull kan och – om det blir nödvändigt – måste gå med på *ett utsträckt upprätthållande av Versaillesfreden*. Om Ryssland för att gagna revolutionen kunde ensamt uthärda Brestfreden under några månader, så ligger det ingenting omöjligt i att Rådstyskland i förbund med Sovjetryssland för att gagna revolutionen skall kunna uthärda ett långvarigare upprätthållande av Versaillesfreden.

Frankrikes, Englands och andra länders imperialister sätter ut en fälla och provocerar de tyska kommunisterna: ”Säg att ni inte kommer att underteckna Versaillesfreden!” Och vänsterkommunisterna faller som barn i den utsatta fällan i stället för att skickligt manövrera mot en lömsk och *i detta ögonblick* starkare fiende, i stället för att säga honom: ”Nu skall vi underteckna Versaillesfreden”. Att på förhand binda sina händer, att öppet säga fienden, som för tillfället är bättre beväpnad än vi, om och när vi kommer att slåss mot honom, det är en dumhet och inte revolutionär inställning. Att gå i strid när det uppenbarligen är fördelaktigt för fienden och inte för oss, det är ett brott, och de av den revolutionära klassens politiker som ej förstår att ”manövrera samt sluta överenskommelser och kompromisser” för att undvika en uppenbart ofördelaktig drabbning, duger ingenting till.

IX. ”Vänster”kommunismen i England

I England finns ännu inte något kommunistiskt parti, men där finns en frisk, bred, kraftig och snabbt växande kommunistisk rörelse bland arbetarna, vilken ger oss rätt att hysa de ljusaste förhoppningar. Där finns några politiska partier och organisationer (British Socialist Party, Socialist Labour Party, South Wales Socialist Society, Workers’ Socialist Federation), vilka önskar bilda ett kommunistiskt parti och redan sinsemellan underhandlar därom. I tidningen Workers’ Dreadnought (band VI, nr 48, den 21 februari 1920), den sistnämnda organisationens veckoorgan, finns en artikel av dess redaktör kamrat Sylvia Pankhurst: På väg till ett kommunistiskt parti. Artikeln redogör för förhandlingarna mellan de fyra nämnda organisationerna om att bilda ett enhetligt kommunistiskt parti på grundval av anslutning till Tredje internationales erkännande av rådssystemet i stället för parlamentarismen samt av proletariats diktatur. Det visar sig att ett av de viktigaste hindren för omedelbart bildande av ett enhetligt kommunistiskt parti är meningsskiljaktigheter ifråga om deltagande i parlamentet och om det nya kommunistiska partiets anslutning till det gamla, fackliga, opportunistiska och socialchauvinistiska Labour Party, som företrädesvis är sammansatt av tradeunions. Workers’

Socialist Federation – liksom även Socialist Labour Party* – uttalar sig mot deltagande i parlamentsval och parlamentet och mot anslutning till Labour Party, härvidlag avvikande från alla eller från majoriteten av medlemmarna i British Socialist Party, som i deras ögon utgör ”högerflygeln av de kommunistiska partierna” i England (sid 5 i nämnda artikel av Sylvia Pankhurst).

Den grundläggande uppdelningen är sålunda densamma som i Tyskland, oaktat mycket stora olikheter beträffande den form som meningsskiljaktigheterna yttrar sig i (i Tyskland är denna form vida närmare den ”ryska” än i England) och olikheterna i en hel rad andra omständligheter. Låt oss betrakta ”vänsterns” argument.

Ifråga om deltagande i parlamentet åberopar sig kamrat Sylvia Pankhurst på en i samma nummer publicerad artikel av kamrat W Gallacher, som å Scottish Workers' Councils i Glasgow vägnar skriver:

”Detta råd är avgjort antiparlamentariskt, och bakom det står en vänsterflygel av olika politiska organisationer. Vi representerar den revolutionära rörelsen i Skottland, vilken ständigt strävar efter att skapa en revolutionär organisation i de olika produktionsgrenarna och ett kommunistiskt parti, grundat på sociala kommittéer, i hela landet. Längre har vi varit i konflikt med de officiella parlamentarikerna. Vi har inte ansett det nödvändigt att förklara dem öppet krig, och de *är rädda* att börja angrepp mot oss.

Men ett sådant sakläge kan inte fortsätta länge. Vi segrar över hela linjen.

De djupa leden inom Independent Labour Party i Skottland känner allt större motvilja mot tanken på parlamentet, och nästan alla lokalgrupper är för sovjeter [det ryska ordet har transkriberats] eller arbetarråd. Det är klart, att detta har ytterst stor betydelse för de herrar som betraktar politiken som ett levebröd (eller ett yrke), och de tillgriper allehanda medel för att övertala sina medlemmar att återvända till parlamentarismens sköte. De revolutionära kamraterna *får inte* [kursiven överallt författarens] stödja detta koppel. Här kommer vår kamp att bli ytterst svår. Ett av dess värsta drag kommer att bli förräderiet från dem, för vilka de personliga intressena är en starkare drivfjäder än intresset för revolutionen. Varje stöd åt parlamentarismen är helt enkelt att medverka till att makten kommer i händerna på våra brittiska Scheidemann och Noske. Henderson, Clynes & Co är hopplöst reaktionära. Det officiella Independent Labour Party råkar alltmer i händerna på borgerliga liberaler, som... funnit en ‘andlig fristad’ i herrar MacDonald, Snowden & Co:s läger. Det officiella Independent Labour Party är djupt fientligt mot Tredje internationalen, men massan är för den. Att på vad sätt det vara må stödja de parlamentariska opportunisterna innebär helt enkelt att spela nämnda herrar i händerna. British Socialist Party har här ingen som helst betydelse ... Här behövs en sund revolutionär industriell organisation och ett kommunistiskt parti, som handlar enligt klara, exakt fastställda, vetenskapliga linjer. Om våra kamrater kan hjälpa oss att skapa den förra och det senare, då skall vi med glädje ta emot deras hjälp; om de inte kan, det, då må de för guds skull inte alls blanda sig i saken, om de inte vill förråda revolutionen genom att stödja de reaktionärer som så ivrigt strävar efter att nå ‘poster’ (?) [författarens frågetecken] i parlamentet och brinner av längtan att bevisa, att de *kan regera* lika framgångsrikt som ‘herrar’ klasspolitiker själva.”

Detta brev till redaktionen ger, enligt min mening, ett utomordentligt uttryck för stämningen och uppfattningen bland de unga kommunister eller arbetare ur massan som just börjat komma till kommunismen. Denna stämning är i högsta grad glädjande och värdefull. Man måste förstå att uppskatta och stödja den, ty utan den vore en seger för den proletära revolutionen i England – ja, i vilket annat land som helst – hopplös. Man måste ta vara på och på alla sätt omsorgsfullt stödja personer, som förstår att uttrycka en dylik stämning bland massorna och hos massorna framkalla en sådan (mycket ofta slumrande, ännu omedveten, ej väckt) stämning. Men samtidigt måste man även direkt och öppet säga dem, att det inte räcker

* Det förefaller som om detta parti är mot anslutning till Labour Party men som om inte alla dess medlemmar är mot ett deltagande i parlamentet.

med enbart stämning för att leda massorna i en stor revolutionär kamp och att de och de fel, som de revolutionens sak mesthängivna är i färd att begå eller begår, är fel som kan skada revolutionens sak. Kamrat Gallachers brev visar otvivelaktigt embryot till alla de fel som de tyska ”vänster”kommunisterna gör och som de ryska ”vänster”bolsjevikerna gjorde 1908 och 1918.

Insändaren är fylld av det ädlaste proletära hat mot de borgerliga ”klasspolitikerna” (ett hat som dock är begripligt och ligger nära ej blott för proletäerna, utan även för alla arbetande, för allt ”småfolk” om man får använda det tyska uttrycket). Detta hat hos en representant för de förtryckta och exploaterade massorna är sannerligen ”all vishets begynnelse”, grundvalen för all socialistisk och kommunistisk rörelse samt för dess framgång. Men författaren bortser tydligen från att politiken är en vetenskap och en konst, som inte faller ner från himlen och inte erhålls gratis, och att proletariatet, om det vill besegra bourgeoisin, måste utbilda *egna* proletära ”klasspolitiker” och därtill sådana som inte är sämre än de borgerliga politikerna.

Insändaren har utmärkt väl förstått, att inte parlamentet utan endast arbetarråden kan vara medlet för att uppnå proletariatets mål, och den som hittills inte begripit det är naturligtvis den värsta reaktionär, oavsett om han är den lärdaste man, den erfarnaste politiker, den uppriktigaste socialist, den mest belästa marxist eller den hederligaste medborgare och familjefader. Men insändaren ställer inte ens frågan, tänker inte på nödvändigheten att ställa frågan, om man kan föra råden till seger över parlamentet utan att ha ”råds”politiker *inom* parlamentet, utan att upplösa parlamentarismen *inifrån*, utan att inom parlamentet förbereda rådets framgång i deras förestående uppgift att fördriva parlamentet. Och dock uttalar insändaren den alldeles riktiga tanken, att det kommunistiska partiet i England bör handla enligt *vetenskapliga* grundsatser. Vetenskapen kräver för det första, att andra länders erfarenhet tas i betraktande, särskilt om de andra likaså kapitalistiska länderna får eller nyligen fått uppleva en mycket överensstämmande erfarenhet; för det andra att man beaktar *alla* krafter, grupper, partier, klasser och massor, som är verksamma inom det givna landet. Men den kräver absolut inte, att man bestämmer sin politik bara efter önskningsar och åsikter, graden av medvetenhet och kampberedskap hos bara en grupp eller ett parti.

Att Henderson, Clynes, MacDonald, Snowden och deras gelikar är hopplöst reaktionära, det är sant. Lika sant är det, att de vill ta makten i sina händer (varvid de för övrigt föredrar en koalition med bourgeoisin), att de vill ”regera” efter oföränderligt gammalmodiga borgerliga regler och att de oundvikligen kommer att bära sig åt som Scheidemann, Noske & Co när de kommit till makten. Allt detta är riktigt. Men därav följer absolut inte, att det är ett förräderi mot revolutionen att stödja dem, utan istället att arbetarklassens revolutionärer i revolutionens intresse i viss mån bör lämna dessa herrar parlamentariskt stöd. För att förtydliga denna tanke vill jag ta två samtida engelska politiska dokument: 1) premiärminister Lloyd Georges tal den 18 mars 1920 (enligt referat i Manchester Guardian den 19 mars 1920) och 2) ”vänster”kommunisten, kamrat Sylvia Pankhursts uttalanden i ovannämnda artikel.

Lloyd George polemiserade i sitt tal mot Asquith (vilken speciellt inbjudits till mötet men vägrat att komma) och mot de liberaler som inte önskar koalition med de konservativa, utan ett närmande till Labour Party. (I kamrat Gallachers insändare såg vi även en anspelning på det faktum att liberaler håller på att övergå till Independent Labour Party.) Lloyd George försökte bevisa att en koalition, och en *intim* sådan, mellan de liberala och de konservativa vore nödvändig, ty i annat fall kunde segern gå till Labour Party som Lloyd George ”föredrar att kalla” socialistiskt och som eftersträvar ”kollektivt ägande” av produktionsmedlen. ”I Frankrike kallades detta för kommunism” – förtydligade den engelska bourgeoisins ledare populärt för sina åhörare, medlemmar av det i parlamentet deltagande liberala partiet, vilka dittills sannolikt inte vetat det – ”i Tyskland kallades det socialism och i Ryssland bolsjevism.” För liberalerna vore detta principiellt oacceptabelt, förklarade Lloyd George, ty

liberalerna är principiella anhängare av privatäganderätten. ”Civilisationen är i fara”, menade talaren, och därför borde liberaler och konservativa ena sig ...

”Om man beger sig till jordbruksdistrikten”, sade Lloyd George, ”är jag ense om att man där får se de gamla partiindelningarna oförändrat bevarade. Där ligger faran fjärran. Där finns den inte. Men när rörelsen nått landsdistrikten, då blir faran där lika stor som den nu är i en del industridistrikt. Fyra femtedelar i vårt land sysslar med industri och handel: knappt en femtedel med jordbruk. Detta är en av de omständigheter som jag ständigt har för ögonen när jag tänker på de faror som framtiden bär i sitt sköte. Frankrike har en jordbruksbefolkning, och denna utgör en solid grundval för bestämda åsikter, en grundval som inte så hastigt förskjuts och som det inte är lätt att egga upp genom en revolutionär rörelse. I vårt land förhåller det sig annorlunda. Vårt land är lättare att stjälpa överända än något annat land i världen, och om det börjar vackla kommer kraschen här på grund av sagda skäl att bli kraftigare än i andra länder.”

Läsarna ser att hr Lloyd George inte bara är en mycket klok man, utan att han även lärt sig mycket av marxisterna. Det skadar inte om även vi lär av Lloyd George.

Det är intressant att notera även följande episod ur diskussionen efter Lloyd Georges tal:

Hr Wallace: Jag skulle vilja fråga, hur premiärministern ser på resultatet av sin politik i de industriella valkretsarna med hänsyn till industriarbetarna, av vilka ytterst många för närvarande är liberaler och av vilka vi erhåller så stort stöd. Kommer inte resultatet möjligen att bli en väldig ökning av Labour Partys styrka från de arbetares sida, vilka för närvarande uppriktigt stöder oss?

Premiärministern: Jag har en helt annan uppfattning. Det faktum, att liberalerna strider inbördes, driver otvivelaktigt ett stort antal liberaler i förtvivlan till Labour Party, där man redan har ett betydande antal liberaler, ytterst duktigt folk, som nu är sysselsatta med att misskreditera regeringen. Resultatet är otvivelaktigt det att stämningen bland allmänheten betydligt stärks till förmån för Labour Party. Den allmänna opinionen vänder sig inte till de liberaler som står utanför Labour Party utan till Labour Party, det visar fyllnadsvalen.”

I förbigående sagt visar detta resonemang åskådligt hur bourgeoisins klokaste män förvirrats och inte kan undgå att göra oreparabla dumheter. På grund härav kommer också bourgeoisin att gå under. Men vårt folk kan t o m begå dumheter (naturligtvis under förutsättning att de inte är så stora och att de i tid blir rättade) och ändå till slut ta hem segern.

Det andra politiska dokumentet är följande resonemang av ”vänster”kommunisten kamrat Sylvia Pankhurst:

”Kamrat Inkpin [sekreteraren för British Socialist Party] kallar Labour Party för ‘huvudorganisationen inom arbetarklassens rörelse’. En annan kamrat från British Socialist Party uttryckte på Tredje internationalens konferens detta partis ståndpunkt ännu påtagligare. Han sade: ‘Vi betraktar Labour Party som den organiserade arbetarklassen.’

Vi delar inte denna åsikt rörande Labour Party. Det är mycket stort till numerären, fast dess medlemmar i betydande grad är overksamma och apatiska: det är arbetare och arbeterskor, som inträtt i trade unions därför att de önskar erhålla understöd.

Men vi erkänner att Labour Partys stora medlemssiffra också har framkallats av det faktum att det är en skapelse av en tankeriktning, utöver vars gränser majoriteten av den brittiska arbetarklassen ännu inte gått, fast stora förändringar förbereds i folkets sinnen och folket snart kommer att förändra detta läge.

... British Labour Party kommer i likhet med de socialpatriotiska organisationerna i andra länder oundvikligen till makten under loppet av samhällets naturliga utveckling. Det är kommunisternas sak att organisera de krafter som skall störta socialpatrioterna, och vi i vårt land bör skrida till verket utan dröjsmål eller vacklan.

Vi bör inte stärka Labour Party genom att splittra vår energi, dess framryckning till makten är oundviklig. Vi bör koncentrera våra krafter på att skapa en kommunistisk rörelse som kommer att

besegra det. Labour Party kommer snart att bilda regering; den revolutionära oppositionen bör vara beredd att angripa den ...”

Den liberala bourgeoisie avstår således från det av sekelgammal historisk erfarenhet helgade – och för exploatörerna ytterst fördelaktiga – ”tvåparti”systemet (två partier av exploatörer), emedan den anser det vara nödvändigt att ena båda partiernas krafter för kampen mot Labour Party. En del av liberalerna löper som råttor från ett sjunkande skepp över till Labour Party. Vänsterkommunisterna anser maktens övergång till detta parti vara oundviklig och erkänner att detta för närvarande har arbetarnas flertal bakom sig. Härav drar de en egendomlig slutsats som kamrat Sylvia Pankhurst formulerar som följer:

”Det kommunistiska partiet får inte sluta kompromisser ... Det måste bevara sin doktrin ren och sin oavhängighet obefläckad av reformismen; dess uppgift är att gå i spetsen utan att stanna eller vika av från vägen, att gå raka vägen till den kommunistiska revolutionen.”

Tvärtom: av det faktum att de flesta arbetarna i England ännu följer de engelska Kerenskij- och Scheidemannstyperna, att de ännu inte fått någon erfarenhet av en regering av dessa män, vilken erfarenhet behövdes såväl i Ryssland som i Tyskland för att arbetarna i massor skulle gå även till kommunismen, av detta faktum framgår otvetydigt att de engelska kommunisterna bör delta i parlamentarismen, att de *inifrån* parlamentet måste hjälpa arbetarmassorna att i praktiken se resultaten av en hendersonsk och snowdensk regering, måste hjälpa Henderson, Snowden m fl att besegra de förbundna Lloyd George och Churchill. Att handla annorlunda är att försvåra revolutionens sak, ty utan en åsiktsändring bland majoriteten av arbetarklassen är en revolution omöjlig, och denna ändring skapas genom massornas politiska erfarenhet, aldrig endast genom propaganda. ”Framåt utan kompromisser, utan att vika av från vägen” – denna paroll är uppenbart oriktig om de som säger detta utgör en påtagligt maktlös minoritet av arbetarna, vilket vet (eller i varje fall bör veta) att majoriteten efter en kort tid, under förutsättning att Henderson och Snowden segrar över Lloyd George och Churchill, kommer att desillusioneras över sina ledare och övergå till att stödja kommunismen (eller i varje fall till neutralitet och för det mesta välvillig neutralitet gentemot kommunisterna). Det är alldeles som om 10 000 soldater kastade sig i strid mot en fiende på 50 000, när man i stället bör ”stanna”, ”vika av från vägen”, ja t o m ingå en ”kompromiss” bara för att kunna avvakta ankomsten av förstärkningar på 100 000 man, som inte är i stånd att ögonblickligen komma till undsättning. Det är en intellektuell barnslighet och inte någon allvarlig taktik för den revolutionära klassen.

Revolutionens grundlag, vilken bekräftats av alla revolutioner och speciellt av alla de tre ryska revolutionerna under 1900-talet, består i följande: för en revolution är det icke tillräckligt att de exploaterade och förtryckta massorna blir medvetna om omöjligheten att leva som förr och kräver en ändring; för en revolution är det nödvändigt att exploatörerna inte kan leva och styra som förr. Först när ”underskikten” *inte vill* och när ”överskikten” *inte kan ha det på det gamla sättet*, först då kan en revolution segra. Denna sanning kan uttryckas på annat sätt med orden: revolutionen är omöjlig utan en allmän nationell kris som berör både de utsugna och utsugarna. För en revolution är det således nödvändigt att för det första arbetarnas majoritet (eller i varje fall majoriteten av de medvetna, tänkande, politiskt aktiva arbetarna) helt förstår nödvändigheten av en omvälvning och är beredd att gå i döden för den; för det andra att de härskande klasserna genomgår en regeringskris som drar t o m de mest efterblivna massorna med i politiken (kännetecknet på varje verklig revolution är att antalet till politisk kamp dugliga representanter för den arbetande och förtryckta massan, som dittills varit apatisk, snabbt tio- eller t o m hundradubblas) och som försvagar regeringen och gör det möjligt för revolutionärerna att snabbt störta den.

Som bland annat framgår just av Lloyd Georges tal, håller båda villkoren för en framgångsrik proletär revolution uppenbart på att växa fram i England. Och misstag från vänster-

kommunisternas sida är nu dubbelt farliga, just därför att man hos några revolutionärer kan förmärka en inte tillräckligt genomtänkt och uppmärksam, inte tillräckligt medveten och beräknande inställning till vart och ett av dessa villkor. Om vi inte är en revolutionär grupp utan den revolutionära *klassens* parti, om vi vill dra med oss *massorna* (annars riskerar vi att bli enbart pratmakare), så måste vi för det första hjälpa Henderson eller Snowden att slå Lloyd George och Churchill (eller rättare sagt t o m tvinga de förra att slå de senare, ty de förra *fruktar att segra!*); för det andra hjälpa arbetarklassens majoritet att genom egen erfarenhet förvissa sig om att vi har rätt, dvs att Henderson, Snowden & Co absolut inte duger någonting till, att de har en småborgerlig och förrädisk natur och att de oundvikligen kommer att göra bankrutt; för det tredje att bringa det ögonblick närmare, då det *på grund av* arbetar-majoritetens besvikelse över Henderson & Co blir möjligt att med allvarlig utsikt till framgång genast störta Hendersonregeringen, vilken kommer att ännu huvudlösare vackla av och an då t o m den så ytterst kloka och solida, icke småborgerliga utan storborgerliga Lloyd George ger prov på fullständig förvirring och gör sig själv (och hela bourgeoisin) alltmera kraftlös, i går genom sina ”differenser” med Churchill, i dag genom sina ”differenser” med Asquith.

Jag skall uttrycka mig mera konkret. De engelska kommunisterna bör, enligt min åsikt, sammansluta alla sina fyra (alla mycket svaga, somliga ytterst svaga) partier och grupper till ett kommunistiskt parti på grundval av Tredje internationalens principer och *ovillkorligt* deltagande i parlamentet. Det kommunistiska partiet föreslår Henderson, Snowden & Co en ”kompromiss”, en valkartell: låt oss gå samman mot Lloyd Georges och de konservativas förbund, dela parlamentsplatserna efter antalet röster som arbetarna avgivit för Labour Party eller för kommunisterna (inte vid valen, utan genom en särskild omröstning), men bibehålla *fullständig frihet* till agitation, propaganda och politisk verksamhet. Utan det sistnämnda villkoret får man naturligtvis inte gå med på något block, ty det skulle vara ett förräderi – fullständig frihet att avslöja Henderson, Snowden & Co bör de engelska kommunisterna lika absolut hävda och tillkämpa sig, som de ryska bolsjevikerna hävdade den (*under femton år*, 1903-17) och tillkämpade sig gentemot de ryska hendersonarna och snowdenarna, dvs mensjevikerna.

Om Henderson, Snowden & Co accepterar ett block på dessa villkor så har vi vunnit, ty det är inte antalet parlamentsmandat som är viktigt för oss, vi jagar inte efter det, vi kommer att vara medgörliga på denna punkt (men hendersonarna och speciellt deras nya vänner – eller deras nya herrar – de liberaler som övergått till Independent Labour Party, eftersträvar just framförallt parlamentsplatser). Vi har vunnit, ty vi kommer då att föra ut vår agitation bland *massorna* i ett sådant ögonblick då Lloyd George *själv* ”uppviglat” dem, och vi hjälper inte bara Labour Party att så snart som möjligt bilda sin regering utan även massorna att snabbare förstå hela vår kommunistiska propaganda, som vi kommer att föra mot hendersonarna obeskuren och utan att förtiga något.

Om Henderson, Snowden & Co avvisar ett block med oss på dessa villkor, så har vi vunnit ännu mer. Ty vi har genast visat *massorna* (märk väl att *massan* är för sovjeterna t o m inom det rent mensjevikiska, helt opportunistiska Independent Labour Party), att hendersonarna föredrar *sin* närhet till kapitalisterna framför en sammanslutning av alla arbetare. Vi har genast vunnit inför *massan*, som särskilt efter Lloyd Georges glänsande och högst riktiga, samt (för kommunismen) synnerligen nyttiga förklaringar kommer att sympatisera med en sammanslutning av alla arbetare mot Lloyd Georges förbund med de konservativa. Vi har genast vunnit, ty vi har inför massorna demonstrerat att Henderson, Snowden & Co fruktar att besegra Lloyd George, fruktar att ensamma ta makten, strävar att i *hemlighet* få stöd av Lloyd George, vilken *öppet* räcker de konservativa handen mot Labour Party. Man bör lägga märke till att bolsjevikernas propaganda mot mensjevikerna och socialistrevolutionärerna (dvs de ryska hender-

sonarna och snowdenarna) segrade hos oss i Ryssland efter revolutionen den 27 februari 1917 (gamla stilen) just på grund av en dylik omständighet. Vi sade till mensjevnikerna och socialistrevolutionärerna: ta hela makten utan bourgeoisin, ty ni har majoriteten i sovjeterna (på första allryska sovjetkongressen i juni 1917 hade bolsjevnikerna bara 13 procent av rösterna).. Men de ryska hendersonarna och snowdenarna fruktade att ta makten utan bourgeoisin, och när bourgeoisin drog ut på valen till konstituerande församlingen, väl vetande att de skulle skänka majoriteten åt socialistrevolutionärerna och mensjevnikerna* (båda gick i det intimaste politiska block och utgjorde faktiskt en *enda* småborgerlig demokrati), så var inte socialistrevolutionärerna och mensjevnikerna i stånd att energiskt och konsekvent bekämpa detta förhållande.

Om Henderson, Snowden & Co avvisar ett block med kommunisterna, så skulle kommunisterna genast vinna ifråga om att erövra massornas sympatier och diskreditera de förstnämnda, och om vi samtidigt förlorade några parlamentsmandat så skulle det inte alls ha någon betydelse för oss. Vi skulle uppställa våra kandidater bara i ett helt obetydligt antal absolut säkra kretsar, dvs där nomineringen av våra kandidater inte skulle medföra att en liberal blev vald i stället för en medlem av Labour Party. Vi skulle driva valagitation, sprida flygblad för kommunismen och i *alla* kretsar där vi inte hade egen kandidat uppmana att *rösta för labour-kandidaten mot borgarna*. Kamraterna Sylvia Pankhurst och Gallacher misstar sig om de ser detta som ett förräderi mot kommunismen eller ett uppgivande av kampen mot socialförrädarna. Tvärtom kommer den kommunistiska revolutionen otvivelaktigt att tjäna på denna sak.

Det är nu mycket ofta svårt för de engelska kommunisterna att ens närma sig massan, att göra sig hörda av den. Om jag framträder som kommunist och förklarar, att jag uppmanar folk att rösta på Henderson mot Lloyd George, så kommer man säkert att höra mig. Och jag kommer inte bara att kunna populärt klargöra, varför rådssystemet är bättre än parlamentet och proletariatets diktatur är bättre än Churchills diktatur (som döljer sig bakom den borgerliga ”demokratins” skylt), utan också att jag skulle vilja stödja Henderson med min röst på samma sätt som repet håller uppe den hängde; att ett närmande av hendersonarna till regeringsposterna kommer att bevisa att jag har rätt, kommer att dra över massorna på min sida, kommer att påskynda Henderson, Snowden & Co:s politiska död på samma sätt som fallet var med deras meningsfränder i Ryssland och Tyskland.

Om man invänder att det är en alltför ”listig” eller komplicerad taktik, massorna kommer inte att begripa den, den kommer att skingra och splittra våra krafter, hindra oss att koncentrera dem på rådsrevolutionen osv, då vill jag svara dessa ”vänster”opponenter: skyll inte er doktrinarism på massan! I Ryssland är massorna säkerligen inte mer utan mindre utvecklade än i England. Men de förstod likväl bolsjevnikerna; och det var inte alls till hinder utan till hjälp för bolsjevnikerna att de i september 1917, *omedelbart före* sovjetrevolutionen, uppsatte egna kandidatlistor till det borgerliga parlamentet (konstituerande församlingen) och *dagen efter* sovjetrevolutionen, i november 1917, deltog i valen till samma konstituerande församling som de den 5 januari 1918 upplöste.

Jag kan inte här uppehålla mig vid den andra stridsfrågan mellan de engelska kommunisterna, nämligen huruvida man bör ansluta sig till Labour Party eller inte. Jag har alltför litet material i denna fråga, som är särskilt komplicerad på grund av att det brittiska Labour Party är utomordentligt egenartat – det avviker alltför mycket från de på kontinenten vanliga politiska partierna redan till själva sin struktur. Otvivelaktigt är emellertid för det första, att även i

* Vid valen till konstituerande församlingen i Ryssland i november 1917 avgavs, enligt uppgifter som omfattar över 36 miljoner väljare, 25 procent av rösterna för bolsjevnikerna, 13 procent för olika godsägar- och borgarpartier, 62 procent för den småborgerliga demokratin, dvs socialistrevolutionärerna och mensjevnikerna jämte dem närliggande smågrupper.

denna fråga den oundvikligen begår ett fel som finner på att härleda det revolutionära proletariats taktik ur principer som denna: ”Kommunistiska partiet bör bevara sin doktrin ren och sin oavhängighet obefläckad av reformismen; dess uppgift är att gå i spetsen utan att stanna eller vika av från vägen, att gå raka vägen till den kommunistiska revolutionen.” Ty dylika principer upprepar endast det fel som de franska blanquistkommunarderna begick, då de 1874 förkunnade att alla kompromisser och alla mellanstationer bör ”förkastas”. För det andra är det otvivelaktigt, att uppgiften även här som alltid består i att kunna tillämpa kommunismens allmänna grundprinciper på det *egenartade* i förhållandena mellan klasserna och partierna, på det *egenartade* i den objektiva utvecklingen mot kommunismen, som är säregnet för varje enskilt land och som man måste förstå att studera, att finna ut och att uppsåra.

Men om detta måste vi tala inte bara i samband med den engelska kommunismen, utan i samband med de allmänna slutsatserna beträffande kommunismens utveckling i alla kapitalistiska länder. Till detta övergår vi nu.

X. Några slutsatser

Den ryska borgerliga revolutionen 1905 uppenbarade ett mycket originellt omslag i världshistorien: i ett av de mest efterblivna kapitalistiska länderna nådde strejkrörelsen för första gången i världen en förut oanad bredd och styrka. Enbart *under den första månaden 1905* översteg de strejkandes antal tiofalt det årliga genomsnittsantalet strejkande under de föregående 10 åren (1895-1904), och från januari till oktober 1905 växte strejkrörelsen oavbrutet och i väldig omfattning. Under inflytande av en rad helt egenartade historiska förhållanden visade det efterblivna Ryssland först av alla inför hela världen inte bara en språngartad tillväxt av de förtryckta massornas självverksamhet under revolutionen (så har det varit under alla stora revolutioner), utan även proletariats betydelse som är oändligt större än dess andel i befolkningen, och en kombination av ekonomisk och politisk strejk med den senares förvandling till väpnat uppror samt uppkomst av en ny form för de av kapitalismen förtryckta klassernas masskamp och massorganisation, nämligen sovjeterna.

Februari- och Oktoberrevolutionerna 1917 ledde till en allsidig utveckling av sovjeterna i landsomfattning och därefter till deras seger i den proletära, socialistiska omvälvningen. Och inom knappt två år framträdde sovjeternas internationella karaktär, utbredandet av denna kamp- och organisationsform till hela världens arbetarrörelse samt sovjeternas historiska uppgift att vara dödgrävare, arvtagare och efterträdare till den borgerliga parlamentarismen och den borgerliga demokratin överhuvudtaget.

Inte nog med det. Arbetarrörelsens historia visar nu, att den i alla länder står inför en kamp (som redan har börjat) av den uppstigande, allt starkare och mot seger skridande kommunismen mot framför allt och huvudsakligen den *egna* ”mensjevismen” (i varje land), dvs mot opportunisten och socialchauvinismen; för det andra – så att säga som ett komplement därtill – mot ”vänster”kommunismen. Den förra striden har i alla länder tydligen utan ett enda undantag utvecklats som en kamp mellan Andra internationalen (som numera redan faktiskt avlivats) och Tredje internationalen. Den senare striden kan man iaktta i Tyskland, England, Italien, Amerika (åtminstone förfäktar en viss *del* av Industrial Workers of the World och de anarkosyndikalistiska strömningarna vänsterkommunismens fel, medan de samtidigt så gott som allmänt, så gott som odelat erkänner rådssystemet) och i Frankrike (en del av de tidigare syndikalisternas inställning till det politiska partiet och parlamentarismen, även här samtidigt med erkännande av rådssystemet), dvs otvivelaktigt inte bara internationellt, utan även i världsomfattning.

Men även om arbetarrörelsen överallt genomgår en ensartad och i egentlig mening förberedande skola för segern över bourgeoisin, genomlöper den i varje land denna utveckling *på sitt eget sätt*. Därvid tillryggalägger de stora ledande kapitalistiska länderna denna väg *vida hastigare* än bolsjevismen, som av historien fick en frist på femton år för att som organiserad politisk strömning förbereda sig till segern. Tredje internationalen har på så kort tid som ett år redan vunnit en avgörande seger, krossat den gula, socialchauvinistiska Andra internationalen, som bara för några månader sedan var ojämförligt starkare än Tredje internationalen samt tycktes vara solid och mäktig och åtnjöt allsidig – direkt och indirekt, materiell (ministerposter, pass, press) och ideologisk – hjälp från världsbourgeoisin.

Vad det nu gäller är att kommunisterna i varje land fullt medvetet skall ta med i beräkningen såväl de principiella huvuduppgifterna i kampen mot opportunisten och ”vänster”doktrinarismen som även *de konkreta särigheterna* som denna kamp antar och oundvikligen måste anta i varje enskilt land i överensstämmelse med de utmärkande dragen i dess ekonomi, politik, kultur, dess nationella sammansättning (Irland o d), dess kolonier, dess religiösa uppdelningar osv osv. Överallt märks, sprider sig och växer missnöjet med Andra internationalen både för dess opportunist och för dess oförmåga eller inkompetens att skapa ett verkligt centraliserat, verkligt ledande centrum, i stånd att inrikta det revolutionära proletariats internationella taktik i kampen för en världsomfattande rådsrepublik. Man måste göra klart för sig att ett sådant ledande centrum under inga omständigheter kan byggas upp på schablonmässiga, mekaniskt nivellerade och identiska regler för kamptaktiken. Så länge det finns nationella och statliga olikheter mellan folken och länderna – och dessa olikheter kommer att bestå länge, ja, mycket länge även efter det att proletariats diktatur förverkligats i världsomfattning – så kräver enhetligheten i den kommunistiska arbetarrörelsens internationella taktik i alla länder inte att dessa särdrag avlägsnas, inte att de nationella olikheterna upphävs (det vore för ögonblicket en absurd dröm), utan ett sådant tillämpande av kommunismens *grundprinciper* (sovjetmakten och proletariats diktatur) som *riktigt varierar* dessa principer i *detaljerna*, riktigt anpassar dem till, tillämpar dem på de nationella och nationellt statliga olikheterna. Att utforska, studera, finna, tyda och förstå det nationellt säregna, det nationellt specifika i varje lands *konkreta* sätt att lösa den *enhetliga* internationella uppgiften, att segra över opportunisten och vänsterdoktrinarismen inom arbetarrörelsen, att störta bourgeoisin, att grunda en rådsrepublik och införa proletariats diktatur – det är huvuduppgiften i det historiska ögonblick som alla de framskridna länderna (och inte bara de framskridna) nu genomgår. Det viktigaste – naturligtvis långt ifrån allt, men det viktigaste – har redan gjorts vad beträffar att dra med arbetarklassens avantgarde, att få det över på rådsmaktens sida mot parlamentarismen, på den proletära diktaturens sida mot den borgerliga demokratin. Nu måste alla krafter och all uppmärksamhet koncentreras på *nästa* steg, som synes – och från viss synpunkt verkligen är – mindre grundläggande men som i stället står frågans praktiska lösning praktiskt närmare, nämligen att finna formerna för *övergången* eller *framryckningen* till den proletära revolutionen.

Det proletära avantgardet är ideologiskt erövat. Det är huvudsaken. Därför utan kan man inte ens ta första steget mot segern. Men därifrån är det ännu ganska lång väg till segern. Med avantgardet ensamt kan man inte segra. Att kasta avantgardet ensamt i den avgörande striden, innan hela klassen, innan de breda massorna bestämt sig för att antingen direkt stödja avantgardet eller åtminstone iaktta en välvillig neutralitet gentemot det och helt är ur stånd att stödja dess motståndare, det vore inte bara en dumhet utan rent av ett brott. Men för att verkligen hela klassen, för att verkligen de breda arbetande massorna som förtrycks av kapitalet skall nå fram till en sådan ståndpunkt, är det inte nog med enbart propaganda, enbart agitation. Dessa massor måste ha en egen politisk erfarenhet. Sådan är alla stora revolutioners grundlag, som nu bekräftats med slående styrka och påtaglighet inte endast i Ryssland utan

även i Tyskland. För att definitivt ta ställning för kommunismen måste inte bara Rysslands kulturellt efterblivna och ofta illitterata massor utan även Tysklands kulturellt högstående och allmänt läs- och skrivkunniga massor av egen bitter erfarenhet ha upplevt hela den maktlös-
het, karaktärlöshet, hjälplöshet och nedrighet, hela det kryperi inför bourgeoisin som kännetecknar en regering av Andra internationalens riddare; de måste ha insett att det enda och oundvikliga alternativet till proletariats diktatur är en diktatur av de mest extrema reaktionärer (Kornilov i Ryssland, Kapp & Co i Tyskland).

Den närmaste uppgiften för det medvetna avantgardet inom den internationella arbetar-
rörelsen, dvs de kommunistiska partierna, grupperna och strömningarna, är att kunna *leda* de breda (i de flesta fall ännu sovande, apatiska, vanebundna, tröga, icke väckta) massorna *fram till* detta för dem nya läge eller rättare att kunna leda *inte endast* sitt eget parti utan även dessa massor under deras framryckning, deras övergång till den nya ståndpunkten. Medan det var omöjligt att lösa den första historiska uppgiften (att få proletariats medvetna avantgarde att ta ställning för sovjetmakten och arbetarklassens diktatur) utan en fullständig ideologisk och politisk seger över opportunisten och socialchauvinismen, så är det omöjligt att lösa den andra uppgiften – som nu blir den närmaste och som går ut på att kunna leda *massorna* fram till en ny ståndpunkt som tryggar avantgardets seger i revolutionen – utan att vänster-
doktrinarismen likvideras, utan att dess fel fullständigt övervinns och utan att man frigör sig från dessa fel.

Så länge det gällde (och i den mån det ännu gäller) att dra proletariats avantgarde över på kommunismens sida, så länge och så till vida träder propagandan i förgrunden; t o m propa-
gandacirklar, som är behäftade med alla cirkelväsandets svaga sidor, är här av nytta och ger fruktbara resultat. Men när det gäller massornas praktiska aktion, miljonarméernas upp-
marsch, om man får lov att uttrycka sig så, uppställningen av *samtliga* klasskrafter i det ifrågavarande samhället till *den sista och avgörande striden*, så kan man här ingenting utträta med enbart propagandistiska färdigheter, med enbart ett upprepande av den ”rena”
kommunismens sanningar. Här får man inte räkna i tusental, som propagandisten och medlemmen av en liten grupp vilken ännu inte lett några massor egentligen gör; här måste man inte bara fråga sig om vi övertygat den revolutionära klassens avantgarde, utan även om de historiskt verkande krafterna inom *alla* klasser, ovillkorligen alla klasser utan undantag inom det ifrågavarande samhället, är så fördelade att förutsättningarna för en avgörande drabbning redan fullständigt mognat – så att (1) alla de mot oss fientliga klasskrafterna tillräckligt råkat i förvirring, tillräckligt råkat i luven på varandra, tillräckligt försvagats genom en kamp som överstiger deras krafter; att (2) alla vacklande, vankelmodiga, opålitliga mellanelement, dvs småbourgeoisin, den småborgerliga demokratin till skillnad från bourgeoisin, tillräckligt avslöjat sig inför folket, tillräckligt komprometterat sig genom sin praktiska bankrutt; att (3) inom proletariats en mäktigare masstämmning för att stödja de mest beslutsamma, gränslöst djärva revolutionära aktioner mot bourgeoisin börjat resa sig. Då är revolutionen mogen och vår seger tryggad, ifall vi riktigt beräknat alla de ovannämnda kort skisserade förutsättningarna och valt det riktiga ögonblicket.

Differenserna mellan Churchill och Lloyd George – dessa politiska typer finns i *alla* länder, med obetydliga nationella olikheter – å ena sidan och mellan Henderson och Lloyd George å andra sidan, är absolut obetydliga bagateller från den rena, dvs abstrakta, dvs ännu ej till praktisk, politisk massaktion mognade kommunismens synpunkt. Men med hänsyn till massornas praktiska aktion är dessa differenser ytterst, ytterst viktiga. Att beräkna dem, att fastställa tidpunkten för det fullkomliga mognandet av de mellan dessa ”vänner” oundvikliga konflikterna, vilka försvagar *alla* ”vännerna” *tillsammans* och gör dem kraftlösa —det är hela frågan, hela uppgiften för en kommunist som inte bara vill vara en medveten, övertygad, idétrogen propagandist, utan även en praktisk ledare för *massorna* i revolutionen. Det gäller

att förena den strängaste hängivenhet för kommunismens idéer med förmågan att gå med på alla nödvändiga praktiska kompromisser, manövrer, överenskommelser, att gå i sicksack, retirera m m för att påskynda förverkligandet och övervinnandet av hendersonarnas (Andra internationalens hjältar, för att inte nämna enskilda personer, representanterna för den småborgerliga demokratin, vilka kallar sig socialister) politiska makt; påskynda deras oundvikliga praktiska bankrutt, som uppdyper massorna just i vår anda, just i kommunistisk riktning; påskynda de oundvikliga slitningarna, tvisterna, konflikterna, den fullständiga brytningen mellan Henderson-, Lloyd George-, Churchill-typerna (mensjevikerna och socialistrevolutionärerna – kadeterna – monarkisterna; Scheidemännen – bourgeoisin – Kappmännen osv) och välja det riktiga ögonblicket, då den största möjliga brytningen mellan alla dessa ”den heliga privatäganderättens stöttepelare” uppstår, för att genom proletariats beslutsamma offensiv krossa dem alla och erövra den politiska makten.

Historien i allmänhet och revolutionernas historia i synnerhet är alltid innehållsrikare, mera omväxlande och mångsidig, mera levande och ”listig” än de mest avancerade klassernas allra bästa partier, mest medvetna förtrupper föreställer sig. Det är också begripligt, ty de bästa förtrupperna uttrycker medvetandet, viljan, lidelse och fantasin hos tiotusenden, medan revolutionen genomförs – under ögonblick av särskilt uppsving och särskild anspänning av all mänsklig förmåga – genom medvetandet, viljan, lidelsen och fantasin hos tiotals miljoner, som sporras av den mest skärpta klasskamp. Härav framgår två mycket viktiga praktiska slutsatser: för det första att den revolutionära klassen för att genomföra sin uppgift måste kunna behärska *alla* – utan minsta undantag – former eller sidor av den offentliga verksamheten (och efter erövringen av den politiska makten, ibland med stor risk och oerhörd fara, fullborda vad den inte kunnat uträtta före erövringen), för det andra att den revolutionära klassen bör vara beredd på att de olika formerna avlöser varandra på det snabbaste och mest oväntade sätt.

Var och en kommer att medge, att det är oförståndigt eller t o m brottsligt handlat av en armé att inte förbereda sig att behärska alla slags vapen, alla stridsmedel och kampmetoder som fienden har eller kan ha. Och i politiken gäller detta vida mer än i krigskonsten. I politiken kan man ännu mindre på förhand veta, vilka kampmedel som kommer att visa sig brukbara och fördelaktiga för oss under olika kommande omständigheter. Om vi inte behärskar alla kampmedel kan vi lida ett väldigt, ibland t o m avgörande nederlag, ifall de av vår vilja oberoende förändringarna i de övriga klassernas läge för fram en verksamhetsform, där vi är särskilt svaga. Ifall vi behärskar alla kampmedel segrar vi säkert, eftersom vi representerar den verkligt avancerade, verkligt revolutionära klassens intressen, även om omständigheterna ej tillåter oss att föra i fält det vapen som är farligast för fienden, det vapen som snabbast ger honom dödsstöten. Oerfarna revolutionärer tror ofta att legala kampmedel är opportunistiska, emedan bourgeoisin på denna arena särskilt ofta (speciellt under ”fredliga”, icke revolutionära tider) har bedragit och lurat arbetarna. De illegala kampmedlen åter anser de vara revolutionära. Men det är oriktigt. Det är sant, att opportunisterna och förrädarna mot arbetarklassen är de partier och ledare, vilka ej förstår eller ej önskar (säg inte: jag kan inte, utan jag vill inte) tillämpa illegala kampmedel under sådana förhållanden som t ex det imperialistiska kriget 1914-18, då bourgeoisin i de friaste demokratiska länder med oerhörd fräckhet och grymhet bedrog arbetarna och undertryckte sanningen om krigets roffarkaraktär. Men revolutionärer som inte förstår att förena de illegala kampformerna med *alla* legala former är ytterst dåliga revolutionärer. Det är inte svårt att vara revolutionär när revolutionen redan brutit ut och tagit fart, när allsköns folk ansluter sig till revolutionen helt enkelt av entusiasm, för att det är på modet, ja ibland t o m för att göra personlig karriär. ”Befrielsen” från dylika kvasirevolutionärer kostar proletariats sedan, efter dess seger, de största svårigheter, ja, man kan säga marter och kval. Det är vida svårare – och vida värdefullare – att vara revolutionär när

förutsättningarna för en direkt, öppen, verkligt revolutionär kamp av verklig masskaraktär *ännu inte föreligger*, att kunna hävda revolutionens intressen (genom propaganda, agitation och organisation) i icke revolutionära institutioner, ja ofta i direkt reaktionära dylika, i ett icke revolutionärt läge, bland en massa som inte är i stånd att genast förstå nödvändigheten av en revolutionär aktionsmetod. Att söka, finna och riktigt fastställa den konkreta vägen eller den särskilda händelseutveckling som *leder* massorna fram till den verkliga, avgörande, sista, stora revolutionära kampen – det är huvuduppgiften för våra dagars kommunism i Västeuropa och Amerika.

Ett exempel: England. Vi kan inte veta – och ingen är i stånd att avgöra det på förhand – hur snart en verklig proletär revolution kommer att bryta ut där och *vilken omedelbar impuls* som framförallt kommer att väcka och tända de väldiga, breda, idag ännu sovande massorna och driva dem till kamp. Vi är därför förpliktade att utföra hela vårt förberedelsearbete på så sätt, att vi är skodda på alla fyra fötterna (som den avlidne Plechanov älskade att uttrycka sig då han var marxist och revolutionär). Det är möjligt att det blir en parlamentarisk kris som inleder ”genombrottet”, som ”bryter isen”. Det är möjligt att det blir en kris, framsprungen ur de hopplöst förvirrade, allt smärtsammare och allt mer skärpta koloniala och imperialistiska motsättningarna; en tredje eventualitet är också möjlig osv. Vi talar inte om vilken kamp det blir som *kommer att avgöra* den proletära revolutionens öde i England (denna fråga väcker ingen tvekan hos en enda kommunist, denna fråga är för oss alla avgjord, definitivt avgjord), vi talar om den *direkta impuls* som kommer att väcka de idag ännu sovande proletärmassorna och sätta dem i rörelse samt leda dem fram till revolutionen. Vi får inte glömma, att det exempelvis i den borgerliga franska republiken, i en situation som från både internationell och inrikespolitisk synpunkt var hundra gånger mindre revolutionär än den nuvarande, var tillräckligt med en sådan ”oväntad” och ”obetydlig” anledning som en av den reaktionära militärkamarillans många tusen ohederliga manövrer (Dreyfusaffären) för att föra folket till randen av inbördeskrig!

Kommunisterna i England måste oupphörligt, outtröttligt och orubbligt utnyttja både parlamentsvalen och alla växlingar i den brittiska regeringens irländska, koloniala och världs-imperialistiska politik och alla övriga områden, sfärer och sidor av samhällslivet samt överallt arbeta på ett nytt, kommunistiskt sätt, inte i Andra utan i Tredje internationalens anda. Jag har här varken tid eller plats att beskriva metoderna för det ”ryska”, ”bolsjevikiska” deltagandet i parlamentsvalen och den parlamentariska kampen, men jag kan försäkra de utländska kommunisterna att de absolut inte liknade de vanliga västeuropeiska parlamentskampanjerna. Härav drar man ofta slutsatsen: ”Nåja, så var det hos er i Ryssland, men vi har en annan parlamentarism.” En oriktig slutsats. Det är just därför som kommunisterna, Tredje internationalens anhängare i alla länder, finns till för att över hela linjen, på livets alla områden, *omforma* den gamla socialistiska, tradeunionistiska, syndikalistiska, parlamentariska verksamheten till ett nytt, kommunistiskt sätt att arbeta. Även vid våra val har det alltid funnits nog och övernog av opportunism och ren borgerlighet, kohandel och kapitalistiskt skoj. Kommunisterna i Västeuropa och Amerika måste lära sig att skapa en ny, ovanlig parlamentarism, fri från opportunism och karriärism; detta för att kommunistpartiet skall utfärda sina paroller, för att de verkliga proletärerna med hjälp av de oorganiserade och förtryckta fattiga skall sprida och dela ut flygblad, besöka arbetarbostäderna samt landsbygdsproletärernas och de avlägset boende (i Europa är avkrokar på landsbygden lyckligtvis mycket ovanligare än hos oss, i England är de ytterst ovanliga) böndernas stugor, besöka de enklaste folkrogarna, skaffa sig tillträde till de föreningar, sällskap och tillfälliga sammankomster där det enkla folket träffas samt tala med folket, dock inte för lärt (och inte särskilt parlamentariskt), utan att jaga det minsta efter en ”plats” i parlamentet, men överallt väcka tankar, dra med sig massan, snärja bourgeoisin med dess egna ord, utnyttja den apparat den skapat, de val

den utlyst och de upprop den riktat till hela folket samt göra folket bekant med bolsjevismen, så som det aldrig (under bourgeoisins herravälde) lyckats annat än under valsituationer (frånsett naturligtvis stora strejker, då en *liknande* allmän agitationsapparat hos oss arbetade ännu intensivare). Att göra detta i Västeuropa och Amerika är mycket svårt, mycket, mycket svårt, men det kan och måste göras, ty utan ansträngningar kan kommunismens uppgifter överhuvudtaget inte lösas, och vi måste anstränga oss att lösa de *praktiska* uppgifterna, som blir alltmer olikartade, alltmer förknippade med samhällslivets alla områden och som *erövrar* det ena området efter det andra, den ena sfären efter den andra *från bourgeoisin*.

I samma England måste likaså propaganda-, agitations- och organisationsarbetet inom armén och bland de förtryckta och diskriminerade nationaliteterna inom den ”*egna*” staten (Irland, kolonierna) ordnas på ett nytt sätt (inte socialistiskt utan kommunistiskt, inte reformistiskt utan revolutionärt). Ty under imperialismens epok i allmänhet och särskilt nu efter kriget, som utpinat folken och snabbt öppnat ögonen för sanningen (nämligen, att tiotals miljoner dödats och lemlästats bara för att lösa frågan, om det var de engelska eller de tyska rövorna som skulle få plundra flest länder), hopas speciellt på alla dessa områden av samhällslivet synnerligen brännbart material och skapas särskilt många anledningar till konflikter, kriser och skärpt klasskamp. Vi vet inte och kan inte veta vilken gnista – av de myriader gnistor som nu regnar ned överallt i alla länder under inflytande av den ekonomiska och politiska världskrisen – som kommer att tända branden, dvs att definitivt väcka massorna, och därför måste vi med våra nya, kommunistiska principer ta itu med att ”bearbeta” alla möjliga områden, hur gamla, unkna och skenbart hopplösa de än är. Annars kommer vi inte att vara vuxna vår uppgift, att vara allsidiga, att behärska alla slags vapen och att förbereda oss för segern över bourgeoisin (som organiserat alla områden av samhällslivet – och nu även desorganiserat dem – på borgerligt vis) eller för den förestående kommunistiska reorganisationen av hela livet efter denna seger.

Efter den proletära revolutionen i Ryssland och dess för bourgeoisin och brackorna oväntade segrar internationellt har hela världen nu förändrats och bourgeoisin har också överallt förändrats. Den är uppskrämd av ”bolsjevismen”, förbittrad på den nästan till vanvett, och just därför påskyndar den å ena sidan händelsernas utveckling men koncentrerar å andra sidan uppmärksamheten på ett våldsamt undertryckande av bolsjevismen och försvagar därigenom sin ställning på en hel rad andra områden. Båda dessa omständigheter bör kommunisterna i de ledande länderna uppmärksamma i sin taktik.

När de ryska kadeterna och Kerenskij satte i gång en rasande hets mot bolsjevikerna – särskilt från april 1917 och ännu mera i juni och juli 1917 – ”bredde de på för tjockt”. De borgerliga tidningarna, som i miljoner exemplar i alla tonarter tjöt mot bolsjevikerna, hjälpte till att få massorna att göra en bedömning av bolsjevismen, och förutom tidningarna var ju hela det offentliga livet just tack vare bourgeoisins ”iver” genomsyrat av strider om bolsjevismen. Nu uppför sig i internationell måttstock miljonärerna i alla länder så att vi bör vara dem tack-samma av hela vårt hjärta. De hetsar mot bolsjevismen med samma iver som Kerenskij & Co., de ”breder på” lika tjockt och *hjälp* oss precis som Kerenskij. När den franska bourgeoisin gör bolsjevismen till tyngdpunkten i valagitationen och beskyller jämförelsevis moderata eller vacklande socialister för bolsjevism; när den amerikanska bourgeoisin fullständigt tappar huvudet och arresterar flera tusen personer som misstänkta för bolsjevism och skapar en panikatmosfär genom att överallt sprida rykten om bolsjeviksammansvärjningar; när den engelska bourgeoisin, den ”solidaste” i världen, trots all sin klokhet och erfarenhet gör de otroligaste dumheter, bildar penningstarka ”föreningar för bekämpande av bolsjevismen”, skapar en speciell litteratur om bolsjevismen, lejer ett extra antal forskare, agitatorer och präster för kamp mot bolsjevismen – då får vi lov att buga oss och tacka herrar kapitalister. De arbetar för oss. De hjälper oss att väcka massornas intresse för frågan om bolsjevismens

väsen och betydelse. Och de kan inte handla på annat sätt, ty att ”tiga ihjäl” och kväva bolsjevismen har de *redan* misslyckats med.

Men samtidigt ser bourgeoisin i bolsjevismen nästan bara en av dess sidor: upproret, våldet och terrorn. Bourgeoisin försöker därför att förbereda sig till motvärn och motstånd på just detta område. Det är möjligt, att det kan lyckas i enskilda fall, i enskilda länder och för en eller annan kortare tidsrymd. En sådan möjlighet bör man räkna med, och det är inte alls något fruktansvärt för oss om det skulle lyckas. Kommunismen ”växer fram” på absolut alla sidor av samhällslivet, dess groddar finns absolut överallt, ”smittan” (för att begagna bourgeoisins och den borgerliga polisens älsklingsuttryck, den jämförelse, som mest ”behagar” den) har trängt in i organismen mycket grundligt och fullständigt genomsyrat den. Om man med särskild omsorg ”tapper till” en av utgångarna, så finner ”smittan” en annan utgång, ibland den mest oväntade. Livet tar ut sin rätt. Må bourgeoisin rasa och ondgöra sig ända till vanvett, må den överdriva, göra dumheter, på förhand utkräva hämnd på bolsjevikerna och försöka mörda (i Indien, Ungern, Tyskland osv) nya hundratal, tusental, hundratusental av morgondagens eller gårdagens bolsjeviker: därmed handlar bourgeoisin som alla av historien till undergång dömda klasser har gjort. Kommunisterna bör veta att framtiden i alla fall tillhör dem, och därför kan (och måste) vi förena den största lidelse i den väldiga revolutionära kampen med ett ytterst kallblodigt och nyktert beaktande av bourgeoisins raserianfall. Den ryska revolutionen blev grymt nedslagen år 1905. De ryska bolsjevikerna blev slagna i juli 1917. Av de tyska kommunisterna har över 15 000 blivit dödade genom Scheidemanns och Noskes raffinerade provokation och sluga manövrer tillsammans med bourgeoisin och de monarkistiska generalerna. I Finland och Ungern rasar den vita terrorn. Men i alla situationer och i alla länder härdas kommunismen och växer; dess rötter är så djupa att förföljelserna inte försvagar och utmattar utan stärker den. Det fattas blott en sak för att vi skall kunna gå mot segern med större tillförsikt och fasthet, nämligen att alla kommunister i alla länder uppfylls av en helt genomtänkt insikt om nödvändigheten av att vara så *smidiga* som möjligt i sin taktik. Den kommunistiska rörelsen, som kännetecknas av en enastående utveckling, saknar nu speciellt i de ledande länderna denna insikt samt förmåga att tillämpa den i praktiken.

Det som hänt med sådana lärda marxister och socialismens sak hängivna ledare för Andra internationalen som Kautsky, Otto Bauer m fl kunde (och borde) vara en nyttig lärdom. De var helt medvetna om nödvändigheten av en smidig taktik, de hade själva studerat och lärt andra den marxiska dialektiken (och mycket av det som de i detta avseende gjort kommer att för alltid förbli ett värdefullt bidrag till den socialistiska litteraturen), men *vid tillämpningen* av denna dialektik gjorde de ett sådant fel eller visade sig i praktiken vara så odialektiska, så till den grad oförmögna att beräkna den snabba förändringen av formerna och de gamla formernas snabba erhållande av nytt innehåll, att deras öde inte är stort mera avundsvärt än Hyndmans, Guesdes och Plechanovs. Huvudorsaken till deras bankrutt bestod i att de ”stirrat sig blind” på en viss form för arbetarrörelsen och socialismens tillväxt, glömt just denna forms ensidighet, fruktat att se den tvära omsvängning som på grund av de objektiva förhållandena blivit oundviklig, och fortsatte att upprepa enkla, inpluggade, vid första ögonkastet obestridliga sanningar: tre är mer än två. Men politiken liknar mer algebra än aritmetik och ännu mer den högre matematiken än den lägre. I verkligheten har den socialistiska rörelsens alla tidigare former fyllts med nytt innehåll, siffrorna har därför fått ett nytt förtecken, nämligen minus. Men våra kloka män fortsatte (och fortsätter) envist att söka intala sig själva och andra att ”minus tre” är mera än ”minus två”

Man måste se till, att kommunisterna inte upprepar samma fel bara från en annan sida, eller rättare sagt, att *detta samma* fel som ”vänster”kommunisterna gör – bara från en annan sida – snarast möjligt blir rättat och övervunnet så snabbt och smärtfritt för organismen som möjligt.

Inte bara högerdoktrinarismen utan även vänsterdoktrinarismen är ett fel. Naturligtvis är vänsterdoktrinarismens fel inom kommunismen för ögonblicket tusen gånger mindre farligt och mindre betydelsefullt än högerdoktrinarismens (dvs socialchauvinismens och kautskyanismens), men det är ju endast därför att vänsterkommunismen är en helt ny riktning som just håller på att uppstå. Endast därför kan sjukdomen under vissa förutsättningar lätt botas, och det är nödvändigt att ta itu med dess botande med den största energi.

De gamla formerna har spruckit, ty det visade sig att deras nya innehåll – ett antiproletärt, reaktionärt innehåll – nått en överdriven utveckling. Vad gäller den internationella kommunismens utveckling har vi nu ett sådant fast, starkt och mäktigt innehåll i vårt arbete (för sovjetmakten, för proletariats diktatur), att det kan *och måste* yttra sig i vilken form som helst, både ny och gammal, att det kan och måste omskapa, besegra och dominera över alla former, inte bara de nya utan även den gamla – inte för att försona sig med den gamla utan för att kunna göra alla former, både nya och gamla, till redskap för kommunismens fullständiga, slutgiltiga, avgörande och oåterkalleliga seger.

Kommunisterna måste uppbjuda alla krafter för att inrikta arbetarrörelsen och samhällsutvecklingen överhuvudtaget på den direktaste och snabbaste vägen till sovjetmaktens seger i hela världen och till den proletära diktaturen. Det är en obestridd sanning. Men man behöver bara ta ett litet steg vidare – till synes ett steg i samma riktning – och sanningen förvandlas till ett fel. Man behöver bara säga som de tyska och engelska vänsterkommunisterna, att vi bara erkänner en enda väg, den raka vägen, att vi inte går med på manövrer, överenskommelser och kompromisser, och det blir redan ett fel som kan tillfoga och som delvis redan tillfogat och tillfogar kommunismen den allvarligaste skada. Högerdoktrinarismen har envist erkänt endast de gamla formerna, inte observerat det nya innehållet och gjort fullständigt bankrutt. Vänsterdoktrinarismen förkastar envist och kategoriskt vissa gamla former utan att se att det nya innehållet bryter sig väg genom alla slags former, att det är vår skyldighet som kommunister att behärska alla former, att lära oss att med största möjliga snabbhet komplettera en form med en annan, ersätta en form med en annan, anpassa vår taktik till varje sådan förändring som inte är framkallad av vår klass eller genom våra ansträngningar.

Världsrevolutionen har blivit så kraftigt sporrad och påskyndad av alla det imperialistiska världskrigets fador, skändligheter och ohyggligheter, genom den hopplösa situation som det skapat; denna revolution utvecklar sig på bredden och på djupet med en så storslagen snabbhet, en så utomordentlig rikedom på växlande former, en så lärorik praktisk vederläggning av varje slags doktrinarism, att man har all grund att hoppas att den internationella kommunistiska rörelsen snabbt och fullständigt skall botas från ”vänster”kommunismens barnsjukdom.

Den 27 april 1920

Tillägg

Innan förlagen i vårt land – som hela världens imperialister har utplundrat som hämnd för den proletära revolutionen och som de fortsätter att plundra och blockera trots alla löften till sina arbetare – innan våra förlag hade klarat av uppgiften att ge ut min broschyr kom det kompletterande material från utlandet. Utan att alls göra anspråk på att i denna skrift presentera mera än en publicists flyktiga anteckningar, vill jag i korthet beröra några punkter.

I. De tyska kommunisternas splittring

Splittringen bland kommunisterna i Tyskland har blivit ett faktum. ”Vänstern” eller ”den principiella oppositionen” har bildat ett eget ”kommunistiskt arbetarparti”, till skillnad från det ”kommunistiska partiet”. I Italien ser det också ut att bli splittring – jag säger ser ut

eftersom jag endast har de kompletterande numren (nr 7 och 8) av vänstertidningen *Il Soviet*, där möjligheten och nödvändigheten av en splittring öppet diskuteras, varvid det också är tal om en kongress av ”abstentionist”- fraktionen (eller bojkottanhängarna, dvs motståndarna till deltagande i parlamentet), vilken fraktion än idag tillhör det italienska socialistiska partiet.

Det finns skäl att frukta, att splittringen med ”vänstern”, med antiparlamentarikerna (delvis även antipolitiker, motståndare till ett politiskt parti och arbete i fackföreningarna), kommer att bli en internationell företeelse, liksom splittringen med ”centern” (eller kautskyanerna, longuetisterna, ”de oavhängiga” osv). Nåväl, må det bli så. Splittring är likväl bättre än förvirring, som hindrar partiets såväl ideologiska, teoretiska och revolutionära tillväxt och mognande som dess eniga, verkligt organiserade praktiska arbete, vilket verkligt förbereder proletariatets diktatur.

Låt ”vänstern” pröva sina krafter i praktiken både nationellt och internationellt, låt den försöka förbereda (och sedan också förverkliga) proletariatets diktatur utan ett strängt centraliserat parti med järnhård disciplin, utan förmåga att behärska alla områden, grenar och slag av politiskt och kulturellt arbete. Den praktiska erfarenheten skall snabbt lära den.

Man måste bara uppbjuda alla krafter för att splittringen med ”vänstern” inte skall försvåra eller så litet som möjligt försvåra den inom kort oundvikligen förestående och nödvändiga sammanslutningen till ett enhetligt parti av alla de deltagare i arbetarrörelsen som ärligt och uppriktigt är, för sovjetmakt och proletariatets diktatur. I Ryssland var det synnerligen lyckligt för bolsjevikerna, att de hade haft 15 år till systematisk kamp och hunnit slutföra denna kamp mot mensjevikerna (dvs opportunisterna och ”centristerna”) liksom mot ”vänstern” redan långt före den direkta masskampen för proletariatets diktatur. I Europa och Amerika får man nu lov att göra detta arbete i ”forcerat tempo”. Enskilda personer, särskilt misslyckade ledarkandidater, kan (om det fattas dem proletär disciplin och ”ärlighet mot sig själva”) länge envist vidhålla sina misstag, men när ögonblicket är inne kommer arbetarmassorna att lätt och snabbt ena sig själva och sammansluta alla uppriktiga kommunister i ett enhetligt parti, som är i stånd att förverkliga sovjetsystemet och proletariatets diktatur.* även den icke-proletära, de arbetandes och exploaterades massa, måste kunna driva propaganda, organisera och agitera på det mest lättfattliga, det mest förstäliga, klara och levande sätt såväl för stadens och fabriken som för landsbygdens massa.

II. Kommunisterna och de oavhängiga i Tyskland

I denna skrift har jag uttalat den meningen, att en kompromiss mellan kommunisterna och de oavhängigas vänsterflygel är nödvändig och nyttig för kommunismen men att det inte kommer att bli lätt att genomföra den. De tidningar jag erhållit sedan dess bekräftar både det förra och det senare. I nr 32 av *Rote Fahne*, organ för Tysklands kommunistiska partis

* Beträffande en framtida sammanslutning av ”vänster”kommunisterna, antiparlamentarikerna, med kommunisterna i allmänhet vill jag ytterligare anmärka följande. I den mån jag lyckats lära känna de tyska ”vänster”kommunisternas och överhuvudtaget de tyska kommunisternas tidningar, så har de förra det företrädet att de bättre förstår att agitera bland massorna än de senare. Något liknande har jag iakttagit mer än en gång – bara i mindre omfattning och i enskilda lokalorganisationer men inte i landsomfattande måttstock – i bolsjeviki-partiets historia. Så hade exempelvis ”vänster”bolsjevikerna 1907-08 stundom och ställvis större framgång än vi med sin agitation bland massorna. Detta har delvis sin förklaring i att det i ett revolutionärt ögonblick eller när minnet av revolutionen ännu är levande är lättare att närma sig massorna med det ”enkla” förnekandets taktik. Detta är emellertid inte något argument för riktigheten av denna taktik. I varje fall är det inte minsta tvivel underkastat, att ett kommunistiskt *parti*, som i handling vill vara den revolutionära *klassens*, proletariatets, avantgarde och förtrupp och som dessutom vill lära sig att leda den breda *massan*, inte endast den proletära utan även den icke-proletära, de arbetandes och exploaterades massa, måste kunna driva propaganda, organisera och agitera på det mest lättfattliga, det mest förstäliga, klara och levande sätt såväl för stadens och fabriken som för landsbygdens massa.

centralkommitté (Die Rote Fahne, Zentralorgan der Kommunistischen Partei Deutschlands, Spartacusbund, den 26 mars 1920) publiceras en ”deklaration” av denna centralkommitté om Kapps och Lüttwitz’ militärkupp och om den ”socialistiska regeringen”. Deklarationen är alldeles riktig både ifråga om sin grundläggande premiss och sin praktiska slutsats. Premissen går ut på att det för ögonblicket inte finns någon ”objektiv grundval” för proletariats diktatur, ty ”majoriteten av städernas arbetare” stöder de oavhängiga. Slutsats: löfte om en ”lojal opposition” (dvs att man avstår från att förbereda ”en våldsam omstörtning”) gentemot en ”socialistisk regering med uteslutande av de borgerligt kapitalistiska partierna”.

Denna taktik är otvivelaktigt i huvudsak riktig. Men även om man inte bör fästa sig vid små oegentligheter i formuleringen, kan man likväl inte förtiga att det inte går an att (i en officiell deklaration av kommunistiska partiet) kalla en regering av socialförrädare för ”socialistisk”, att man inte kan tala om att utesluta de ”borgerligt kapitalistiska partierna”, när både Scheidemann- och hrr Kautsky-Crispien-anhängarnas partier är småborgerligt demokratiska, och att det inte går an att skriva sådana saker som paragraf 4 i deklarationen. Den lyder:

”För att ytterligare vinna de proletära massorna för kommunismen är ett sådant tillstånd, där den politiska friheten kan åtnjutas oinskränkt och där den borgerliga demokratin inte kan framträda som kapitalets diktatur, av största vikt för en utveckling i riktning mot proletariats diktatur ...”

Ett sådant tillstånd är omöjligt. De småborgerliga ledarna, de tyska hendersonarna (scheidemannarna) och snowdenarna (crispianerna) går inte och kan inte gå utöver ramen för den borgerliga demokratin, vilken i sin tur inte kan vara annat än kapitalets diktatur. Med hänsyn till det praktiska resultat, som kommunistiska partiets centralkommitté alldeles riktigt eftersträvade, borde man inte alls ha skrivit dessa principiellt oriktiga och politiskt skadliga saker. Det hade varit tillräckligt att säga (om man vill använda den parlamentariska artigheten): så länge majoriteten av städernas arbetare följer de oavhängiga kan vi kommunister inte hindra dessa arbetare att övervinna sina sista kälkborgerligt demokratiska (dvs även ”borgerligt kapitalistiska”) illusioner genom att pröva en ”egen” regering. Det är tillräckligt för att motivera en kompromiss, som verkligen är nödvändig och som bör bestå i att för en viss tid avstå från försök att med våld störta en regering som majoriteten av städernas arbetare hyser förtroende för. Men i den dagliga massagitationen, som inte är bunden av den officiella parlamentariska artighetens ram, kunde man naturligtvis tillägga: låt sådana skurkar som Scheidemann & Co och sådana brackor som Kautsky, Crispian och deras gelikar i praktiken avslöja, i vilken grad de själva blivit lurade och hur de lurar arbetarna; deras ”rena” regering kommer att ”allra renast” verkställa detta arbete på att ”rengöra” socialismens, socialdemokratismens och andra slags socialförräderis augiasstall.

De nuvarande ledarna för Tysklands oavhängiga socialdemokratiska parti (ledare om vilka man med orätt säger att de redan förlorat allt inflytande och vilka i praktiken är ännu farligare för proletariats än de ungerska socialdemokraterna, som kallade sig kommunister och lovade att ”stödja” proletariats diktatur) avslöjade gång på gång sin sanna natur under den tyska Kornilovtiden, dvs hrr Kapps och Lüttwitz’ kupp.* En liten men åskådlig illustration ger Karl Kautskys lilla artikel Avgörandets ögonblick (Entscheidende Stunden) i Freiheit (de oavhängigas organ) den 30 mars 1920, samt en liten artikel av Arthur Crispian, Till den politiska situationen (den 14 april 1920, sammastädes). Dessa herrar är absolut ur stånd att tänka och resonera som revolutionärer. De är gnällande kälkborgerliga demokrater, tusen gånger farligare för proletariats när de ger sig ut för att vara anhängare av rådsdiktatur och proletär diktatur, ty i praktiken kommer de oundvikligen att i varje svår och farlig stund begå

* Utomordentligt klart, kort och exakt, marxistiskt har detta förresten blivit belyst i det österrikiska kommunistiska partiets förträffliga tidning *Die Rote Fahne* nr 266 och 267 av den 28 och 30 mars 1920; L L: *Ein neuer Abschnitt der deutschen Revolution*.

förräderi – i den ”ärliga” övertygelsen, att de hjälper proletariet! Även de ungerska socialdemokraterna, som döpte om sig till kommunister, ville ”hjälpa” proletariet när de av feighet och karaktärlöshet ansåg rådsrådets ställning i Ungern hopplös och började jämra sig inför ententekapitalisternas och ententebödlarnas agenter.

III. Turati & Co i Italien

De ovannämnda numren av den italienska tidningen *Il Soviet* bekräftar fullständigt vad jag sagt i denna skrift om det italienska socialistiska partiets fel att i sina led tolerera sådana medlemmar och t o m en sådan grupp parlamentsmedlemmar. Ännu mer bekräftas detta av ett sådant utomstående vittne som romkorrespondenten till den engelska borgerligt liberala tidningen *The Manchester Guardian*, som den 12 mars 1920 publicerade en intervju med Turati.

”Signore Turati”, skriver denna korrespondent, ”antar att den revolutionära faran inte är sådan att den kan väcka ogrundade farhågor i Italien. Maximalisterna leker med sovjetteoriernas eld bara för att hålla massorna upplyftade och upptända. Dessa teorier är likväl rent legend-betonade begrepp och omogna program, odugliga att praktiskt användas. De duger endast till att hålla de arbetande klasserna i ett tillstånd av förväntan. Samma personer som använder dem som lockbete för att förblinda proletariatet ser sig tvungna att föra en daglig kamp för att tillkämpa sig några få, ofta obetydliga ekonomiska förbättringar för att uppskjuta det ögonblick, då de arbetande klasserna förlorar sina illusioner och tron på sina älsklingsmyter. Härav den långa raden strejker av olika omfång och allehanda anledningar ända till de senaste strejkerna inom post- och järnvägsväsendet – strejker som förvärrar landets redan förut svåra läge. Landet är irriterat till följd av de svårigheter som är förknippade med dess adriatiska problem, tyngt av skulden till utlandet och av sin omåttliga emission av papperspengar, och likväl inser det ännu långt ifrån nödvändigheten att tillägna sig den arbetsdisciplin som är det enda som kan återställa ordningen och välståndet ...”

Det är klart som dagen, att den engelska korrespondenten obetänksamt råkat röja sanningen, som antagligen döljes och förskönas både av Turati själv och hans borgerliga försvarare, hantlangare och inspiratörer i Italien. Sanningen består i att herrar Turati, Treves, Modigliani, Dugoni & Co:s idéer och politiska arbete verkligen är sådana och just precis sådana som den engelska korrespondenten skildrat dem. Det är socialförräderi helt igenom. Enbart försvaret av ordning och arbetsdisciplin för arbetarna, som är löneslavar och arbetar för kapitalisternas profit, talar för sig självt! Hur väl känner inte vi ryssar detta mensjevikiska prat! Hur värdefullt är inte erkännandet att massorna är *för* sovjetmakt! Hur enfaldig och banalt borgerlig är inte oförståelsen för de spontant växande strejkernas revolutionära roll! Ja, ja, den borgerligt liberala tidningens engelska korrespondent har gjort hrr Turati & Co en björntjänst och förträffligt bekräftat att kamrat Bordiga och hans vänner i tidningen *Il Soviet* har rätt när de kräver att det italienska socialistiska partiet, om det verkligen vill vara *för* Tredje internationales, bör nesligen driva ut hrr Turati & Co ur sina led och bli ett kommunistiskt parti både till namnet och till gagnet.

IV. Oriktiga slutsatser ur riktiga premisser

Men kamrat Bordiga och hans ”vänster”vänner drar av sin riktiga kritik mot herrar Turati & Co den oriktiga slutsatsen, att deltagande i parlamentet överhuvudtaget är skadligt. Inte ens skuggan av seriösa argument kan den italienska ”vänstern” anföra som bevis för denna åsikt. De känner helt enkelt inte till (eller försöker glömma) de internationella förebilder för ett verkligt revolutionärt och kommunistiskt utnyttjande av de borgerliga parlamenten, som obestridligt lämpar sig för den proletära revolutionens förberedande. De kan helt enkelt inte föreställa sig något ”nytt” sätt att utnyttja parlamentarismen och pladdrar oupphörligt om det ”gamla”, obolsjevikiska sättet.

Just detta är deras grundläggande misstag. Inte bara i parlamentslivet utan på *alla* verksamhetsområden *måste* kommunismen *införa* (och utan långt, ihärdigt och segt arbete *kan* den *inte* göra det) det principiellt nya, som grundligt bryter mer Andra internationalens traditioner (samtidigt med att bevara och utveckla det goda som den givit).

Låt oss t ex ta det journalistiska arbetet. Tidningar, broschyrer och proklamationer utför ett nödvändigt propaganda-, agitations- och organisationsarbete. Utan en journalistisk apparat kan inte en enda massrörelse bestå i ett något så när civiliserat land. Och inga tjut mot ”ledarna”, inga heliga löften om att bevara massorna rena från ledarnas inflytande kan undanröja nödvändigheten att för detta arbete begagna sig av personer som utgått från borgerligt intellektuell miljö, undanröja den borgerligt demokratiska ”privatägar”atmosfär och de omständigheter varunder detta arbete utförs under kapitalismen. T o m två och ett halvt år efter bourgeoisins störtande, efter proletarietets erövring av den politiska makten, ser vi runt omkring oss denna atmosfär, dessa omständigheter med borgerligt demokratiska egendomsförhållanden i massomfattning (böndernas och hantverkarnas).

Parlamentarismen är en arbetsform, journalistiken en annan. Innehållet kan vara kommunistiskt i båda och måste vara det om de som arbetar på de två områdena är verkliga kommunister och verkliga medlemmar av det proletära masspartiet. Men varken på det ena eller det andra – *eller på något som helst arbetsområde* under kapitalismen och under övergången från kapitalismen till socialismen – kan man undgå de svårigheter, de egenartade uppgifter proletarietet måste övervinna och lösa för att i sitt intresse utnyttja personer, som kommit över från en borgerlig miljö, besegra de borgerligt intellektuella fördomarna och inflytelserna, försvaga motståndet från (och i fortsättningen även fullständigt omskapa) den småborgerliga atmosfären.

Såg vi kanske inte före kriget 1914-18 i alla länder ett otal exempel på hur synnerligen ”vänsteristiska” anarkister, syndikalister m fl dundrade mot parlamentarismen, hånade de borgerligt banaliserade socialistiska parlamentsledamöterna, gisslade deras karriärism osv osv medan de själva *genom* journalistik, *genom* arbete i syndikaten (fackföreningarna) gjorde en *likadan* borgerlig karriär? Är inte herrar Jouhaux’s och Merrheims exempel, om vi inskränker oss till Frankrike typiska?

Det barnsliga i att ”förkasta” ett deltagande i parlamenten består just i att man på ett så ”enkelt”, ”lätt” och kvasirevolutionärt sätt tänker ”lösa” den svåra uppgiften att kämpa mot det borgerligt demokratiska inflytandet *inom* arbetarrörelsen, medan man i själva verket endast flyr för sin egen skugga, endast blundar för svårigheterna och endast söker komma ifrån dem med ord. Den skamlösaste karriärism, borgerligt utnyttjande av parlamentsposterna, skriande reformistisk förvrängning av det parlamentariska arbetet, banal kälkborgerlig rutin – det är intet tvivel underkastat att allt detta är vanliga och förhärskande karakteristiska egenskaper, som kapitalismen alstrar överallt och inte blott utom, utan även inom arbetarrörelsen. Men kapitalismen och de borgerliga förhållanden den skapar (som undanträngs mycket långsamt t o m efter bourgeoisins störtande, ty bönderna alstrar ständigt ånyo bourgeois) framkallar absolut inom alla arbets- och livsområden en till sitt väsen likartad, endast genom obetydliga variationer olikformad borgerlig karriärism, nationell chauvinism, kälkborgerlig banalitet osv.

Ni tycker er vara ” förfärligt revolutionära”, kära bojkottister och antiparlamentariker, men i själva verket *har ni blivit skrämda* av de relativt små svårigheterna i kampen mot det borgerliga inflytandet inom arbetarrörelsen, medan er seger, dvs bourgeoisins störtande och proletarietets erövring av den politiska makten, kommer att skapa *dessa samma* svårigheter i ännu större, oändligt mycket större mått. Ni har blivit barnsligt rädda för dagens små

svårigheter och förstår inte att ni i morgon och i övermorgon i alla fall måste lära er, och lära er fullständigt, att övervinna samma svårigheter i oändligt mycket större omfattning.

Under sovjetmakten kommer ännu fler borgerligt intellektuella att slinka in i ert och vårt – proletära – parti. De kommer att ta sig in i sovjeterna, i domstolarna och i förvaltningen, ty det är omöjligt att bygga upp kommunismen av något annat än det människomaterial som skapats av kapitalismen. Man kan inte driva bort och tillintetgöra de borgerliga intellektuella, man måste besegra, omskapa, omstöpa och omskola dem – på samma sätt som man i långvarig kamp på den proletära diktaturens grund måste omskola även proletärerna själva, vilka inte befrias från sina egna småborgerliga fördomar på en gång, inte genom ett under, inte på den heliga jungfruns bud, inte på order av en paroll, en resolution eller ett dekret, utan endast genom långvarig och svår masskamp mot det småborgerliga massinflytandet. Under sovjetmakten uppstår *samma* uppgifter som antiparlamentarikerna nu så stolt, så övermodigt och lätsinnigt, så barnsligt avfärdar med en handrörelse – samma uppgifter återuppstår inom sovjeterna, inom sovjetförvaltningen, bland de sovjetiska ”rättsbiträdena” (i Ryssland har vi krossat den borgerliga advokatyren – och däri gjorde vi rätt – men den återuppstår på nytt hos oss under ”sovjeträttsbiträdenas” mask). Bland sovjetingenjörerna, bland sovjetlärarna och bland de privilegierade, dvs mest kvalificerade och bäst ställda *arbetarna* på sovjetfabrikerna ser vi en ständig pånyttfödelse av absolut *alla* de negativa drag, som är typiska för den borgerliga parlamentarismen, och endast genom ständig outtröttlig, långvarig och seg kamp med proletär organisering och disciplin övervinner vi – gradvis – detta onda.

Naturligtvis är det mycket ”svårt” att under bourgeoisins herravälde övervinna de borgerliga vanorna inom det egna partiet, dvs arbetarpartiet: det är ”svårt” att driva ut ur partiet de vana, av borgerliga fördomar hopplöst fördärvade parlamentariska ledarna, det är ”svårt” att få det absolut nödvändiga (om än mycket begränsade) antalet personer ur bourgeoisin att underkasta sig den proletära disciplinen, det är ”svårt” att skapa en arbetarklassen fullt värdig kommunistisk grupp i det borgerliga parlamentet, det är ”svårt” att uppnå att de kommunistiska parlamentsledamöterna inte leker borgerligt parlamentarisk blindbock utan utför det absolut nödvändiga propaganda-, agitations- och organisationsarbetet bland massorna. Allt detta är ”svårt”, det kan inte bestridas, det var svårt i Ryssland, det är ojämförligt svårare i Västeuropa och Amerika, där bourgeoisin är vida starkare och där den borgerligt demokratiska traditionen osv är starkare.

Men alla dessa ”svårigheter” är rena barnleken jämfört med de uppgifter av precis *samma slag*, som proletariatet dock oundvikligen måste lösa för sin seger både under den proletära revolutionen och efter proletariatets maktövertagande. I jämförelse med *dessa*, i sanning gigantiska uppgifter, då man under proletariatets diktatur måste fostra om miljoner bönder och små egendomsbesittare, hundratusentals tjänste- och ämbetsmän samt borgerliga intellektuella, underordna dem alla under den proletära staten och den proletära ledningen och övervinna deras borgerliga vanor och traditioner – i jämförelse med dessa gigantiska uppgifter är det en barnlek att under bourgeoisins herravälde i ett borgerligt parlament skapa en verkligt kommunistisk grupp av ett verkligt proletärt parti.

Om kamraterna i ”vänstern” och antiparlamentarikerna nu inte lär sig att övervinna ens en så liten svårighet, så kan man med säkerhet säga att de antingen kommer att visa sig vara ur stånd att förverkliga proletariatets diktatur och inte förmår att i stor skala behärska och omdana de borgerliga intellektuella och de borgerliga institutionerna, eller också blir de tvungna att *i all hast lära sig detta* och kommer att genom en sådan brådska tillfoga proletariatets sak ofantlig skada, göra större fel än vanligt, ådagalägga mer än måttlig svaghet och oförmåga osv osv.

Så länge inte bourgeoisin har störtats och därefter så länge småhushållningen och varu-
produktion i liten skala ej helt försvunnit, kommer den borgerliga miljön, egendomsägar-
vanorna och de källborgerliga traditionerna att fördärva det proletära arbetet både utifrån och
inifrån arbetarrörelsen, inte endast på ett verksamhetsområde, det parlamentariska, utan
oundvikligen på alla möjliga områden av samhällelig verksamhet, på alla kulturella och
politiska områden utan undantag. Och det är det största misstag, som man längre fram ound-
vikligen måste betala, att försöka vifta bort eller avskärma sig från *en* av de ”obehagliga”
uppgifterna eller svårigheterna på något enda arbetsområde. Man måste lära sig och grundligt
lära sig att behärska alla arbets- och verksamhetsområden utan undantag, att övervinna alla
svårigheter och alla borgerliga vanor, traditioner och sedvänjor överallt och på alla håll. Något
annat sätt att ställa frågan kan helt enkelt inte tas på allvar, det vore helt enkelt en barnslighet.

Den 12 maj 1920

V

I den ryska upplagan av denna bok har jag i viss mån oriktigt belyst framträdandet av det
holländska kommunistiska partiet i dess helhet på den internationella revolutionära politikens
område. Därför utnyttjar jag detta tillfälle för att publicera nedanstående från våra holländska
kamrater mottagna brev i denna fråga och för att korrigera uttrycket ”holländska tribunister”,
som jag använt i den ryska texten, genom att utbyta detta mot orden ”några medlemmar av det
holländska kommunistpartiet”.

N Lenin

Brev från Wijnkoop

Moskva den 30 juni 1920

Bäste kamrat Lenin!

Genom Ert tillmötesgående har vi, medlemmar av den holländska delegationen vid Kominterns
andra kongress, haft möjlighet att gå igenom Er bok ”Vänsterismen” – kommunismens barn-
sjukdom före dess publicering i översättning till västeuropeiska språk. I denna bok betonar Ni
några gånger Ert ogillande med anledning av den roll som några medlemmar av det holländska
kommunistiska partiet spelat i den internationella politiken.

Vi måste inte desto mindre protestera mot att Ni ger kommunistiska partiet ansvaret för deras hand-
lingsätt. Det är synnerligen oriktigt. Ja än mer, det är orättvist, ty dessa medlemmar i det
holländska kommunistiska partiet deltar mycket lite eller inte alls i vårt partis löpande arbete; de
försöker också att direkt eller indirekt i kommunistiska partiet genomföra oppositionella paroller,
mot vilka det holländska kommunistiska partiet och alla dess organ fört och än i dag för den mest
energiska kamp.

Med broderlig hälsning
(på den holländska delegationens vägnar)
D I Wijnkoop

Skrivet i april-maj 1920

Publicerat i bokform av Gosudarstvennoje izdatelstvo, Petrograd i juni 1920

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 41, s 1-104